

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

na dom dostavljen:	in upravnistvu prejemani:
celo leto naprej K 24.—	celo leto naprej K 22.—
pol leta 12.—	pol leta 11.—
četrt leta 6.—	četrt leta 5.50
na mesec 2.—	na mesec 1.90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5 (v petičju levo.) telefon št. 34.

Inače vsak dan sveder izvzemati nedelje na praznike.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati i. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne odra.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 33.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto skupaj naprej K 25.—	celo leto naprej K 30.—
pol leta 13.—	za Ameriko in vse druge dežele:
četrt leta 6.50	celo leto naprej K 35.—
na mesec 2.30	

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna. Upravnistvo (spodaj, dvorišče levo), Knaflcova ulica št. 5, telefon št. 34.

Srbski konkordat.

Dunaj, 25. junija.

Srbski konkordat je bil včeraj v Rimu podpisan. Priobčili smo nekatere najvažnejše določbe te pogodbe, ki pomenja definitivni konec vsakega zunanega vpliva na srbske katolike. Do svojega povečanja je imela Srbija le neznatno katoliško manjšino, katere cerkvene zadeve so se nahajale pod neke vrste avstrijskim pokroviteljstvom, katoličani v novem srbskem ozemlju pa so stali pod oficijalnim protektoratom Avstro-Ogrske. Cerkevni protektorati nimajo z vero ničesar opraviti, oni so marveč le politična sredstva, ki dajejo protektorjem priljubljenost in navidezno pravico, se vmešavati v notranje zadeve druge države. Tako so veljali katoliški Albanci v nekdanjih turških evropskih pokrajinah za neke posebne vrste avstrijske podanike in avstrijski konzuli niso bili le njihovi zaščitniki v verskih zadevah, temveč tudi njihovih zaupniki in voditelji in politiki. To se je posebno pokazalo pri raznih incidentih tekom albanske vojne. Kar se špicačno stare Srbije tiče, je spadalo vprašanje tamkajšnjih katolikov med sredstva, s katerimi je dunajska politika operirala za trajno razdvojenje katoliških in pravoslavnih Jugoslovancev. De jure canonico je spadala Srbija pod jurisdikcijo djakovačkih škofov, srbski katoliki so bili torej v cerkvenih zadevah podrejeni inozemski oblasti, katere vpliv se je udeleževal seveda tudi na političnem polju. Faktično so se na ta način nahajali vsi katoliški Jugoslavlani pod okriljem Dunaja, katerega moralna pozicija je bila tem jačja, ker je izgledalo, da uživajo katoliki v Srbiji toliko verske svobode, v kolikor skrbi zanje Avstrija. Stara, priljubljena fraza dunajske politike je bila ta: da je katoliški element v Srbiji zapostavljen in zatiran, da si srbski katoliki ne smejo stvariti nikake cerkvene organizacije in da jih fanatično pravoslavlje preganja. »Verska intoleranca« Srbije je bila uspešno agitačno sredstvo zoper približanje pravoslavnih in katoliških Jugoslovancev. Iz spominov pokojnega Strossmayerja vemo, da si je dunajska politika to agitačno sredstvo takorekoč nasilno ohranjela. Srbija je že v 80 letih in pozneje še ponov-

no poskušala urediti cerkvene razmere svojih katoliških državljanov potom konkordata z Vatikanom — toda ti poskusi se niso nikdar obnesli, ker jih je dunajska diplomacija s svojimi intrigami pri Vatikanu vedno upropastila. Tudi papeška stolica je političen urad, ki zna kaj skrbno izbirati med verskimi in cerkvenimi blagi. Juraj Strossmayer pripoveduje v enem svojih pism, da mu je minister grof Kalnoky izrecno povedal: »Zaključenje konkordata med Srbijo in Vatikanom ni nikakor v interesu Avstrije.« Nemški in madžarski diplomati so znali papeža prepričati, da je dajal prednost takozvanim avstrijskim (i. e. nemško-madžarskim) interesom pred verskimi.

Po zaključitvi balkanske vojne je postalo katoliško vprašanje za Srbijo tem aktualnejše, ker se je število njenih katoliških državljanov znatno pomnožilo in ker se je velik del teh katoličanov nahajal pod okriljem avstrijskega cerkvenega protektorata. Dunajska diplomacija je javno naznanjala, da se monarhija tega historičnega prava ne odreče, in prezirajoč dejstvo, da moderna država Srbija ni Turčija, je grof Berchtold zahteval, da ostane katoliški protektorat ohranjen. Seveda ga pri tem niso vodili kakšni verski ali moralni nagibi, temveč izključno le politični nameni: z ohranitvijo protektorata nad novimi katoliškimi prebivalstvom Srbije bi si bila Avstrija ustvarila takorekoč svojo posebno stranko v sedmi neodvisni državi — ter bi takorekoč razpolagala s permanentnim povodom za vmešavanje v srbske državne posle. Naši rimski diplomati so zato storili v Vatikanu vse, da tudi tokrat preprečijo zaključitve cerkveno-politične konvencije — toda položaj se je bil spremenil in njihove intrige so se izjalovile. Končno je dunajska diplomacija zastavila vse svoje sile, da vsaj upropasti določbo o uvedbi glagolice, staroslovenske službe božje v srbske katoliške cerkve. Tudi to ji ni popolnoma uspelo: konkordat sicer ne uvaja slovenske liturgije, pa jo tudi ne prepoveduje, in kakor se nam zatrijuje, bo uvedba staroslovenskega obreda v srbskih katoliških župnijah odvisna od begradskega metropolita, katerega sicer imenuje papež, toda le v sporazumu s srbsko vlado. Dunajski politiki se boje, da bi uvedba glagolice v Srbiji imela »zle« posledice tudi med katoliškimi Jugoslavlani v

monarhiji, češ, da bi med njimi nastalo novo gibanje za narodne pravice v cerkvi. Tudi tej »nevarnosti« se skrbni naši državniki najbrže ne bodo izognili.

Zaključitve konkordata pozdravljajo srbski listi z velikim zadovoljstvom ter ga pozdravljajo kot važen političen uspeh. Srbija je sedaj tudi na katoliško-cerkvenem polju neodvisna in bo lahko dokazala, kako grdo je bila obrekovana, ko so ji očitali versko intoleranco.

Še enkrat „Besiedlungsagent“ postajenačelnih Moderegger v Bistrici nad Mariborom.

V Dravski dolini, meseca junija.

Nemalo razburjenje ljudstva je rodilo objavljenje pisma »Südmärke«, tukajšnjemu postajenačelniku Modereggerju. Res neverjetno je, kaj si drznejo uganjati nemški uradniki na izključno slovenskih tleh. Človeku zastaja sapa, ko sliši in bere dan na dan nesramna izjavanja nemškega železničnega uradništva. Slučaj Moderegger kaže vso predznost nemškega nacionalca, ki ni uradnik Južne železnice, temveč v prvi vrsti agent »Südmärke« in eksponent nemškega »Volksrata«. Moderegger ve, da se mu radi tega rovanja v prid nemškonalionalni stvari ne bo de od Južne železnice skrivil las na glavi, on ve, da ga ščiti »Volksrat«, ki je odločujoč faktor pri Južni železnici. Načelnik Moderegger je po izreku znanega F. G. Ilgerja — lastnika dunajskega »Kikeriki« — imun, ker ga on, gospod Ilger, ščiti sam. »Den halt ich. Es ist vorgesorgt, dass in Feistritz ein deutscher Stationchef bleibt«, se je ustil okoli g. Ilger. Zganimo se v okoliških občinah, dokazimo klepetavemu Ilgerju in Modereggerju, da se ne pustimo izzivati na domači zemlji in ne za ped z nje izpodrivati. Oster protest na ravateljstvo Južne železnice bo di izliv gnjeva naših užaljenih narodnih čustev. Ne pripustimo, da bi se nam ljudje a la Moderegger rogali in delali pot nemškonalionalni politiki. Neizprosno boj velja hujskaču »Besiedlungsagentu« Modereggerju,

ki hoče biti uradnik trgovskega internacionalnega podjetja, kakor je Južna železnica. Moderegger mora vstran! Mi nimamo več zaupanja v postajenačelnika bistriškega, ki mu je glavna stvar agitacija za nemško šolo in »Südmärke« naseljevanje. Mar naj da Južna železnica »Besiedlungsagentu« Modereggerja v nemške kraje; naj orje ledino gornještajerskim »Mostschädlnom« in šole potrebnim tirolskim todlom. Videl bo, da se mu bode tam odprlo veličansko in hvaležno polje. Za našo deco in za naše šole se bomo brigali sami, zato ne potrebujemo postajenačelnika Južne železnice Modereggerja in njegovega zaščitnika Ilgerja. — Torej g. Moderegger, proč roko od naših svetinj!

Če je pa ravateljstvo Južne železnice tako netaktno, da Modereggerja ne prestavi iz Bistrice radi nemškonalionalne gonje, ga mora že radi tega, ker je nezmožen za službo v kraju, kjer je prebivalstvo izključno slovensko. Moderegger ne razume razun par besedi (ki jih vsak dan sliši) — nič slovenski. Da ni bilo dosedaj pritožb, je temu kriva pasja ponižnost našega kmeta — toda poskrbi se naj, da se bodo ljudje tudi na postaji zavedali, da so Slovenci in da je slovenski jezik enakopraven nemškemu. Apeliramo tudi na vse izletnike slovenske, da se poslužujejo v Bistrici dosledno slovenskega jezika pri blagajni — kar se žalibog ne zgodi zmiraj. Na ta način bomo dokazali Južni železnici, da je Moderegger nesposoben za službo v Bistrici.

Popolnoma neumljivo nam je, zakaj nam ravateljstvo Južne železnice vsiljuje človeka, ki nima daleč na okoli ne enega prijatelja in je najbolj osovražena oseba v kraju. Moderegger je znan po svoji arogantnosti in zna na nesramen način šikanirati ljudi, katerih ne mara. (Afera Frank in Postl razsvetljuje njegovo netaktnost in neizobraženost v bengalični luči.) V službi se gospod postajenačelnik Moderegger tudi več mudi v svojem čebelnjaku in pri svojih — kozah, kakor pa v pisarni.

Zatorej zahtevamo s polno pravico, da se takega postajenačelnika odstrani od tod, naj nam da Južna železnica moža, ki bo v prvi vrsti uradnik Južne železnice in ne »Besiedlungsagent« in agitator za nemško šolo.

Vam pa je pokazal ta slučaj, na kako nesramen način hočejo nemška bojna društva prodrati v lepo Dravsko dolino in jo nam odvzeti. Brez razlike strank združimo se v smotreno delo, katerega prvi uspeh bodi, da odletijo elementi kakor je Moderegger, od nas.

Pismo iz Bolgarije.

(Povratek bivšega ministrskega predsednika Gešova. — Kdo je Ivan Vrana? — Pokret proti carju Ferdinandu.)

V Sofiji, 24. junija.

Po dolgem času se zopet oglašam. Kaj ne, čudili ste se, da sem naenkrat obmolknil, ne da bi vam sporočil vzroke svojega molčanja? Nemara ste domnevali, da se mi je zgodilo kaj človeškega, ker je pač znano, da sedaj vladajoči krogi nič radi ne vidijo, ako se v inozemskih, zlasti slovanskih listih piše resnica o dejanskem položaju na Bolgarskem. Toda ta bojazen ni bila utemeljena. Nihče mi ni skrivil lasu, pač pa sem si prostovoljno privoščil nekoliko odidha in za nekaj tednov odpotoval v svojo rodno — matuško Moskvo.

Ta teden sem se zopet vrnil čil in krepak v Sofijo, da nadaljujem začetno svoje delo.

Prva novica, ki sem jo ob povratku zvedel, je bila, da se je vrnil iz Pariza bivši ministrski predsednik Ivan Ev. Gešov. Stvar me je presenetila. Kakor je znano, je Gešov odpotoval v inozemstvo takoj potem, ko je prišla na krnilo sedanja vlada dr. Radoslavova. Nihče ni vedel, zakaj je pravzaprav zapustil domovino. Nekateri so zatrjevali, da je odšel na Francosko radi svojega omajanega zdravja, drugi pa so ga celo imeli na sumu, da se je odpravil v Pariz kot nekega agenta sedanje vlade, da posreduje v raznih političnih vprašanjih in da predvsem pripravlja teren za najetje bolgarskega državnega posojila.

Toda motili so se eni, kakor drugi.

Gešov je zapustil domovino, ker je imel dokaze v rokah, da se je pripravljala atentat na njegovo osebo. Vrnil se ni domov, dasi je bil med tem že dvakrat izvoljen za poslanca.

Tudi, ko ga je pozvala kot svedoka parlamentarna komisija, ki ima dognati, kdo je pravi krivec kata-

LISTEK.

„Tudi-hudodelec“.

Luigi Calco.

Nihče mi ne bo mogel oporekati, da statistika ni moderna veda. Ravnotako mi ne bode mogel nihče očitati neresnice, če trdim, da se je danes statistična veda že tako široko razpredla in tako globoko vsepovsod ukoreninila, da mora imeti pri vsaki stvari malce zraven svoje prste. Ni je namreč nobene stvari, katere ne bi vesten statistik že vzel pod lupo svojega bistrega razuma.

Da naša dobra Avstrija pri ti statistični tekmi modernih veselil ne sme zaostajati, je pač jasno kot beli dan. Da pa tudi resnično ne zaostaja, nam je pa v poseben ponos.

Navadnemu in priprostem avstrijskemu državljanu in davkoplačevalcu se niti ne sanja, koliko se pri nas stori in žrtvuje ravno za statistiko. On niti ne ve, da so v vseh resortnih ministrstvih cela krndela globokoučenih in tudi primerno plačanih uradnikov, bodočih prvih dostojanstvenikov našega cesarstva, noč in dan pri neresnem hotel reči pri

delu, ki zbirajo z naravnost bajno marljivostjo in neutrudljivostjo ono podrobno gradivo, na čegar temelju gradi potem naša avstrijska statistika svojo ponosno palačo.

Iz dunajskih ministrstev se pa spletajo potem statistične niti kakor pajčevine doli na vse, v avstrijskem državnem zboru zastopane kraljevine, nadvojvodine, vojvodine, mejne grofije, poknežene grofije, knežije, grofije in gospodstva, kjer so zopet cele armade uradništva zaposlene v sveti službi nezmotljive statistike. Če tudi se nam Avstrijem zadnja leta ne godi posebno dobro in čeprav se je pri pretežnem delu avstrijskega prebivalstva pojavilo neutešljivo hrepenenje po drugih kontinentih, posebno po severni Ameriki, eno nas pa v teh težkih časih vseobče misere in vseobčega izseljevanja lahko tolaži in navdaja s ponosom in to je, da naši statistični učenjaki od ministrskih veleumov do zadnjega kmečkega župana, katerega so tudi že zdavnaj vpregli v službo statistike, niso niti trenotek izpregli.

Statistični učenjaki se tudi ne more očitati, da zanemarija eno ali drugo panogo. Tak očitek bi bil očividno krivičen. Za to je statistična veda raztegnila svoje blagodejno delo na polje, kjer je za statistika pri nas posebno mnogo posla. V mislih imam

ono panogo statistične vede, ki se peča s kriminalističnimi slučajmi in ki s posebno nežno skrbjo soštevja razne zločine, pregreške in prestopke, ki so se izvršili v našem širnem cesarstvu, ugotavlja spol in starost, poklic in šolsko izobrazbo prizadetih storilcev ter spravlja to v debele folijante, ki bodo enkrat v ponos vsem našim znancem.

Seveda trdijo gotovi sovražniki moderne statistične vede, da naši veki staroslavna Prokrustova postelja ni neznana in najdejo se še celo klevetniki, ki širijo med nerazodno ljudsko maso podlo obrekovanje, da se ta zgodovinska postelja prav zelo mnogo uporablja. Toda tem obrekovalcem in klevetnikom lahko ponosno zabrusimo v obraz, da je imel še celo božji sin, ko je hotel ubogo človeštvo rešiti pogubnih posledic podedovanega greha, vse polno zaslepljenih sovragov, ki so mu strgali roč življenja.

Takih obrekovanj se poslužujejo sovražniki statistične vede tedaj, kadar imajo svoje zavistne oči obrnjene v dunajski Olimp. Še bolj krivični postajajo pa tedaj, kadar govorijo o temeljih naše statistične vede, to je o onih naših kremen - možakih, ki nosijo po deželi težko bučaro županske časti.

Slišati bi morali te sovražnike naše vede, kako tedaj udrihajo po naših ubogih in trpinčenih županih in kako tem tlačanom vrle statistike z naravnost satansko zlobo očitajo, da izpolnjujejo neštete predale in predalčke najraznovrstnejših tiskovin, največje obsežnosti tako »po domače« in »po svojem prostem prevdaku«.

Je pač krivičen ta hudobni svet! Toda meni se zdi in najbrž bo to tudi sveta resnica, da me je dična statistična veda zapeljala, da sem se precej oddaljil od onega predmeta, ki sem ga mislil opisati v ti črtici. Nedvomno pa govori ta okolnost le v prilog naše vede in zato se mi pač ne bo zamerilo, če se poprej še nekoliko pomudim pri nji, predno vzamem pod svoje pero pravo stvar.

Zgoraj sem že omenil, da se naša statistična veda peča obsežno tudi s kriminalističnimi slučajmi. Ravno na poslednjem polju si je pa v zadnjih letih naša srečna Avstrija izvajala prave laborike, ker je pri vseobči tekmi dosegla skoro prvenstvo med evropskimi državami. Sicer se tudi drugod često dogajajo razna hudodelstva, tudi drugod se zakrivljajo pregreški in prestopki, vendar nikjer v tako velikem obsegu, kakor ravno pri nas. Ravno zato so se naši neumorni statistiki lahko in to unra-

vično zavestni trkali ob svoje prsi in s ponosom kazali na svoja statistična dela, iz katerih je izhajalo, da smo na polju zločinov, pregreškov in prestopkov zavzeli nedvomno prvo mesto med evropskimi državami.

Toda veselje naših bistrih štativstikov je bilo kratko. V našem ljubem cesarstvu je začelo v najnovejšem času, največ vsled vseobče misere in vseobčega izseljevanja v Ameriko, naravnost rapidno padati število zločinov in drugih kaznivih dejanj. Lahko si predočujete neprijetno presenečenje in globoko žalost vernih spoznavalcev svete statistike ob tem neveselem pojavu, ki nas utegne na polju, kjer smo si še le v zadnjih letih in po največjih človeških in drugih žrtvah priborili prvo mesto, brezobzirno oropati našega ponosa.

Zadrega med globokovernimi pristaši nedosežne statistične vede je bila splošna in splošno so tudi vsi napenjali svoje iznajdljive močgane, kako naj se prepreči in zaustavi naše obžalovanja vredno nazadovanje na polju kaznivih dejanj. Kakor naša slavna finančna uprava išče noč in dan novih virov, iz katerih naj bi pricurjali novi davčni dohodki, ravnotako so naši statistični učenjaki noč in dan vohali po uspešnih sredstvih, ki naj bi na polju kaznivih de-

strofe, ki je prav pred enim letom zadela Bolgarsko, je odgovoril, da se temu pozivu ne more odzvati. Listi so to zabeležili, kmalu na to pa se je Gešov na splošno presenečenje vse javnosti vrnil v Sofijo.

Informiral sem se o stvari in izvedel, da se je Gešov odločil, da se vrne v domovino šele, ko mu je dala vlada dr. Radoslavova obvezne garancije, da se mu ni treba bati za življenje in da bo vlada skrbela, da se mu ne bo skrivilo lasu.

Pravijo, da je Gešov v posesti velevažnih dokumentov, ki bodo vsestransko pojasnili, kdo je tisti, ki je spravil Bolgarijo na rob državne propada.

Prihodnji teden bo parlamentarna preiskovalna komisija zaslišala dr. Daneva. Zaslišanje bo najbrže trajalo ves teden, koj na to pa pride na vrsto Ivan Gešov. Dr. Danev je razpravljal o katastrofi že v narodnem sobranju, za to njegovo zaslišanje ne vzbuja posebnega zanimanja. Ivan Gešov pa še do sedaj ni imel prilike govoriti o vzrokih katastrofe, zategadelj pričakuje vsa javnost njegove izpovedi in razkritja z največjo pozornostjo in napetostjo.

V času, ko je bila napetost med Grško in Turčijo največja, je potoval z orijent ekspresom skozi Srbijo star gospod. Imel je par spremeljevalcev, sedel pa je v kupeju I. razreda. Kakor vsak drug potnik, se je moral tudi on izkazati s potnim listom. Na listini je stalo, da je njen lastnik Ivan Vrana. Srbskemu sprevedniku se je zdel potnik sumljiv, za to je opetovano zahteval, da se mora legitimirati. Ko je vlak prispel na bolgarsko mejo, je mož neznanu zopet delal razne neprilike, ki so bile same na sebi sicer prav nedolžne narave, vendar pa so neznanega potnika silno raztogotile.

Drugi dan pa so sofijski listi priobčili vest, da se je car Ferdinand nepričakovano vrnil iz inozemstva in da si je napram carjevi osebi dovolil na potu skozi Srbijo srbski sprevednik razne nepristojnosti in nevljudnosti.

Javnost se je za stvar zanimala in končno tudi izvedela, da je car potoval seveda inkognito in sicer pod imenom navadnega zemljana Ivana Vrane.

In sedaj se radi incidenta na srbskih tleh ni nihče več ogorčal, pač pa se je vse smejalo in krohotalo. Sam vrag ve, kdo je Koburžanu nasvetoval to čudno ime! Sedaj čujemo to ime že povsod in na carjev račun se zbijajo prav robate šale...

Opetovano sem vam že poročal, da je nerazpoloženje proti carju Ferdinandu splošno. A to nerazpoloženje ne pomenja morda, marveč konstantno narašča.

To dokazujejo zlasti vehementni napadi na carjevo osebo v dnevnem časopisu, ki se množe dan za dnem.

Samo en primer!

Te dni je priobčil poslanec Najčo Canov v »Radikalu«, v glasilo radikalne demokratske stranke, članek, v katerem piše med drugim:

»Ali more car Ferdinand dokazati, da ni bil avstrijski agent v Bolgariji, da ni bil izvrševalni organ avstrijske politike? Ne, ne more! A ipak, mi ne zahtevamo njegove glave, ne zahtevamo, da bi se otroval, mi zahtevamo samo, da žrtvuje svoj prestol na korist svojemu sinu in da odide v daljne kraje, kjer naj s po-

stom in molitvijo prosi za odpustanje svojih grehov. To je edino, kar more storiti...

Ko je car razpustil zadnje narodno sobranje, me je opetovano vabil na razgovor v carski dvorec. Sporočil mi je, naj pridem k njemu javno ali skrivaj, kakor hočem. Nisem šel? Kaj bi naj iskal v dvorcu? Jaz sem neznan človek, navaden vojak v javni politični borbi in nisem navajen, da bi stopal po mehkih carskih preprogah.

Ali bi car rad slišal moje mnenje? Pa dobro, eva ga! Izreči hočem svoje mnenje in svojo sodbo pred celim narodom.

Naj car Ferdinand sprevidi, da je najbolje zanj, ako izgine s pozorišča, dokler je še čas, ker sicer bo prepozno. Zakaj, čim se bo naroda polotil obup, bo kričal kakor besen: Proč ž njim, proč ž njim! in ni je moči, ki bo mogla še pomagati Koburžanu. In ta trenotek je že blizu, saj nevdržno drvim, da njemu nasproti!...

Ali je treba še kakega komentarja? Menim, da ne! — I.

Želje državnih srednješolskih učiteljev in suplentov.

Pri naučnem ministrstvu se je oglašila včeraj deputacija državnih učiteljev in suplentov, da ga prosi za skorajšno uveljavljanje imenene strani učiteljske službene pragmatike. Odposlanstvo je dobilo zagotovilo, da bodo materialne določbe glede suplentov in pokojnin še tekom tega šolskega leta naredbenim potom izvedene. Tudi glede drugih želj je obljubil naučni minister, da se bodo po možnosti izpolnile.

Hrvatski sabor.

V včerajšnji seji hrvatskega sabora se je najprej razpravljalo o podaljšanju indempnente, nato se je nadaljevala proračunska debata. Poslanec Vučetić je pozval vlado, da naj stori potrebne korake, da se preklic prepoved reškega magistrata, da Hrvati na Reki ne smejo nositi hrvatskih znakov. V popoldanski seji se je posl. dr. Kraus podrobno bavil s komunalno politiko na Hrvatskem in v Slavoniji. Zahteval je od vlade temeljitih reform v finančni politiki občin. Starčevićanec Persić je zopet napadal koalicio in Srbe v Bosni. Nekoliko se je zaletel tudi v frankovce. Med njegovim govorom je prišlo do živahne debate med Starčevićanci in Frankovci. Posl. dr. Frank je zaklical posl. Hrvoju: »Molčite, zapeljivec nedolžnih deklet!« Dr. Frank je dobil za te besede ukor.

Srbski kralj.

»Politika« piše o zdravstvenem stanju kralja Petra sledeče: Kraljevo zdravje ne daje povoda za resne skrbi, vendar pa so zdravniki uvideli kot potrebno, da ima kralj popoln mir, zlasti ker trpi pogosto nepretrgano silne revmatične bolečine. Prav verjetno je, da tritedensko zdravljenje v Vranski Banji ne bo zadostovalo, da bi kralj popolnoma okrevljal, tako da se bo moral kralj, tudi ko se vrne v Beograd, nadaljevati zdravljenje. Zato je prenesel kralj vladarske posle na prestolonaslednika, zlasti ker ne gre pretrgati notranjih in

zunanjih poslov. Že sredi maja je imel kralj baje namen iti v kopalnice. Ker pa je prišlo do krize, je moral kralj zdravljenje odložiti. Da pa je za časno odložil svoje posle, temu je vzrok možnost, da bo vladar morda prisiljen vsled izida volitev 14. avgusta aktivno poseči v razmere.

Francoski senat.

V debati o mornariškem proračunu je izjavil poročevalec Chauvets: Glavni cilj francoske mornariške politike je, za vsako ceno za jamčiti Francoski in njenemu zavezniku nadvlado v Sredozemskem morju. Mi moramo imeti možnost nemotenega prometa s severno Afriko in našimi bolj oddaljenimi kolonijami, ob enem pa moramo tudi preprečiti, da bi se Nemčija, če bi bila na severu blokirana od ruskega in angleškega vojnega brodogoja, mogla zalagati preko italijanskih in avstrijskih pristanišč s surovinami in živili. Ali imamo odločilno premoč nad združenima brodogojema Italije in Avstro-Ogrske? Danes obstoja ravnotežje z ozirom na material in Francoska nima druge premoči, kakor ono, ki jo daje že v mirovnihih časih enotnost povelništva in enotnost priprav. Leta 1920 bo treba 4 nad-dreadnoughtov, samc, da se ohrani enaka moč. Treba je torej, da povečamo svoje vojno brodogoje od 28 oklonic na 33, torej na 4 eskadre po 8 enot za vsako tujo admiralsko ladjo. Te štiri ladje pa morajo biti oklo-pne križarke.

Angleška zbornica.

V angleški zbornici je odgovarjal zunanji minister na interpelacijo posl. Sykosa glede Albanije. V bistvu je izvajal sledeče. Ustanovitev sovlade v Albaniji tvori še predmet skrbi in posvetovanj velesil. Nemogoče pa mi je, da bi poslal angleške čete v Albanijo. Dasiravno je angleška vlada skupaj z ostalimi vladami odgovorna za ustanovitev avtonomne Albanije, vendar ne more Angleška prevzeti odgovornost za to, da se ohrani v Albaniji red.

Revolucija v Albaniji.

Pomoč z Dunaja.

Na Dunaju se je zgodilo nekaj, česar bi avstrijske oblasti ne smele nikdar dopustiti. Zlasti bi morala ugovarjati proti takemu postopanju vojaške oblasti. Če si hoče kdo vzeti življenje, svobodno mu, če si hoče kdo ogledati svet, oblastim ni treba ugovarjati če jim da garancije, da se vrne, če gre kdo v Ameriko, da si služi kruh, stoji oblasti na istem stališču. Nikjer pa ne stoji zapisano, da bi se smelo 1000 vojaški službi podvrženih ljudi meni nič, tebi nič zapisati v tujo vojsko, če povrh v tako vojsko, ki je že v naprej izgubljena. Toda o tem pozneje. Končno ni prav velike razlike ali gre kdo v ameriške rudokope, kjer lahko stavimo 100 proti 10, da se ne vrne več, ali pa če se zapiše v vojsko albananske kneza, kjer ima podobno upanje. Drugo pa je, kak obraz bi moral napraviti naš zunanji minister. Doslej oblasti še niso preprečile nabiranja vojakov za Albanijo, zato upravičeno sklepamo, da grof Berchtold nima nobene-ga pomisleka proti temu početju. Toda pogledajmo si stvar malo bližje.

Vesile se ne morejo sporazumeti, da bi poslale v Drač okupacijsko armado. Nobena vlada nima od velesil dovoljenja na svojo pest poslati tja vojaštvo. In kaj storimo sedaj mi? — Ne mi, — ker se ne strinjamo s to avanturo. Kaj pripuščaja naša vlada? V slučaju, da bi hotela Avstrija okupirati Albanijo, bi poslala doli vojaštvo. Mobilizirala bi en polk, dva polka, — recimo cel armadni zbor. — Poklicala bi pod orožje rezerviste in v par dneh bi jih prepeljala v Drač. Rezervisti bi tvorili največji del ekspedicije najmanj 2/3 vseh vojakov, ostala 1/3 bi bili sedaj aktivno služujoči vojaki. In kaj se godi sedaj? Aktivno služujoči vojaki ostanejo doma, zato pa gredo v Albanijo samo rezervisti. Da nimajo na poti v Drač avstrijske uniforme, je pač vse eno. Le spomnimo se, kakšni so bili pred par desetletji še naši lastni rezervisti. Da nimajo avstrijskih pušk s seboj, pač tudi ni nič posebnega. Tudi pri nas dobe rezervisti puške šele na takozvani »Ausüstungsstation«. Pa bodi to enkrat Drač! Kdo bo tam konstatiral ali so puške naše ali francoske? Končno je to tudi postranskega pomena. Če smatramo rezerviste kot del armade, pripuščajo sedaj avstrijske oblasti, da se odpravljajo del avstrijske vojske na pot v Albanijo. Ali to ni kršenje mednarodnega prava? To pa je še več! To je oslabitev lastne armade, ker 1000 izurjenih vojakov tudi Avstrija ne stresa kar tako iz rokava. Ob enem pa je to tudi neodpustno igranje s smodnikom, ki je raztrošen po celi Evropi. Grof Berchtold bi moral to vedeti. V Draču ne sme kihnuti noben Avstrijec, da ne bi kihnil tudi Italijan. Kaj bo sedaj? Naj pride sedaj v Drač 1000 avstrijcev. Takoj bodo poslali iz Italije 1200 mož, pa bodo rekli, da so prišli prostovoljno. Kam bo pripe-ljalo? Ali ni napetost med Avstrijo in Italijo že dosti velika? In kaj bodo rekli ostale velesile? Pa kaj bodo ti denarja lačni ljudje pomagali knezu? Že na Dunaju so spraševali, če dobe kaj denarja, ko bodo prišli v Drač, bodo rekli: »Denar, ali...« In če ne bo denarja, pa bodo rekli, da se ne grejo albanске vojske. Rezervni poročnik bo hotel biti tam major, narednik najmanj stotnik, desetnik bo zahteval šaržo in plačo poročnika in tako naprej, nobeden pa ne bo zadovoljen s par vinarji na dan, saj grede lahko nazaj, kadar hočejo, saj so samo najeti vojaki. Arhitekt Wirth bo seveda general, pa bo zahteval tudi toliko, kakor je imel Thomson. Kaj bo ubogemu knezu »Viljemu I. brez de-zele« pomagala ta tolpa? Avstrijska disciplina bo prišla ob kredit in več ti ljudje tudi ne bodo opravili, kakor so opravili Malisori in Miriditi. Ob koncu koncev pa bodo spravili kneza v še bolj nevaren položaj, kakor je že danes. Ali bodo morda gledali Malisori in Miriditi, kako trosi knez tujcem denar? Saj hočejo tudi oni nekaj zaslužiti. In prišli bodo k njemu in bodo rekli: »Mbret, daj, daj!« In knez bo moral dati, sicer mu bodo posvetili. Tako bo morda šlo par dni. Ali se bodo razumeli Holandci, Avstriji in Albanci? Rekel bi, da ne. In kdo bo imel od tega spora dobiček? Zopet samo vstaši, katere naj bi te pomožne čete z Dunaja prepodile. Kaj pa če Malisori in Miriditi teh privandrancev ne bodo hoteli priznati kot branitelje Drača in Albanije. Če pride potem v mesto samem od boja, kaj bo potem s knezom? Njegova usoda, neizogibna usoda, se bo izpolnila še prej. Ali bodo potem avstrijske vojske ladje streljale v Drač?

Ali bodo mogle ubraniti teh 1000 ljudi, ki so jih lahkomišlno pustili v Albanijo, pogina? In če premislimo, celo skoraj nemogoče, da zmaga v Draču. Drač ni Albanija in kar se ni zgodilo danes, se zgodi lahko jutri. Vse to bi bil moral grof Berchtold premisliti, predno je pripustil, da na Dunaju vlačijo našo državo v nove blamaže.

Arhitekt Wirth je bil baže več mesecev v Albaniji in se je tam tudi bojeval. Na Dunaj je prišel z namenom, da najame tam za kneza Viljema vojsko. Na razpolago ima 100.000 kron, torej za moža niti 100 K, poleg tega še 10.000 K od avstrijskega »Albanierkomiteja« (lepi Albanci to!). Baže bodo dobili novi Albanci od raznih strani podpore ter je neka firma v Hildesheimu ponudila zastoj konserve. Avstrijska železniška uprava pa bo dala Albancem tudi prosto vožnjo.

V Draču.

V Draču se še vedno tolažijo, da bo prišel Prenk Bib Doda, o njem pa ni nobenega sledu. Nemški poslanik je dal izkrcati v varstvo nemškega poslanstva en brzostrelni top. Turkan paša, albanski ministrski predsednik, je sit svojega posla ter je podal svojo demisijo. Ker poteče, ozir. je že poteklo premirje, nameravajo vladne čete splošen artilerijski napad. Baterije v mestu bodo obstrle-levale vrhove Rašbula, s »Hercegovine« pa bodo streljali na vstaše pri Kavaji in Sasso Bianci. Dasiravno vedo po vsem svetu, da je celo albanska vlada že popolnoma obupala, da bi mogel ostati knez v deželi, pa tega na Dunaju še vedno ne verjamejo.

Prenk Bib Doda.

Z Dunaja poročajo, kakor da bi dobili te brzojavke direktno iz Drača, da Prenk Bib Doda neprestano prodira. Levo krilo njegove vojske koraka proti Prezi, desno krilo proti Šjaku. Od petka sem se mudi Prenk Bib Doda v Ismiju. No, če Prenk Bib Doda »neprestano« prodira že dva ali celo tri tedne in še ni napravil kakih 60 km razdalje, potem je to pač jasno znamenje, da se je izborno naučil moderne vojne taktike. »Mes-saggero« pa poroča, da je bil Prenk Bib Doda strahovito tepen in da bi bili vstaši vse njegove ljudi postrelili, če bi ne bil obljubil, da se bo z ostanki Malisorov in Miriditov vrnil, in da ne bo več nastopil proti njim. Celo iz Drača samega prihaja sedaj seveda pobarvana vest, da je Prenk Bib Doda s svojimi predstražami dospel v Hamat, 6 km od Šjaka. Mali beg koraka proti Kruji, da se tam združi s Prenk Bib Dodovimi četami. V Draču je dospel poveljnik mednarodnih čet v Skadru, polkovnik Philipps, ter poroča knezu, da je opažati med tamšnjimi mušlimani vtaško gibanje in da je pričakovati vsak hip splošne vstaje. Z ozirom na ta položaj je Prenk Bib Doda poročal, da se mora nemudoma s polovico (!) svoje vojske vrniti v Skader, med tem ko pusti drugo polovico pri Ismiju, Marsikdo bi sklepal iz tega, da je Prenk Bib Doda izgubil polovico svojih ljudi, pa tega ne pripuste na Dunaju.

V Južni Albaniji.

Tudi odločilnih porazov na jugu v Draču in na Dunaju nočejo priznati. O Fieriju pravijo, da še ni zanesljivih vesti, da bi bilo mesto padlo. Ravno tako ne v Beratu. Izmail Kemal zbira baje armado, ki naj pride knezu na pomoč. Če jim v Draču ta tolažba kaj pomaga, naj jo imajo,

janj provzročila takozvano restitu-tio in integrum.

In tedaj se je zgodilo po sveto-pismemskem izreku: Kdor išče, ta najde, kdor trka, temu se odpre.

Po prizadevanju v njihovem naj-sveteljšem, idealnem interesu ogro-ženih statističnih bistroumov, so izšli od zgoraj navzdol opoprani fermi, ki so ostro zapovedovali in ukazo-vali, da se mora, če to ne gre več naravnim putem, vsaj umetno pov-zdigniti število zločinov in ostalih kaznivih dejanj na prejšnje velečasno mesto. In ker pri nas spoštujemo verno vse ukaze od zgoraj, če se ča-sih tudi prav nič ne prilagajajo pisani postavi, se ni čuditi, da so dosegli ti fermi jasen odmev na vseh mestih, kamor so se razposlali.

V posledici teh fermov se je marsikdo uvrstilo med zločince, ki bi se sicer moral prav pohlevno skr-i-vati med čisto brezpomembnimi in preziranimi prestopniki in marsika-tero dejanje, ki bi se sicer smatralo samo za pregrešek, se je prelevilo v povsod upoštevano hudodelstvo. Da bi pa ne bili prikrajšani oni nesreč-niki, ki so se na polju kriminalistike mogli povzpeti samo do storitve ka-kega ponižnega prestopka, se je tudi na to oziralo in jih povišalo vsaj v pregrešnike. Da bi se pa število še preostalih prestopnikov preveč ne skrčilo, se je pa, kakor pri davkih,

pritegnilo k prestopkom za najmanj-se čine še široko ljudsko maso in ta-ko izpopolnilo ono globoko vrzel, ki je nastala vsled povišanja srečnejših prestopnikov v pregrešnike in zlo-čince.

Tako je prišla statistična uče-nost na svoj račun in mi smo bili ob-varovani pred usodepolno nevar-nostjo, da izgubimo svoje prvenstvo na največkrat krvavem polju krimi-nalistike.

Te misli so mi rojile po glavi, ko sem prelistaval sledeči kazenski slučaj, v katerem nastopa v vlogi »tudi — hudodelca« devetnajstletni, dotlej še neoporečni posestnikov sin France Brus iz Hudega dola.

Ravnokar navedeni France Brus je dne 24. avgusta 1913 peljal hlode na železniško postajo. Ker se je pa na postaji precej zamudil, je moral konje počeno pognati, če je hotel še pred nočjo dospeti domov. Kljub opasni zamudi pa mladi Brus vendar ni pustil v nemar stare in vkoreni-njene navade naših voznikov, katere se je vdomačila tudi že pri njihovih konjih, da je treba malo ustaviti tam, kjer »bog roko ven moli«. Ni se vsled tega čuditi, da se je delal že mrak, ko je naš junak zapuščal gostilno in da je moral spustiti konje malo v dir, če je hotel priti pravočasno domov k večerji.

Do tu je šlo še vse po postavni poti, raz katero France Brus najbrž tudi sedaj ne bi bil krenil, če ne bi bil v svoji usodepolni pozabljenosti, ko je odhajal pri najlepšem solncu od doma, pozabil doma luč. Ta usode-polna pozabljenost pa je provzro-čila, da je doslej neomadeževani mla-denič zašel na nepovratno pot in postal »tudi — hudodelec«.

Poslušajmo kar obtožnico, v kateri je natančno zapisano, kako strašen zločin je zagrešil naš pozab-ljivi voznik. Obtožnica mu namreč dobesedno očita:

»Obdolženec je dne 24. avgusta t. l. s parom konj vozil v diru, toda brez luči skozi vas Malo polje. Ker se je s tem zagrešil zoper varnostne predpise cestnega reda, ga je hotel nasproti mu prišedši in svojo službo opravljajoči c. kr. orožniški stražme-ster Ivan Zagradi ustaviti, da bi ugotovil njegovo identiteto in ga na-znanil pristojni oblasti. V to svrhu se je postavil na sredo ceste pred kon-ja in mu zaklical, naj v imenu po-stave ustavi konje.

Obdolženec pa konj ni ustavil, vsled česar se je moral umakniti orožnik, ki je takoj skočil k vozniku ter prijel za vajeti; toda obdolženec tudi sedaj ni hotel ustaviti konj, tem-več je nasprotno dvakrat švrknul z bičem po konjih in jih s tem spravil

seveda še v hitrejši dir. Ker pa orož-nik ni hotel izpustiti vajeti, temveč tekel poleg voza in vsled tega prišel v zelo nevaren položaj, je obdolženec končno vendarle ustavil konja.

Dvoma ni, da je obdolženec iz orožnikovih besed in celega postop-anja prav dobro posnel, kaj hoče orožnik — čeravno to taji — tem bolj, ker ga je spoznal in dobro ve-del, da nima predpisane luči; iz tega sledi tudi jasno, da je hotel orožniku uiti, da bi ta ne mogel ugotoviti nje-gove identitete, kajti če bi mu bil te-daj ušel, bi orožnik vsled takratne teme tega ne mogel storiti.

Že da to doseže, se ni hotel ustaviti; a on je storil še več, kajti lotil se je dejanske orožnika na ta način, da je že potem, ko je orožnik držal za vajeti, torej ga imel takore-koč v svoji oblasti, hoteč se odtegni-ti oblasti, pognal s tem konje, da je dvakrat udaril z bičem po njih.

Ta dejanski stan, ki vsebuje vse zakonite znake hudodelstva javne si-le po § 81. kaz. zak., je dognan po izpovedih orožnika kot priče in je torej obtožba utemeljena.

Tako govori torej popolnoma jasno in odločno obtožnica, ki se je vročila nesrečnemu Francetu Brusu in ki je imela za posledico glavno razpravo pred ljubljanskim deželnim sodiščem dne 1. vinotoka 1913.

Pri ti glavni razpravi se je ne-srečni voznik proti obtožbi sicer iz-govarjal in branil s tem, da je nava-jal, da je bila tema kot v kozjem ro-gu, da ni spoznal orožnika in da je mislil, da mu nagajajo samo malo-poljski fantje, s katerimi so si Hudo-dolci prav močno navskriž. Ves ta zagovor je pa kot lažnjiv ovrgel si-jajno kot priča zaslišani orožnik Ivan Zagradi in potrdil obtožnico točko za točko. Sodišče je na to, silno ozlovoljeno nad hudobnim in lažnji-vim obdolžencem, o katerem se je zastopnik obtožbe ogorčeno izjavil, da ne ve, če je bolj hudoben ali bolj lažnjiv, sklenilo svojo sodbo tako, da je mladi nepridiprav v polni meri za-grešil očitano mu hudodelstvo javne sile po § 81. kaz. zak., ter mu priso-dilo cele tri mesece težke ječe, ka-teroz kazen je ubogi, »tudi — hudo-delec«, France Brus tudi že zdavnaj odslužil.

Vesoljna naša učena statistika si je upravičeno oddahnila pri ti pravični razsodbi, ker se je z njo in s po-dobnimi razsodbami največ pripo-moglo, da v vrli statistiki ne izgubi-mo one težko zaslužene slave, ki smo jo doslej uživali v kulturnem svetu in posebno, da ostanemo še v bodoče-nosti na polju kriminalističnih slučajev na težko priborjenem prvem mestu.

morda bo pomagalo tudi, da se bo priglasi še več prostovoljcev na Dunaju pri arhitektu Wirthu. Tem hujše za grofa Berchtolda, če pripusti, da žive ti ljudje v zmoti. Iz Londona pa poročajo o porazu vladnih čet pri Fieriju, da so vladne čete imele s seboj sila mnogo plena in da so se rajši vrnile domov, kakor da bi se še nadalje vojskovala.

Zahteve vstašev.

Vstaši so izjavili monsinjorju Caccioriju, da vztrajajo pri tem, da se knez odpove prestolu. Nadaljna pogajanja pa vstaši brezpogojno odklanjajo.

Dardanelsko vprašanje.

Dardanelsko vprašanje.

Oficijska »Independence Roumaine« prinaša sledečo brzojavko: Ruski veleposlanik in romunski poslanik sta izjavila velikemu vezirju, da bi imela zatvoritev Dardanel v eventualni grško-turški vojni za posledico veliko izgubo za trgovino Rusije in Romunske. Veliki vezir je odgovoril, da bodo ostale Dardanele za promet trgovskih ladij odprte. Ta korak se sedaj mnogo komentira, ker je prvič, da se upa majhna država vmešavati se v vprašanje Dardanel. »Independence Roumaine« pravi k tej brzojavki: Treba je pripomniti, da veliki vezir še ni odgovoril in da odgovor, ki se mu podtika, ni točen, ker se nanaša pogodba samo na vojne ladje in ne na trgovske ladje. Kljub temu bi trpela ruska in romunska trgovina vsled min, ki bi se položila v Dardanelah. To je tudi vzrok, zakaj sta najbolj interesirani državi storili ta korak pri turški vladi. Obe državi imata največji interes na tem, da se trgovina v Črnem morju ne ogrozi vsled eventualne vojne, ker nobena država ni trpela leta 1912. več vsled zatvoritve Dardanel, kakor Rusija in Romunska.

Štajersko.

Trbovlje. Prostovoljno gasilno društvo priredi dne 9. velikega srpana t. l. ob priliki sprejema in blagoslovljenju nove motorne brizgalne veliko veselico. Sosedna narodna društva se prisojijo, da z ozirom na zgorajšnje naznanilo na ta dan ne prirejajo nikakih veselice. O podrobnostih prireditve se bode pravočasno poročalo.

Iz Zidanega mosta. Združeni podružnici Zidan most-Radeče družbe sv. Cirila in Metoda priredijo dne 5. julija 1914 ob 4. popoldne veliko vrtno veselico pri Petrinčiču tik radeškega postajališča. Na sporedu je nagovor družbinega zastopnika, ples na posebnem plesišču, srečolov, šaljiva pošta in druge zabave. Svira polnoštevilna Zidanmoška godba. V paviljonih postrežejo zidanmoške in radeške dame z raznimi jedili in bučeljkami iz Vinarske zadruge v Celju. Ker je to prva večja skupna prireditev obeh podružnic in ker baš v zadnjem času poskušajo naši narodni nasprotniki vse sile, da s silo in krivico dobe pozicije na Zidanem mostu, prosimo in pozivamo vse okoliške Slovence tako iz Posavja kot iz savinjske doline, naj prihitijo na dan na Zidan most, da skupno manifestiramo ob slavlju naših blagovestnikov za našo narodno stvar in ob enem jasno dokažemo, da je bil Zidan

most z vso okolico dosejaj slovenski in da tudi hoče ostati v bodoče. Vsem dobrim Slovincem, bližnje in daljnje okolice: Na svidenje dne 5. julija 1914 na Ciril-Metodovem slavlju na Zidanem mostu.

Poseben avtomobil vozi jutri, v nedeljo na Vransko h koncertu Savinjskega učiteljskega društva. Opozorjamo na to ugodno priliko Savinjsčane, predvsem Celjane in Žalčane. Na svidenje!

Iz Celja. (Novi teharski volilci.) Javnosti menda še ni znano, na kak način da hočejo celjski Nemci skrbeti za naraščaj svojih volilcev v teharski občini. Ker se jim le dozdeva, da bi morebiti štorovski delavci in od štorovskih fužin odvisni ljudje, ki imajo tam kaj zaslužka, pri volitvi ostali v manjšini proti praviim kmetskim volilcem, da tedaj prisiljeni glasovi ne bi več zadostovali, hočejo napraviti okrog 130 novih glasov. Pet Celjanov kupilo je leta 1909 od teharske soseske 5 parcel, katere so še tisto leto razdelili, tako da je nastalo 130 novih parcel; iz vsake parcele pa nova vloga v zemljiški knjigi. Za davčno občino Teharje je moralo sodišče nabaviti dve novi veliki knjigi, da je lahko upisalo vse te nove lastnike, ki so odvetniki, trgovci, obrtniki, gostilničarji, uradniki v Celju, tedaj sami ljudje, ki teh svojih novih parcel niti videli niso in ki jih seveda ne mislijo nikdar faktično uživati. Na ta način hočejo spodnještajski nemškutarji in Nemci potisniti domače ljudstvo iz obč. odb., da bi potem na ves glas mogli vpiti, kako da nemštvo napreduje. Mi pa mislimo, da to ni napredek nemštva, marveč napredek nepoštenosti. Mogoče, da nas nemškutarji na ta način še tu ali tam iz občinskih odborov izrinejo, pa dolgo tudi tako nasilna sredstva ne bodo pomagala. Nasprotno to kaže, da naše nasprotnike le še po koncu držijo nasilna sredstva in naše uradništvo, ki je po svoji veliki večini povsod na strani nemštva in odpadnikov. Na oni isti nepošteni način nameravajo tudi drugje tako postopati, kakor v Lembachu pri Mariboru, v Vuzenici na koroški železnici, v Slovenski Bistrici, povsod tam, kjer bi radi pridobili slovensko občino ali kjer se bojijo za svojo večino v občini. Kjer se pa ne dajo parcele razkosati ali pa tam, kjer »vinarski« volilci nič ne koristijo, n. pr. tam, kjer je treba delati v prvi vrsti za drugi razred, kakor n. pr. v Šoštanj, napovedujejo za svoje ljudi neresnične dohodke, da se njim predpiše dohodninski davek, ki ga pa ne plačujejo oni, marveč »Südmärker«. Kar je gnilo in nezdravo, preji ali slej izgine in mora izginiti; to je naravni razvoj. Može, ki zatajijo na tak način vsak čut dostojnosti, naj drugokrat lepo molijo; naj ne govorijo o volilnih sleparijah na naši strani ali pa do celo vlada — kdo se ne bi smel? — nam Slovincem na nezakoniti način pomaga, menda oni politični uradniki, ki so sami Nemci, vsi več ali manj njihovi pristaši, ki še večina slovensko govorijo ne znajo. Pri nas je pošteno delo doma, pa se tudi ne bojimo prihodnosti! Dobro pa tudi razumemo, zakaj da govorijo Nemci vedno o svoji izobrazjenosti in gospodarski nadmoči, zakaj da nasprotujejo vsaki slovenski šoli in imenovanju vsakega slovenskega uradnika v slovenskih krajih. Za nič drugega jim ni, kakor samo za svoj žep, za svoje gospodarstvo.

Dokler se jim Slovenci pokorimo in molčimo, smo mirni, pametni ljudje, s katerimi se da lepo v miru živeti, seveda ker vse to obvelja, kar oni hočejo; kakor nitro pa hočemo kje biti sami svoji gospodarji, hočemo imeti svoje lastne misli in biti v svojih občinah prvi ali vsaj enakopravni z njimi, že vpilejo, da smo rogovileži in da delamo nemir. Krivico hočete, krivico nam želite; poštena sredstva vam tedaj ne zadostujejo. Pa javnost vas vedno bolj spoznava.

Iz Celja. Pred kratkim smo v tem listu objavili pritožbo in prošnjo iz Laškega trga, da obstoja tanjša potreba po slovenskem zdravniku, ker se g. dr. Zangger bavi bolj s športom kakor za blagor ljudstva. Sedaj zopet prihaja taka pritožba. V nedeljo je bil celi veliki okraj Laško brez zdravnika, ker je g. dr. Zangger moral na Sängerbundesfestu v Mariboru peti. Rabilo se ga je v večih, v enem zelo nujnem slučaju. Bolniki so baje izpostavljeni sami sebi in smejo le takrat računati na zdravniško pomoč, kadar ni g. doktor privatno zadržan. Prosi se ponovno javnost, da se zanima in odpomore temu.

Iz Celja. Protestanti »Gustav-Adolf-Verein« je imel tedni svoje zborovanje, na katerem je govoril odvetnik dr. Fritz Zangger »o ničvredni slovenski duhovščini« in pozival na »los von Rom«. Ta incident omenjamo zategadelj, ker je bil dr. Zangger pred celjsko poroto že ponovno za govnornik — voditelj slovenske duhovniške stranke (slučaja Friedrich, ljubljanski Ivan Kregar in dr.). Denar je vzel, sedaj pa daje naši duhovščini brce. Komentarja ne bomo pisali.

Iz Slovenske Bistrice. V četrtek, 25. junija so napravile učenke 3. razreda tukajšnje ljudske šole pod vodstvom učiteljice gđe Feiglove izlet v Celje. Deklice so si ogledale pri tem tudi stari grad na Celjem in cinkarno v Gaberju pri Celju. Posebna hvala gre gostilničarju v celjskem Narodnem domu g. Robeku, da je izletnicam dobro in zelo po ceni postregel.

Iz Konjic. Izstopil sem pred nekoliko dnevi v Poljčanah, da se peljem na Slatino. Tik pred postajnim poslopjem mi vdari na nos neznosen smrad; obenem zagledam pred seboj ograjeno greznico, pokrito z deskami. Na moje vprašanje, kaj to pomeni, dobim sledeči odgovor. Pred več kakor enim mesecem se je vdrl stranišni kanal (Južna železnica po tem jako solidno zida!) pod nekim avtomobilom — in Južna železnica ni do danes pokrila te greznice. Naravnost neznosen smrad se širi naokrog in nerazumljivo je, da občina kot sanitarna oblast ne poseže vmes. Ker se tik pred to greznico razvija ves tujski promet na Slatino in Rogatec, je nemarnost prve vrste, da Južna železnica ne poskrbi v tem oziru za red. Ne vem, kateri oddelek ima to popraviti, gotovo pa je od stranišnih organov znamenje skrajne brezbrzičnosti in omalovaževanja potujočega občinstva, ki je primorano dan na dan vdihavati ta smrad. Naj se vendar vodstvo Južne železnice pobriga za te stvari, če jih že podrejeni organi iz nemarnosti omalovažujejo, in naj napravi tej svinjariji enkrat konec.

K Svetinjam vabi prostovoljno gasilno društvo Ivanjkovci na srečolov, ki ga priredi društvo v gostilni g. Zavratnika v ponedeljek na Petro-

vo, za nabavbo novih cev. Srečolov bo slavnemu občinstvu dostopen ves dan, popoldne pa še bo pri ljudski veselici svirala godba. Gostilničar se je »pridrišal«, da bo imel izvrstna vina, sveže pivo, mrzla in topla jedila. V očigled človekoljubni prireditvi, pričakujemo od blizu in daleč najmnogobrojnejši obisk.

V Mariboru se delajo, kakor poroča »M. Z.«, priprave za državno-zbornske volitve. Wastian upa, da bo njegov proces ugodno potekel in namerava potem znova kandidirati.

Od Sv. Lenarta v Slov. goricah nam poročajo o tamošnjih nemškutarjih sledečo zabavno zgodbo: V nedeljo 21. junija vršila se je v Mariboru nemška pevka slavnost. Te slavnosti udeležila se je tudi »korporativno« neplačana zastava pevkega društva pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. Društvo obstoji namreč edino še iz zastave — in še ta je zastavljena pri dr. Zirngastu, ki je bil pred leti tako nepreviden, da je posodil društvu denar za plačilo zastave. A k pevski slavnosti je morala — ker je rabil naš prvobornik, korespondent nemških časopisov in nadučitelj šulferajnske šole g. Flöry nekaj, da bi se drugi malo ozirali na njega. A težko je bilo zastavo dobiti iz rok nasprotnika g. Flöryja. Ponižnemu klanjanju in prosjačenju posrečilo se je končno spraviti na sonce ta fetiš lenarške nemške svobode in napredka. Ponočno jo je objel naš Flöry, ki držal trdno — in visoko. Le nekaj je prezl. Shranitelj bil je tako previden, da je privezal zastavi k trakom tudi svoj zastavni listič, ki je v veliko veselje gledalcev bingljaj visoko gori na zastavi. Kdaj so naši izletniki, obstoječi iz nemških učiteljev in še dveh glav, opazili ta okrasek, ne vemo. Mogoče so še hodili po sprevidu s tem častnim okrasom. Čast komur čast!

Slovenski Sokol v Gradcu je priredil dne 14. rožnika vrtno veselico. Kljub temu, da je bilo slabo vreme, je veselica dobro uspeła. Nastopile so sestre sokolice (proste vaje) in sicer prvič v Gradcu. Dobra, kot nastop s. sokolic, je bila tudi telovadba članstva. K prosti zabavi je nazadnje tudi mnogo pripomogel tamburaški koncert, ki so ga proizvajali tamburaši »Domovine«. Društvo se tem potom najsrčneje zahvaljuje vsem, ki so pripomogli, da je veselica tako dobro uspeła.

Zveza kmetijskih zadrug v Gradcu je imela, kakor smo že v našem listu označili, v četrtek svoj občni zbor. Zveza je imela lani v denarni centrali 48 in v blagovni centrali 22 milijonov kron prometa; od denarne centrale je izkazala čistega dobička 843 K, od blagovne 9621 K. Članice je bilo lani 384. Zvezine vinske kupčije so šle lani slabo; vnovčevalnica za sadje je spravila 220 vagonov v promet; osrednja vnovčevalnica za živino pa se ne more razviti. Pri volitvah v načelstvo so bili izvoljeni med drugim 4 spodnještajski nemškutarji in le v nadzorstvo 1 Slovenec. Zapostavljanje slovenskih članic je bilo pri teh volitvah očividno.

Drobne novice. Iz Gradca. Bivši odvetnik Karl Ullrich, ki se je zadnji čas ukvarjal s posredovanjem posestnih nakupov in prodaj, je skočil v četrtek s klavničnega mostu v Muro; v vodi pa si je samomor premislil in je zopet splaval na breg. — Iz Maribora. Obesil se je gostil-

ničar Marko na Koroški cesti. Moža so sicer takoj odrezali, vendar pa je bilo že prepozno. — Iz Vojnika. V Arclinu se je neki hlapec pri sušenju sena precej napil. V pijanosti je začel v mlako in utonil. — Iz Škale pri Velenju. 17letni delavec Fr. Špital je zagrešil hud mravnostni zločin na žletni deklici. Ko je pasla ovce, jo je zvalil v gozd in tam dekle zlorabil. — Iz Šoštanj. Na zadnjem sejmu so prijeli nekega hrvatskega delavca. V gneči je ukradel nekemu kmetu iz Raven denarnico z 20 K in je skušal z njo pobegniti, kar se mu pa ni posrečilo. — Iz Maribora. V torek in sredo se je mučil v Mariboru nadvojvoda Friderik. Inspiral je domobranski polk. — Iz Slovenjgradca. Dekla Elizabeta Gschamm je ukradla dvema letoviščarkama več dragocenega nakita. K sreči so našli še ukradene stvari pri dekli, ki je morala v zapor. — Od Sv. Lenarta v Slov. gor. Za lenarški sodni okraj se je ustanovila konjerejska zadruga. Pripadajo ji takoj 17 članov. — Iz Doline pri Hrastniku. Strela je ubila v soboto, dne 20. junija posestnika Kandolfo v Turju kravo. — Iz Braslovč. V Slatini je padla s črešnje 50 let stara kočarica Marija Praprotnik in si je strla hrbtanec. Umrila je za nekaj ur po nesreči. — Iz Braslovč. V sredo je začelo naenkrat goreti gospodarsko poslopje Matevža Widmayerja. Veter je ožen zanesel tudi na sosedovo gospodarsko poslopje in je napornemu delu gasilcev se je zahvaliti, da ni napravil ožen večje škode.

Koroško.

Zgodovinske izkopine. Pretekle tedne je začel c. kr. arheološki institut na Dunaju po svojem tajniku dr. R. Eggerju iskati zasute rimske naselbine na takimenovanem Hojzovem griču, ki je last posestnika Maurerja v Vratih. Iskanje je bilo uspešno in so našli močan zid, ki se razteza okoli cele planjavice na griču v podobi pravokota in ima na vsakem vogalu okrogel stolpni zid. To je prvi rimski kastel, ki se je našel na Koroškem. Naselbina, oziroma ostalo zidovje je porito s pepelom, iz česar se da sklepati, da je bila naselbina uničena po ognju. Našlo se je še sedaj nekaj orožja in drugih stvari. Zanimivo je tudi, da se je našla tudi izkopina, del stare bazilike, katere obstoj sega pred 5. stoletje po Kristusu. Raziskavanje tega zidovja se je prekinilo do jeseni, ko bodo poljski pridelki že spravljani.

Politično društvo zoper »Kärntner Tagblatt«. Pod tem naslovom piše celovski »Mir« zoper nemško-klerikalni list »Kärntner Tagblatt« sledeče: »Odbor« Katoliškega političnega in gospodarskega društva za Slovenca na Koroškem« je v svoji zadnji seji s soglasnim sklepom izrazil svoje iskreno obžalovanje nad pisavo »Kärntner Tagblatt«, ki je pavšalno in po maniri nemško-nacionalnih glasil odrekel Slovincem patriotizem, in najodločneje protestiral zoper tako popolnoma neosnovano sumničenje, ki je katoliškega, resnega lista nevredno!« — O svoječasni kregih in prerekanjih med tema dvema listoma smo svoječasno že poročali in je pričakovati, da tudi s to izjavo še ni končan spor med obema klerikalnima listoma na Koroškem.

Drobne novice. Na begu v Ameriko. Te dni je v Beljaku »na-

Vrban.

Spisal C. Golar.

(Dolje.)

Tedaj pa se je tesni prostor v ulnjaku še bolj stegnil. Med nizkimi durmi je stal postaren možiček, manjši in slabši od Vrban; bil je golorok, v praznji srjaci in telovniku s svetlimi gumbi.

»Sapratlot, Vrban, dobro delaš,« je nagovoril s smehom starega prijatelja. Potegnil je obrvi prav do las in široko zinil, njegov smeh je bil tenek, in hitro ga je zmanjkalo.

Vrban je vzdignil glavo in se veselo začudil:

»Glej ga, Luka, ti si! Ravno sem mislil nate, in tako presneto mi je bilo dolčas, da ne morem povedati. Tale košček satja sem odločil, da ga nesem domov pokazat in pokusit, če bo pravi.«

In potem sedeta starčka na sonce, in začne se pomenek in pogovor o starih in mladih časih, o hudi vročini in ostrih zimah, o zdravju in smrti. Govorica teče brez konca in kraja, Luka toži in vzdihuje, a Vrban tolaži.

»Kar vzeti me je hotelo,« je pravil Luka. »Bdlo me je, in slabosti so me obhajale.« Z glavo zmaje, a se takoj zopet razveseli, ker sije sonce tako gorko.

»E - e, solnček! Kako me pa gre-

je, greje!« Reče in se smehlja in klobuk posadi za tilnik.

»Vidiš, vidiš,« kima Vrban, »o, zdaj ni sile. Še bova poživila kakšno leto, mislim.«

»Ti že, ampak z menoj je bolj trda. Saj pravim, tako me je bodlo in mrazilo,« pove še enkrat in položi roko na prsi. »Pa kaj, mladi nismo več, mladi!«

Vrban ne mara slišati takih besed in hitro poseže vmes:

»Kaj bi tisto! Krepka sva še, in dandanes gre mladina v grob pred starimi ljudmi. No, kako je bilo s Petrom!«

Moža vesta, kako je bilo s Petrom, ki je šel rdeč in vesel na semenj v sosedno vas, a domov so ga pripeljali mrtvaško bledega in žalostnega. Z glavo kimata in gledata na ulnjak, zakaj na panjih ima Vrban vse vaše dogodke lepo z barvami naslikane, da se ne pozabijo. Na prvem panju se vidi, kako gre Peter na semenj. Svetle škornje ima, viržinko v ustih in roke v hlačnih žepih. Strašno je moški in prevzet, stara mati mu gre nasproti in ga vabi, naj gre ž njo domov. Peter se pa zasmee in pomeša z roko srebrne kronce po žepu. In spet naprej — kliče Peter fante na korajžo. Klobuk s krivci vihti po zraku in pleše in poskakuje po vasi, a odzadaj že gredo proti njemu trije jezni korenjaki in ga vržejo po tleh. Peter je močan ali trem ni kos, in prvi ga mahne z debelim polenom po glavi, a druga

dva se mu bližata vsak z dolgim nožem.

Stara prijatelja vstaneta ter stopita na sredo pred ulnjak, v hrum in šum, kjer vrve čebela in se jima zaletavajo v rame in lase. Kadita in gledata in se spominjata vsega, kar se je zgodilo v vasi in je ovekovčilo na končnice vaški slikar, Gašpar. Včasih se ustavi za trenutek govornica, pa že pokima Luka z glavo in nadaljuje:

»Take pa še ne kot tisto leto, ko je zgorela Rožmanova in Grogova hiša. Take pa še ne!«

In Vrban stisne srčneje pipico in pokaže:

»Vidiš, tam-le je za spomin, kakor se je zgodilo.«

In oba se zamislita v tisto dogdobo in še enkrat si jo povesta od kraja do konca. Vrban začne praviti, a ko mu ugasne pipa, nadaljuje Luka pripovedovanje. Tako si krajšata čas in živita v spominih žalostnih in hudih časov, a vseeno jima je vse tako drago, kar je bilo, kar se je zgodilo, ko sta bila še mlada.

Vrban pravi, kako hudo je bilo tisto leto, ko je gorelo po vrsti po vseh naokrog, zdaj eno noč za Savo, pa gori za Kranjem, in zopet v hribih. Neke sobote zvečer pride v vas črn bradač, bos in pijan. Zmerjal je kmete, in zato so ga nabili in nagnali iz vasi.

»Meni tisto noč nekaj ni dalo miru,« se roti starček. »Vš, vš, vš — je zašumelo okoli mene, kadar sem zatisnil oči in hotel zaspati. Vrag vzemi!

vš, vš, sem rekel, zamašil ušesa in zadremal, kar me nekaj poččgeta po petah. Sveti križ božji,« sem zavpil, »ali mi ne daš miru?« Pa me je tisto prišlo za nos. Jaz skočim pokoncu, pa k lini, in kar sem zagledal je bilo čudno grozno: Vse je bilo krvavo in rdeče, cerkev in hiše. Plamen je skakal po slamnatih strehah od slemena do slemena. Živa ognjena kača se je po dolgem zazibala dva - trikrat zaporedoma, se potuhnila nazaj, postavila se hipoma kviku — in zagorelo je v visokem stebri, dokler se ni takoj na levi in desni postavil še višji stebel zraven njega, da je bila cesta med hišami sredi gorečega svitka. In vse to je sikalo, prasketalo in vriščalo.

Vrban povzdigne roke in se zagleda in zamisli, kakor da je zamaknjen, a Luka kima z glavo in pritrjuje: »E - e, turška sapa!« S pestjo se drgne po sivem licu in bode z mazincem v ušesa.

Ko je končal, sta uprla oči, na panje, in tam je bilo videti na kraju dedca z rdečim petelinom, ki ga spušča na slamnato streho. Človek je neznan in kosmat, na glavi ima visok klobuk, za trakom pa dva rožička. — Na panju naprej že gori hlev, rdeč petelin stoji na vrhu strehe, peroti je razpel in ima odprt kljun; tam pa stoji zapisano: Ogenj! In spodaj sta dva žandarja z nasajenimi bajonetmi in imata uklenjenega požigalca, ki ima na hrbtu zapisano: Ta bode visel.

Na tretji vrsti panjev se peljejo svatje k poroki, in za klobuki imajo šopke, velike kot drevesa, nevesta pa nosi srebrno krilo in zlate čevljičke.

»To je pa Rožmanova Tončka,« pove Vrban.

»Takrat je bilo lepo, turška sapa,« pravi Luka. »Kar plesal sem, tako sem bil vesel.« In z glavo maje in se drži na smeh in spominja neveste z zlatimi čevljički. »Pa je že tudi umrla. Mati jo je hotela imeti. Ko jo je prišla kropiti, se je zasmejala na odru, in za teden dni je šla za materjo.«

»Gora zelena,« zakolne Vrban in pokima z glavo. Nekaj novega bi rad povedal Luki, česar oni ne ve. Ali ne more se domisliti, in nato začne praviti zgodbo o Godeščani, ki so jo imeli z Godeščani. »O, to je bila dolga reč, tekla je leta in leta, in ko je bila končana, niso vedeli ne ti, ne oni, kdo je dobil. Šlo je za pašo, in letali so na sodnijo v Loko, vsako soboto, skozi dva rodova, in šele v tretjem je bilo razsojeno. Vidiš, ta-le, ki priča, je stara Golvajka; desno nogo ima krajšo in bolj debelo od leve, zato jo skriva pred sodnikom. Ta grdogledni dedec prisega pokrivem. To je bil Lovrač, ki so ga ponoči vlekli hudiči v vodo in ga postavili na glavo in mu usta zadelali z blatom.«

(Konec prihodnj.)

kupil kočijaž Matija Springer v trgovini »Pariser Warenhaus« več razne obleke, perila in obutev ter klobuk, nato pa obljubil, da bo plačeval v mesečnih obrokih precej visoko kupnino. Tudi v drugih trgovinah je na ta način »nakupil« mnogo raznih predmetov. Ker pa se je pozabil posloviti in povedati svoj naslov, so oškodovane trgovine celo zadevo naznanile policiji, ki je izvedela, da jo je popihal proti Havru, da se nato odpelje v Ameriko. Takoj je brzjavila za njim ter odredila, da se ga prime. Najbrž ga bodo francoske oblasti izročile. — Ne z god a. V Kočah je padel v nekem kamnolomu težak kamen na 35letnega delavca Ivana Luznika ter ga težko poškodoval. Ponesrečenec je umrl med prevozom v bolnico. — S a m o m o r. V tork popoldne so našli na pokopališču v Beljaku brezvestno neko dekle, ki so jo prepeljali v bolnico. Konstatirali so, da se je zastrupila z lizolom in so ji dali pomoč. Dekle ko izdruvalo, o vzrokih poizkušene samomora pa noče ničesar povedati. — T a t v i n a. V Spitalu ob Dravi je ukradel neki tat perici Veroniki Brunner iz nezaprte miznice, kjer je imela 980 K denarja, delno svoto 250 do 270 K. Tatvino je izvršil najbrže neki, 1894. leta rojeni Josip Kampitsch, ki je večkrat obiskal perico in izvedel, kje ima ta denar spravljeno. — P o ž a r. V Št. Salvatoriju je izbruhnil te dni požar pri posestniku Juriju Wenzlu, ki je uničil gospodarsko poslopje z vsemi gospodarskimi in poljedelskimi stoji in z vsemi pridelki. Kako je ogenj nastal, se ne ve. Škoda znaša kakih 3000 K, a je deloma krita z zavarovalnino 2200 K.

Primorsko.

Hudomušna strela. Na cesti med Bazovico in Groplado je zalotila nevihta nekega Jakoba Grgiča. Čeprav je imel dežnik, mu ta ni nič pomagal in stopil je pod neki hrast. Med tem pa, ko je stal pod hrastom, je strela udarila v hrast in omamila Grgiča. Ko se je ta prebudil iz omotice, je opazil, da nima več čevljev na nogah. Prestrašeno je vstal, a glej ga spaka, zgubil je hlače. Sedaj je natančneje pogledal in opazil, da na hlačah nima niti enega gumba več. Končno so prišli mimo hrasta tudi ljudje, ki so opazili, da je vdarila strela v hrast, nato preskočila na dežnik Grgiča ter mu potrgala gumbje na hlačah in mu sezula čevlje, ki so jih našli kake tri metre od Grgiča. Zabil je Grgič pri tej nezdigi tudi par ran, ki pa niso prav nič nevarne, drugače pa je čil in zdrav.

Javen shod na St. Viški gori. »Slovensko politično društvo v Gorici« sklicuje javen shod na St. Viški gori v gostilniških prostorih g. Antona Piriha, na dan 28. t. m. Na dnevnem redu je politični položaj v deželi. Poročata gg. deželna poslanca dr. Franko in Mikuz.

V zlet Goriske Sokoške župe se vrši dne 5. julija t. l. v St. Andrežu pri Gorici. Predpriprave za to manifestacijo sokoške misli na Goriskem so že v najlepšem tiru. Spored zleta je jako obširen in navajamo radi tega le glavne točke. V soboto ob pol 9. zvečer sprejem došlih gostov in prijateljski sestanek pri »Jelenu« v Gorici. V nedeljo zjutraj ob pol 8. tekme in skušnje za popoldanski nastop. Popoldne ob 2. shod in zbirališče članstva v telovadnici goriske Sokola, ter skupen odhod na zletišče v St. Andrež. Ob pol 5. javna telovadba. Po telovadnem nastopu velika ljudska veselica. Goriški Slovenci! Vabljeni ste na velik praznik Sokolstva! Vaša dolžnost je, da se odzovete polnoštevilno! Na zdar!

Dohodki goriske podružnice »Lege«. V minulemu letu je imela ta podružnica baje 18.522 K 4 v dohodkov in 12.426 K 92 v izdatkih, torej prebitka 6095 K 12 v. — Dohodki niso ravno majhni, a drugo vprašanje je, če so tudi nabrani le v Gorici, saj je vendar znano, da goriški Italijani niso ravno preveč poštivovalni.

V korist Narodne šole na Blancah priredila moška in ženska podružnica Ciril-Methodove družbe v Prvačini dne 26. julija veliko veselico. Pri veselici sodeluje dramatični odsek Sokola iz Gorice. Društva na deželi se vpljudo prosijo, da na ta dan ne prireajo veselice.

Istrske deželnozborske volitve. Včerajšnji »Polaer Tagblatt« prinaša pod naslovom: »Mornariški in vojaški uradniki in volitve« sledeče: Pri skoro polnoštevilno obiskanim volilnem sestanku zgoraj omenjenih volilcev se je sprejela sledeča resolucija: 1. Vsi v Pulju navzoči volilni upravitelji, mornariški in vojaški uradniki, se strinjajo s sklepom 4. t. m., da se postavi za deželnozborske volitve v vsakem okraju svoje kandidate. S tem se potrjuje, da hočejo neodvisno in prosto se udeležiti volitev, ne glede na njihov izid in ne gle-

de na posamezne stranke. 2. Obenem izjavljajo, da se strinjajo s kandidaturami sledečih gospodov: v tretjem mestnem okraju: c. in kr. višji obratni strojni mojster v p., Josip Morari (volišče ljudska šola Siana), v drugem volilnem okraju: c. kr. poštni oficijal Fran Fabian (volišče ljudska šola San Martino), v prvem volilnem okraju: c. in kr. fregatni kapitan v p. Kamilo Falzari (volišče ljudska šola na Piazza Aligheri). 3. Volilci se zavežejo, da bodo pri teh volitvah oddali svoje glasove tem kandidatom. — S tem so si postavili mornariški in vojaški uradniki za volitve v mestni kuriji svoje kandidate, seveda brez upanja na kak uspeh, pokazalo se bo le pravo razmerje glasov pri teh volitvah. — O zadnjih volitvah v kmečki kuriji se nam piše iz Buzeta še sledeče: Pri volitvah 19. t. m. bila sta izvoljena v tem okraju kandidata Šime Červar, župnik v Zrenju in Ivo Sancin, učitelj v Pulju. Oba sta dobila v celem 1845 glasov, dočim so nasprotni kandidati dobili le malenkostno število glasov. V Buzetu samem sta dobila oba hrvatsko-slovenska kandidata 437 glasov, Italijani pa le 86 glasov. Volitve so se vršile povsem v miru in redu ter je zavladalo silno navdušenje, ko se je izvedel izid volitev. Vršilo se je nato slavlje v tamošnjem Narodnem domu, ki je izbornu uspele, le orožništvo je nekam čudno postopalo. Do sedaj so v tem okraju izvoljeni sledeči poslanci: dr. Ivo Milčič, sodnik v Buzetu, Ivo Sancin, učitelj v Pulju in Šime Červar, župnik v Zrenju.

Volitev v vzhodnih istrskih mestih. Za seboj imamo volitve v splošni in kmetijski kuriji, ki so izpadle takako, kakor smo vsi želeli. Napeta pozornost pa vlada za volitve v mestih, ki se imajo vršiti v tork. Na eni strani gre za tretji puljski okraj — pazinška mesta niso preporna —, na drugi strani pa gre za vprašanje, ali obvelja za vzhodno istrska mesta oficijalna kandidatura, ali se morda večina volilcev ne izreče za kandidata, na katerega se je zedinila opozicija. Volilci v Kavstu so namreč sklenili, da bodo glasovali za g. dr. Frana Brnčiča, odvetnika v Trstu in ne za oficijalnega kandidata g. dr. Červarja. Volilcem v Kavstu se pridružio v smislu že podane izjave pričetkom volilne kampanje volilci v Podgradu, bržkone tudi oni v Klani. V Voloskem-Opatiji tudi vlada za kandidaturu dr. Brnčiča precejšnje razpoloženje. G. dr. Brnčič je bil že dosedaj poslanec v kmetijski kuriji Volosko-Podgrad. Da sedaj ni bil več sprejet v listo oficijalnih kandidatov, je pripisati največ ravno intrigam in terorizmu dr. Červarja. Volilci, ki so se odločili, da oddajo svoj glas g. dr. Brnčiču, so prepričani, da bo v slučaju njegove izvolitve boljše poskrbljeno za edinstveno narodno politiko naše delegacije v deželnem zboru, kakor v slučaju izvolitve oficijalnega kandidata. Ker kandidirajo Nemci in Italijani kljub blamaži v splošni kuriji v tem okraju dr. Rüdigerja Sandri, ki bi znal združiti na svoje ime 150—180 glasov v najboljšem slučaju, je mogoče, da pride do ožje volitve.

Drobne novice. Z drevesa je padel pri Vrtojbi neki Karel Markič in si zlomil nogo v stegnu. Prepeljali so ga v goriško bolnišnico. — Težka poškodba. Predvčerajšnjem so se igrali otroci na dirkališču v Montebellu pri Trstu. Med njimi je bil tudi 13letni Humbert Tommasini. Otroci so skakali in letali in tudi 13letni Tommasini je storil isto. Pri letanju pa se je spodtaknil in padel, pri padcu pa si je po nesreči zlomil hrbtenico. Prepeljati so ga morali z rešilnim vozom v mestno bolnišnico, a je zadobil tako težke poškodbe, da ni mnogo upanja, da bi okrevale. — Zapeljivec. Predvčerajšnjem je bil aretiran na ukaz tržaškega deželnega sodišča 26letni elektrotehnik Salvador Polli, ki je baje zapeljal in odvedel neko mladotno deklico. Zapeljivca so oddali deželnemu sodišču. — Aretiran žepni tat. Predsnočnjim je bil aretiran 17letni krošnar Anton Mattioni, ker je v Starem mestu ukradel nekemu Marku Giuliani iz žepa srebrno žepno uro z verižico. Okradenec je povedal na policiji, da mu je nekdo pred kratkim časom tudi že ukradel uro z verižico in da sumi, da je izvršil tudi to tatvino Mattioni. Tega so oddali sodišču.

Petdesetletnica srbskega akad. društva „Zora“.

Dunaj, 23. junija 1914.

Na Vidov dan 15. junija t. l. (28. junij n. k.) slavi najstarejši srbsko akademsko društvo svojo petdesetletnico. »Zora« s svojim sedežem na Dunaju je dala bratskemu narodu iz svoje sredine najjače zastop-

nike in delavce v javnem življenju (Vladana Gjorgjevića, Jovana Cvijića, Joso Smoljaka, Lazo Popovića, Milana Rešetara in druge). V vsem njenem delovanju vibrira ona prirodna, vojništvena sila ki proseva iz vsega političnega in kulturnega življenja srbskega naroda. Društvo, ki praznuje sedaj petdesetletnico, prehaja ob tej priliki v novo fazo svojega razvoja, vse obsejnejša, kakor dosedaj. Stopa v novo dobo z idejo jugoslovanskega nacionalizma.

V težkih dneh domačega življenja so osnovali »Zora« mladi akademiki kot društvo samo Srbov iz vojvodine. Mejejen je bil njen program ter ozke meje delovanja. Toda kmalu nato je v prirodni evoluciji proširila svoj delokrog in postala društvo vseh Srbov. Kot tako je preživela, tesno združena s svojo domovino, vse njene slavne in tužne dni. Spremljala je verno vse dogodke domačega življenja ter po njih formirala svoj program. Toda epohalni dogodki leta 1912 in 1913, ki so dvignili srbsko pleme na predkosovsko višino nacionalne sile in energije, prepodirali so tudi srbsko mladino v »Zori«. Na podlagi toliko in toliko izkušenj preteklih generacij hoče novega življenja, novih idej v vseh panogah svojega narodnega bitja, ter moralnega prepodira vsakega posameznika. Kajti zaveda se, da je za cilj, ki ga je označila v proglasu svojega slavlja potreba žrtve in silnega napora. Ta cilj pa je obenem vsebina njenega bodočega delovanja. »Ono, što je starijim generacijama »Zore« nedostajalo — to je jak i širok oslon u ostala dva dela našega troimenog naroda. Danas se u svim pitanjima nacionalne odbrane i nacionalne kulture nalazi u zajedničkim redovima najveći deo Slovenačke, Hrvatske i Srpske Omladine, osećajući se duhovno jedno ide se još dalje: izražuje se jedna zajednička nacionalna jugoslovenska ideologija i pokreću se sve sile da to osećanje jedne celine i pripadnosti postane opšte, da se prelije u najšire redove jednog i troimenog jugoslovenskog naroda...«

Pod tim idejama slavi današnja »Zora« petdesetletnico opstanka i rada...

Slavje je prva udeležitev tega programa.

Skupno z hrv. akad. društvom »Zvonimirov«, klubom jugoslov. akademikov, »Savo«, »Slovenijo«, ter srbskim muzlimanskim društvom »Zvezdo« slavi »Zora« svojo petdesetletnico.

28. t. m. ob 10. dopoldne otvori svečanost sedanjih predsednik Spira Soldo, ter pozdravi delegat. Za njim govori T. Marko Triva, abs. phil. o »Historiji Zore«. Nato hrv. narodni poslanec dr. Ante Tresić-Pavičić o »Bodočnosti Jugoslovanstva«.

Prvi dan završi s koncertom v Kursalonu ob 9. zvečer, na katerem sodelujejo med drugimi gđ. Pavla Vahkova, operna pevka, Praga; g. Paja Banac, operni pevec, g. Velimir Dosela, virtuoz, g. Petar Stojanović, komponist.

Drugi dan govore na svečani akademiji dr. Vojislav Jovanović, docent belgradske vseučilišča o »Vlogi omladine v kulturnem življenju srbskega naroda«. Kot predstavitelj Slovencev govori dr. Ivan Prijatelj o »Slovenski moderni poeziji«. Nato g. Milan Marjanović o »Vlogi omladine v kulturnem življenju hrvatskega naroda«. Poslednji govori prof. Vasa Stajić o »Današnji omladini«.

Prireditve završi istotam z banketom.

Tako sodelujejo vsa tri plemena po svojih najizrazitejših delavcih na kulturnem polju, ter je slavje sijajen manifest jugoslovanskega nacionalnega jedinstva.

Dnevne vesti.

Obsodba klerikalcev. Predsednik Družbe sv. Cirila in Metoda za Istro je svedčen profesor Vekoslav Spinčić. Na glasu je kot idealen rodoljub starega kova. Že desetletja zastopa svojo domovino Istro v državnem zboru. Ves čas svojega političnega delovanja je stal v prvih narodnih borbenih vrstah. Zato je v vsi jugoslovanski javnosti izzvalo največje presenečenje dejstvo, da je po izvršenih državno-zborskih volitvah leta 1911. »istrski Sokol«, kakor so imenovali Spinčića njegovi znanci in prijatelji, vstopil na Dunaju v dr. Šusteršičev klub. Takrat je Spinčić v narodnih krogih izgubil mnogo na svojem ugledu, na svoji priljubljenosti in popularnosti. Toda kakor se zdi, se »istrski Sokol« nič prav dobro ne počuti v klerikalni družbi, kar izpričuje njegov govor, ki ga je imel na glavni skupščini Družbe sv. Cirila in Metoda v Lov-

rani. V svojem govoru je obsojal klerikalizem in rekel, da je »importiran klerikalizem povsod vzrok nesloge v narodnih vrstah«. Ta izjava državne poslanca in predsednika Družbe sv. Cirila in Metoda za Istro, duhovnika Spinčića je velesnačilna, to tem bolj, ker sedi profesor Spinčić v državnem zboru v enem in istem klubu z našimi klerikalci. Radovedni smo, kaj porečeta k tej Spinčićevi sodbi o klerikalizmu klubov načelnik dr. Korošec in vrhovni klerikalni voditelj dr. Šusteršič. Nemara bosta to frondiranje prav tako mirno vtaknila v žep, kakor svoječasni nastop proti oficijalnemu kranjskemu klerikalizmu klubovega člana, goriškega državnega poslanca dr. Antona Gregorčiča. Naši klerikalci imajo pač zelo, zelo debelo kožo, kadar se boje za svojo pozicijo v parlamentu, in trpe ob takšnih prilikah tudi fronderje v svojih vrstah. Se pač zavedajo, da bi lahko nastal v parlamentu poleg njihovega kluba še drug močna jugoslovanski klub, ako bi nastopili z vso strogostjo proti fronderjem. Zato prenašajo semtertja prav bogu vdanosti tudi klofute s strani članov lastnega kluba.

K vojaški kolesarski tekmi v Ljubljani. Gospod župan je prejel sledeči dopis c. kr. vojnega ministrstva: »Na Dunaju, dne 22. junija 1914. C. in kr. vojno ministrstvo dovoljuje si izreči Vam najiskrenejšo zahvalo za izredno podporo, ki ste jo naklonili letošnji vojaški kolesarski tekmi v Ljubljani. Obenem blagovolite sporočiti vsemu prebivalstvu ljubljanskemu zahvalo vojnega ministrstva za nesebično, iz patriotizma poteklo sodelovanje, ki je bistveno pripomoglo k uspehu te vojaške prireditve. — Za ministra: A. r. z. fml.«

Sankcioniran deželnozborski sklep. Cesar je dne 19. junija sankcioniral sledeči sklep deželnega zbora vovodine Kranjske z dne 10. oktobra 1913: Občina Spodnja Šiška se na podlagi § 1 in 1 b občinskega reda za deželno stolno mesto Ljubljano združi z mestno občino Ljubljano ter priklipi IV. okraju (kolodvorskemu).

Gremij trgovcev v Ljubljani se je včeraj pritožil proti prepovedi vsesokolskega zleta na ministrstvo predsedstva, ministrstvo za notranje zadeve, trgovinsko ministrstvo ter c. kr. deželno vlado za Kranjsko.

K zadnjim sodnim imenovanjem. Kakor smo svoječasno zabeležili, je bil pri zadnjih sodnih imenovanjih premeščen med drugimi tudi okrajni sodnik dr. Pavliček iz Gornjega grada v Rogatec, dosedanj okrajni sodnik v Rogatcu, dr. Osvatitsch pa je bil v isti lastnosti premeščen v Maribor. Koliko krivice tiči v teh dveh imenovanjih! Dr. Pavliček je bil pred leti sodnik v Rogatcu, pa je moral proč od tam, ker je slovenske goste samo zaradi tega razžalil, ker so slovensko med seboj govorili. Kaj bi se bilo zgodilo slovenskemu sodniku? Primerjajte le slučaj slovenskega sodnika na Kranjskem, ki je bil obsojen, ker je slovenskemu županu med štirimi očmi nasvetoval, naj odstrani v svoji občini, v kateri sploh ni Nemca, dvojezični napis na občinskih tablah, in je bil zaradi tega sploh odpuščen iz službe. Iz Brežic je prišel Pavliček čez nekaj let kot okrajni sodnik v Šoštanj, od tam v isti lastnosti pred nekaterimi meseci v Gornji grad, sedaj pa srečno zopet nazaj v Rogatec, in sicer kot predstojnik. Slovenci iz rogaškega okraja niso pozabili onega dogodka iz prejšnje dobe. Naj je že bil iz Gornjega grada premeščen, ako si je to želel, in ker si že Nemci smejo dandanes izbirati službena mesta, pa ne ravno v Rogatec! Zakaj se je pa to zgodilo. Slov. prosilci so bili na vrsti. Da bi pa prišel Slovenec za okraj. sodnika v Rogatcu — tega bog ne daj! Tega Pitreich in Hochenburger ne bi nikdar dopustila. Na ta način je bilo mogoče storiti Slovincem pa še drugo krivico. Pri okrožnem sodišču v Mariboru je bilo prazno mesto deželnosodnega svetnika; na tem mestu je bil poprej Slovenec. To mesto se je moralo Slovincem odjesti. Kakor se sliši, bilo je med prošniki več sposobnih, tudi starejših Slovencev, celo slovenskih deželnosodnih svetnikov, ki so le prosili za premešitev. Pa ne, dr. Osvatitsch je premeščen v Maribor; sicer začasno še kot okrajni sodnik, pa očitno z namenom, da zasede slovensko mesto in da tudi prav kmalu postane deželnosodni svetnik. Na slovensko mesto v Mariboru je prišel na ta način strasten Nemec. Nemci so pridobili eno službeno mesto več, istočasno pa je dobil Rogatec zanesljivega naslednika Nemca. Da že sodniki sami, najmanj pa slovenski sodniki, do take pravosodne uprave ne morejo imeti nobenega, niti najmanjšega zaupanja več, je splošno znano; še celo v politični službi se tako krivično ne postopa. Justitia est fundamentum regnum — pravičnost je temelj držav — to so res lepe besede, samo škoda, da ravno

oni možje, ki bi morali v prvi vrsti ta rek uvaževati, najbolj greše proti njemu.

Prezidava ljubljanskega glavnega kolodvora. Ker se je Južna železnica pogodila z državnim železniško upravo glede prispevka, se bodo takoj energično lotili prezidave glavnega kolodvora ljubljanskega. Dela bodo do leta 1917. gotova. Letos bodo predvsem izpopolnili tirno napravo v srednjem rajonu kolodvora, dočim je bil, kakor je znano, severni rajon z električno varstveno napravo že precej zgrajen. V srednjem rajonu nameravajo zgraditi skladišče za brzovozno blago, ki naj odgovarja večjemu prometu, nadalje desinfekcijsko napravo za živinske vozove in pa več tirov za različna industrijska podjetja. Drugo leto bodo prezidali južni rajon kolodvora. Leta 1916. bodo pa začeli prezidavati postajno poslopje s projekti modernimi peroni in podzemeljskimi dohodi. Z deli bodo začeli že prihodnji teden. Tako je vendar rodilo uspeh dolgotrajno delo vskega župana Hribarja. Da se je zadeva ravno sedaj tako hitro rešila, je pač edinoletna zasluga ljubljanskega občinskega sveta, ki je soglasno sprejel tozadevno nujno interpelacijo podžupana dr. Trillerja, v kateri so se nujno pozvali merodajni krogi, naj že vendar enkrat izpolnijo svoje obljube glede prezidave glavnega kolodvora.

Posledice dijaške stavke. »Grazer Tagblatt« poroča: »Kranjski-deželni šolski svet je odredil v ukazu na srednješolske ravnatelje, da se ne sme dati slovenskim dijakom zaradi udeležbe pri dijaški stavki slabega reda v ravnosti. Če je deželni šolski svet to v resnici storil, tedaj je popolnoma pravilno ravnal.

Denunciant Lavtižar. Kakor smo izvedeli iz popolnoma verodostojnega vira, je nadučitelj v Spodnji Šiški, Lavtižar, na prav podel način denunciral svojega tovariša, očeta večih otrok. S tem je zakrivil tako perfidnost, da pač drugega ne zasluži, nego da se ga izogiba vsak pošten človek. Ni dovolj, da denuncira in uničuje strogo humanitarna gasilska društva, zdaj je začel preganjati še poštene rodbinske očete, ki si težko služijo kruh, da preživljajo svojo rodbino. Mi smo pred tedni povedali, kako Lavtižar zanemarljivo svoj nadučiteljsko službo ter opozarjali merodajne činitelje, naj preiščejo vso zadevo. Kolikor vemo, se dosedaj ni ničesar zgodilo v tem oziru. Povemo pa danes, da so še druge oblasti, ki bodo tudi Lavtižarju pristigle peroti. Do danes smo precej pardonirali Lavtižarja. Zadnja denunciacija nas pa odveže vseh obzirov.

Retirada. Ko je došla v javnost vest, da namerava Srbija skleniti z Vatikanom konkordat, je bilo vse dunajsko časopisje pokonci. Vse je kričalo, da Avstro-Ogrska ne bo trpela, da bi Srbija z zaključenjem konkordata izločila avstrijski protektorat nad katoliški v novo osvobodjenih pokrajinah. Toda med tem se je Srbija v resnici sporazumela s sv. stolico in te dni je bil konkordat oficijalno podpisan v Rimu. Človek bi sodil, da bo sedaj nastal silen vihar v dunajskem časnokarskem gozdu in da bodo naši polki kar brez odlaganja jeli prodirati proti jugovzhodu. A kaj se je zgodilo? Dunajski listi, tudi tisti, ki so bili preje najglasnejši, mirno registrirajo vesti o konkordatu, oficijozna korespondenca »Die Information« pa priobčuje to-le notico: »Srbija je s sv. stolico sklenila konkordat, s katerim dejanski preneha eksistirati takozv. avstrijski protektorat v novorojenih pokrajinah Srbije. Prav razveseljivo to sicer ni, a neizogibno je to bilo. Nobena urejena država bi pač ne trpela protektorata kake tuje države nad kako versko družbo v območju svojih meja. Kaj takšnega se ne more od nikogar zahtevati, in prenehanje avstrijskega protektorata je bilo neizogibno. Za kakšno očitjanja tu ni nobenega vzroka. Naj bi sedel v našem ministrstvu zunanjih del mesto grofa Berchtolda tudi kak Cavour ali Bismarck, vendar bi ne mogel preprečiti srbskega konkordata in s tem konca avstrijskega protektorata«. Je pač gorjupa ta tolažba, da bi tudi Cavour in Bismarck ne mogla onemogočiti srbskega diplomatskega uspeha!

Prijatelj! Ko je knez Wied nastopil »vlado« v Albaniji ali pravzaprav v Draču, so mu nemški listi, predvsem oficijozni dunajski, peli slavospeve v vseh mogočih variacijah ter ga slikali kot najposobnejšega moža, ki more napraviti mir in red v deželi Arnavtov. Od tega je poteklo par mesecev, ravno toliko, da je Wied mogel dokazati in pokazati svojo popolno nesposobnost. Sedaj ga njegovi dunajski prijatelji nič več ne slave, »Die Information«, ki je baje v ozkih stikih z Belvederom, pa piše: »Knez Wied, ki se je izkazal kot absolutno nesposoben in ki je odpovedal v vsakem oziru, naj zapusti

deželo: in moral jo bo zapustiti. Toda ne morda zaradi našega italij. zaveznika, marveč zato, ker potrebuje »iz zemlje izbita« država na svojem čelu duševno visokostojnega, vse druge na inteligenci in odločnosti nadkriljujočega moža, čelga moža in ker Viljem Wied, na vodi se zibajoč trs neodločnega značaja, tem zahtevam ne odgovarja »niti v eni točki...« — Tako pišejo sedaj o princu Wiedu njegovi najboljši prijatelji, ki so ga spravili v deželo Skipetarjev! Kako se pravi znani rimski rek: dum eris felix, multos numerabis amicos...!

— **Srbske dijakine v Ljubljani.** Včeraj jutraj so se odpeljale dijakine srbske višje dekliške šole v Novem Sadu v Postojno in v Trst. V četrtek popoldne so si ogledale Ljubljano, muzej, licej in »Mladiko«. Zvečer so večerjale v hotelu »Tivoli«, kamor je prišlo tudi mnogo ljubljanskega občinstva, zlasti pa tovariši. Večer je med petjem narodnih pesmi prehitro potekel. Dragim gostom je Ljubljana zelo ugajala in so se dijakine odpeljale, polne navdušenja za lepo Ljubljano in njeno okolico.

— **Meščansko pravico** podeli občinski svet trgovcu in svetniku trgovske zbornice gosp. Ivanu Mejacu proti običajni pristojbini.

— **Napis na dekliškem liceju.** Magistratni gremij je dovolil 150 K v to, da se napravi na dekliškem liceju napis »Cesarja Frana Josipa I. mestni dekliški licej«.

— **Risbe bratov Šubičev** kupi mestna občina od Valentina Kovača. Za risbe izplača 200 K.

— **Trinadstropno hišo** zgradi »Kranjska stavbna družba« v Levstikovih ulici.

— **Za izsleditev zlikovcev**, ki pokončujejo nasade v parkih, razpiše občinski svet posebne nagrade.

— **Cirkusu Charles** odda mestna občina igrišče proti dnevni najemni 200 K. Ako ostane delj kakor tri dni v Ljubljani, plača za nadaljnje dneve po 150 K.

— **Divno, predvno in krasno!** Kaj je Tivoli Ljubljancem? Tako vprašuje gosp. župan mesta Ljubljane v svojih odgovorih na »Slovenec« napade glede mestnega gospodarstva s pristavkom, da večina ljubljanskega prebivalstva niti ne ve, kak naravni biser ima v prelestnem parku pod gradom Tivolijem! Mi popolnoma pritrjujemo županovu izreku s pozivom, da naj občudovalci krasne prirode v obilnem številu posejajo predvne nasade, koji so ravno sedaj v najbujnejšem cvetju pod Tivolijem in pa pred deželosodno palačo. Prehodil sem celo Avstro-Ogrsko, a tako krasnih kotičev, kakor jih ima Ljubljana, razun v cesarskih in bogataških parkih — nisem opazil. To bodo gledali Korošci, ako primerjajo nado »Zvezdo« in Tivoli s celovško, precej zapuščeno »Zvezdo« in promenado na »Kreuzberg«. — Skitalec.

— **Dejanje dr. Kržišnika** v Ilirski Bistrici je vsemu slovenskemu svetu znano! Ta nečloveška in nekrščanska »posoda duhovska« naj se postavi na sramotni od celokupnega našega naroda s tem, da rodita oni 2 K, ki ju je »usmiljenja oznanujoči« katoliški duhovnik, sramoteč ubogega in nesrečnega pogorelca, temu zalučil pod noge, čim več svetlih kron, koje naj zbere ves slovenski narod v ta namen, da se pomore ubogemu pogorelcu iz najhujše bede in se dokumentira s tem, kako soglasno obsoja pošteno slov. ljudstvo nečloveško ravnanje novodobnega klerikalnega proselita. — Prilagam za pogorelca J. Peterlina 5 K. — Krasavec.

— **Za pogorelca Franceta Peterlina** iz Kozec št. 13 so nabrali: 1. Priznano nemurna nabiralka za narodne in koristne namene gospica Mariča Tomšič - Kovaljeva v Il. Bistrici 80 K 60 v. 2. G. Oskar Kuret, posest. tajnik, nabral v Trnovem 104 K 10 v. od teh darovala Posojilnica za Il. Bistriški okraj 50 K, 7 posojilniških odbojnikov 14 K, France Jagodnik, trgovec v Reki 10 K. 3. G. Fran Kregar, nabral pri otvoritvi restavracije Repinc na Premu 20 K.

— **Velik Ciril in Metodov kres** na Golovcu. Kakor smo že poročali žgal se bo tudi letos na predvečer godu naših blagovestnikov v soboto, dne 4. julija t. l. velik Ciril in Metodov kres na Golovcu. Na splošno želijo vsakoletnih obiskovalcev tega kresa bo letos združena s kresom velika veselica na prostem na Golovcu. Ljubljanci že itak radi posejajo prijazni Golovec in smo prepričani, da bo ta večer privabil mnogo narodnega občinstva na Golovec. Dohoda h kresu pri vojaškem strelšču in pri vili »Vester« bosta razsvetljena z lampijoni. Poleg velikega kresa bo postavljeno plesišče, na katerem se bo plesajelna mladina med pokanjem topičev in spuščanjem prekrasnih raket lahko vrtila do ranega jutra.

tra. Zbirka umetnega ognja, ki je bila vsako leto privlačna sila občinstva, bo letos še mnogo lepša, kakor druga leta. Da bo tudi za žejne in lačne v vsakem oziru dobro preskrbljeno nam ni potreba posebej naglašati. Tako torej obeta letošnji C. in M. kres nuditi obiskovalcem nekaj izredno lepega in upamo, da bo ljubljansko občinstvo v zelo velikem številu posetilo naš kres, da s tem primerno počasti spomin godu naših blagovestnikov Cirila in Metoda.

— **Kužničnici gospodarskega naprednega društva za šentjakobski okraj** je poslal Ivo od Adria lepo zbirko najlepših slovenskih knjig. Istotako je došlo društvu več pošiljatev od oseb, ki nočejo biti imenovane. Zahvaljujem se vsem plemenitim darovalcem in pospeševateljem ljudske izobrazbe ter se priporočam za nadaljnje prispevke zlasti za hrvaške knjige. — Knjižničar.

— **Mestna hranilnica ljubljanskega naznanja**, da se zaradi navala strank v juliju mesecu hranilniki ne bodo odpirali od 1. do 10. julija.

— **Hudiča je videl.** V nedeljo zvečer, že ko je bilo tema, se je pripetil pod Tivoli komičen prizor. Dva Šiluka sta prišla k vodnjaku po vodo. Ravno sta jo naložila in nesla v svoje bivališče, ko jima pride nasproti mlad fant. Ta pa ni gledal naprej, ampak nazaj. Zanimal ga je namreč zaljubljen parček mlad pod kostanji in posledica je bila, da fant ni videl in gledal, kam da stopa, ker je zijal zaljubljenca, ampak je butnil ob Šiluka. Ozrši se, s kom je prišel v dotiko, bi bil fant skoraj skopnel. Črn obraz, svetle oči in beli režeči zobje Šilukovi so vplivali nanj, da se je skoraj sesedel in da mu je strah vzel vso sapo. Misli je, da ima pred seboj živega hudiča. Še le čez par minut je zaznal, da je strašna stvar Šiluk za dirkališča. Težkih hlač jo je pobrisal domov.

— **Noben človek ne more** danes pogrešati kave, ki je postala tako splošno priljubljena pijača, kakor malokatera druga. Če napravite kavno tako, da ji pridenete Kolinske kavne primesi, dobite pijačo, ki ima res najizvrstnejši okus in najprijetnejši vonj. Kolinska kavna primes se je vsem našim gospodinjam zaradi svoje nedosežne kakovosti splošno priljubila. Ker je ta kavni pridelek obenem tudi pristno domače blago, ga prav toplo priporočamo.

— **Z Viča se nam poroča:** Za praznovanje 40letnice tukašnjega prostovoljnega gasilnega društva delajo se obširne priprave. Prostore senčnat vrt g. Jelačina na Glincah bode slavnostno okrašen, postavljenih bode več krasnih paviljonov, v katerih se bode točilo sveže pivo, pristno vino, črna kava ter prodajale mrzle jestvine in slaščice in bodo v njih stregle domače gospice. Omeniti nam je, da pridejo ta dan gasilci cele Kranjske, tedaj je dolžnost naša, da jih dostojno sprejemo ter se tem potom obračamo do vseh hišnih posestnikov z vljudno prošnjo, da blagovolijo isti svoje hiše od ulicah, koder se bode slavnostni sprevod pomikal, okrasiti z zastavami. Ker viško gasilno društvo slavi ta dan 40letni jubilej društvenega obstoja in društvo tudi v vsakem oziru odgovarja načelom, katera ima izvrševati, je dolžnost vseh zavednih gasilcev, kakor tudi gasilstvu naklonjenega občinstva, da se prireditve polnoštevilno udeležijo. Društvo pa se bode gotovo potrudilo, da bode slavnemu občinstvu gotovo vstreglo, za kar so najlepši dokazi vse dosedanje prireditve društva, osobito pa se to zgodi v nedeljo, ker obhaja isti dan društvo največjo slovesnost, kar jih je do sedaj imelo. Pričetek ljudske veselice popoldne ob 3. uri s koncertom, tombolo, glavnimi dobitek 14 mesecev staro telico, po končani tomboli prosta zabava in ples. Ker bode za dobro in ceno postrežbo, kakor tudi za raznovrstno zabavo v vsakem oziru najbolje preskrbljeno, naj nihče ne zamudi prilike ter naj v nedeljo prihiti na Glince na tombolo, ker se bode lahko par ur dobro in ceno zabaval. Za mnogobrojni obisk se najtopleje priporoča odbor.

— **Lovci in njih prijatelji pozor!** Jutri v nedeljo ob pol 4. popoldne bo otvoritev lovske kočice na Slemenih, ki ležijo za Ljubljanskim vrhom in so oddaljena poldrugo uro od Vrhnike. Kdor želi par veselih uric prebiti v gozdu, naj ne zamudi te prilike. Skrbnjeno je za dobro jed in pristni zagrebški čvček. Večerni vlak odpelje iz Vrhnike ob 9. Lovski blagor!

— **Oporni pevec g. Julij Betotto** v Novem mestu. Naš rojak, sloveči oporni pevec g. Julij Betotto je zdaj prišel v spremstvu svoje soproge na počitnice v Novo mesto, na obisk staršev svoje gospe soproge rojene Štukelj, hčere sedanjega mestnega tajnika.

— **Sola za vojaško godbo** v Novem mestu. Vojaška uprava namerava že

dlje časa obstoječe difference med civilnimi in vojaškimi godbami rešiti tudi na ta način, da se bodo odslej po raznih mestih ustanovile vojaške godbene šole, ki jih bo pod vojaškim nadzorstvom vodil civilni kapelnik dotičnega kraja in v katero se sprejema mladina, ki se po svojih starših mora zavezati, da ostane tudi po dokončani šoli vojaški službi na razpolago. Iz takih šol pridejo mladi godci potem že izveščani k dotičnim polkom, kjer se vzdržujejo vojaške godbe. Na Kranjskem se ustanove tri take šole: v Ljubljani, Postojni in Novem mestu. V Novem mestu se bo ta šola nastavila v stari gimnaziji, kjer dobe tudi gojenci svoje skupno stanovanje po vojaškem vzorcu. Šoli bo pridelen podčastnik, vrhno nadzorstvo pa se poveri orožniškemu nadporočniku. V vojaško godbeno šolo za Novo mesto bo v prvem letniku sprejetih 26 mladeničev, stan gojencev pa se lahko zviša na 60. Tozadavne priprave so že v tiru. — Novomeščane se s tem projektom, ki zasleduje obenem tudi patrijotičen značaj, od gotove strani tolaži. Če bo le iz te moke tudi kaj prida kruha?

— **Soteški župnik pred kazenskim sodiščem.** V torek, dne 30. junija ob 9. popoldne se vrši pred novomeškim okrajnim kot kazenskim sodiščem zanimiva obravnava. Božji namestnik, župnik iz Soteske nastopi po Kristusovem vzgledu, ki je svojim sovražnikom še na križu odpustil, kot tožilec proti nekemu faranu, kolikor nam znano, v naslednji kočljivi zadevi: O župniku se že dalj časa javno in po vseh bližnjih farah govori, da ima svojo brhko kuharico Reziko od sile rad. Župnik sicer doslej še ni nikogar povabil za pričo te njegove, gotovo svete ljubezni do svoje kuharice, ampak toliko pa daje svojim faranom prilike, da ga lahko občudujejo, ko se župnik in kuharica hodita izprehajati najraje proti večeru v kakšno zidnico po bližnjih vinogradih. Lani je župnik svojo Reziko vzel tudi na katoliški kongres v Ljubljano, kjer sta pa raje skozi okno neke gostilne gledala procesijo. Ker se dosedanj župniki s svojimi kuharicami vsaj javno niso toliko pečali, faranom ne gre v glavo, zakaj bi ravno sedanj župnik dušni pastir delal tako izjemo, ki jo imajo pobožni ljudje, zlasti mladina, za javno pohujšanje. Vsled tega so se že pri škofu pritožili. Ali kakor se iz raznih drugih, še bolj po koruznici duhtečih slučajih vidi, so škofu take pritožbe še všeč, ker potem lažje piše evangelije po vzorcu rdeče brošure. Tako je škof tudi župnika oprostil vsakega nosta, pod pogojem, da se bo bolj za politiko brigal. Župnik je to škofu obljubil in kakor iz listov znano, svojo obljubo tudi vestno izpolnjuje. Tako je prišel letošnji velikonočni ponedeljek. Ob 11. ponoči, ko vsi pošteti ljudje po soteški fari že spe spanje pravičnih in ko prihaja ura duhov, je eden faranov — to bomo že izvedeli zakaj — še čul. In ker je še čul, je videl župnika Volca sladkolinjenega prihajati v ožjem spremstvu kuharice Rezike iz neke zidnice iz Drenja. Kako in kaj še več, to se bo šele pri razpravi izvedelo. Ta dogodek je bil opisan tudi v »Slovenskem Narodu« z dne 18. p. m. Župniku so iz Ljubljane poslali dotični izreke, naj se zagovarja. Kako je to nalogo rešil, to bo gospod že pri razpravi povedal.

— **Slovenski Narod** zato tožiti, se župnik ni upal, ampak čakal je na priliko, da izve, kdo izmed faranov bo o tem njegovem ponočnem romanju kaj govoril. Iz te zaadrege sta ga rešili dve tercijalki, ki sta župniku ovadili, da je neki fant govoril, da je župnika res videl tisto noč z Reziko. Župnik je skušal najprej od očeta dotičnega »hudodelca« in po brezuspešnosti tega poskusa, tudi naravnost od dotičnika dobiti izjavo, da ni nič videl in da obžaluje, da je mislil, da je res kaj videl. Ker pa dotični vztraja na tem, da je res videl, kar je videl, do zahtevane pokore ni prišlo. Ko se je župnik prepričal, da dotični za svojo trditve nima nobenih prič, torej da župnik svoje nočno romanje lahko utaji, če namreč hoče, in ko ga je še dr. Ogrizek poučil, da bo s to tožbo »reusiral«, ker so avstrijski paragrafi pač taki, da taki slučaj skoraj ne dopuščajo dokaza resnice, tudi če so resnični, se je župnik spustil na pot do kazenskega sodišča. Zdal pa bi se mu bili njegovi prič, ki ne uživata posebne verjetnosti, kmalu skujali. Župnik jima je dal razumeti, da ne dobita odveze niti od papeža samega, če ne gresta pričat. In ker jima je veliko za papežovo odvezo, bosta šli pričat. In če bo toženi obsojen, bo župnik lahko po evangeliju sv. Mat. V. 11—12 dokazal, da je res pravi božji namestnik.

— **Nobene restavracije od Karlovca do Grosuplje.** Od raznih strani na belokranjski progi potujočega občinstva se čujejo opravičene pritožbe, da od Grosuplje do Karlovca na celi progi ni niti ene kolodvorske restav-

racije. To bo vendar malo prehudo, posebno zdaj v dobi poletne vročine. Take restavracije ali bifeji bi morali biti na novomeški postaji (tu je sicer, ampak za potnike nekoliko preveč v stran), v Črnomlju ali Metliki (ambulanta postreže pri vlaku) in ena večja v Bujarjih prav na kolodvoru. Železniška uprava mora v tem oziru čim preje kaj ukreniti, vsaj provizoričnim potom.

— **Kupčija z dolenjskimi češnjami.** Letos je na Dolenjskem izredno veliko in dobro ohranjenih češenj. Novomeški trg je bil v zadnjem času poln tega sadja. Zdal pa so pričeli prihajati vnani kupci, zlasti iz Vipavske, ki pokupujejo v večjih množinah ter blago izvažajo naprej. V četrtek je bila ta kupčija tako živahna, da so kupci že pred Novim mestom prestregli vse prodajalce, tako da popoldne skoro ni bilo nič češenj za domači trg. Pravijo, da dolenjske češnje izvažajo tudi v zunanje države. Še bolj so češnje obrodile v Beli Krajini, zlasti v okolici Semiča.

— **Za kupčije v Žumberku** potrebno dovoljenje ministrstva. O čudnih razmerah v okrajih, ki spadajo pod Žumberk v Beli Krajini, smo svoj čas že podrobneje poročali. Ker bo nova železnica spravila naše različne trgovce v ožjo zvezo tudi z Žumberčani, jim priporočamo, da v pravnem oziru ne bodo pozneje imeli kakšne sitnosti, kakor jih imajo sosednji Dolenjci dostikrat tudi pred sodiščem, naj se preje preskrbe s potrebnimi informacijami; morda najbolje in najceneje pri naši trgovskobrotni zbornici. Zlasti glede nakupa prašičev je treba skrajne previdnosti, ker je v teh okrajih večkrat razglašena prepoved izvažanja prašičev in druge živine in je treba dotične razglase natančno po okrajih si zapomniti. Treba pa je tudi dovoljenja ministrstva. V bolj razumevanje navajamo vzgled izpred novomeškega okrožnega sodišča. Nekega posestnika tostran Gorjancev je novomeško državno pravdnstvo obtožilo radi živinokuznega zakona in s tem v zvezi stoječimi prestopki, ker je nekaj prašičev nakupil iz enega pod Žumberk spadajočih krajev. Moža je čakala ne samo huda kazen, temveč tudi zapad kupljene živati. Šele pri glavni razpravi se je pri natančnejšem vprašanju v dotični razglas, v katerem so bili označeni okuženi okraj, ugotovilo, da slučajno ravno tisti kraj, kjer je obtoženi kupil prašiče, ni bil prepovedan. Mož je bil že vesel, da izide prost, toda sodni dvor je našel še dve zanki, v katero so ga vjeli. Ena je bila ta, da je mož brez dovoljenja ministrstva prašiče kupil v kraju, ki ne spada pod našo državo (pravzaprav pod Ogrsko, politično — pravnoveljavno tudi še ne). Druga pa je bila ta, da je mož prašiče gnal in ne vozil po določenih potih. Zaradi teh dveh prestopkov je moral biti obsojen. Kakor rečeno, v interesu naše trgovine je nujno priporočati, da se vsak trgovec ali kupec, ki ima opraviti z žumberškimi okraji — in tudi te je težko razločiti, ker so pomešani med naše — poprej dobro informira.

— **Smola klerikalnega agitatorja v Beli Krajini.** Če pridejo ljubljanski izletniki v Belo Krajino, bodo marsikatero prav zanimivo slišali izza dobe deželnozoborskih volitev. Najbolj kuriozno pa bodo slišali v Črnomlju. Mi jo tu le na kratko predoznamimo: Pride iz Ljubljane eden boljših agitatorjev v talarju v Črnomelj. Rad bi se peljal na Vinico. Išče izvoščka po celem Črnomlju, a kakor zacoprano, vse oddano. Po dolgem trudapolnem iskanju slednjič vendar enega teh ptičkov vlovil. Kaj stane voz? Izpod 25 K ni mogoče. Pa še to le Vam na ljubo, gospod doktor, ker ste drugače fest fant. (Ta pohvala dotičnemu agitatorju v talarju zelo ugaja in obljubi zahtevano vozno.) Voz se pripravi, gospod se vsede in odpelje proti Vinici. Za njim krohot skozinskov. Sveti mož ne ve, čemu to veselje, da se on pelje na Vinico. Voz se vrača nazaj (kako je gospod v talarju opravil na Vinici, o tem se izve več v Črnomlju) in še vedno je vse veselo okrog. Kaj neki to mora biti, si misli sveti mož. Pred Črnomljem izstopi, si ogleda kočijo od zadaj in toliko, da ni na glavo padel: na vozu zadaj je agitator svete katoliške stranke imel pribit lepak za — **Mazelietovo kandidato**. Ironija, da ji ni treba večje. Ko se je sveti mož od prvega strahu okrepčal, se je začel tudi sam smejati. Kaj je tudi drugega hotel. Če bi se bil zjokal, bi se mu drugi poredneži še bolj smejali. — Sam bog ve, če je g. dr. Janezu Evangelistu Kreku kaj znano, kdo je bil ta nesrečni agitator iz Ljubljane?

— **Pošta v Naklem.** Dne 1. julija 1914 se otvori v Naklem (politični okraj Kranj) nov poštni urad z uradnim imenom »Naklas - Naklo«, ki se bo pečal s pisemsko in vozno pošto ter obenem služboval kot nabiralnica poštnega hranilniškega urada. Ta novi poštni urad bo imel zvezo s pošti-

nim omrežjem po dnevno štirikratni peš-pošti do kolodvora Naklo na železniški progi Kranj - Tržič. Istočasno se opusti v Naklem obstoječa poštna nabiralnica; na omenjenem poštnem uradu se pa vpelje tudi selska poštna služba.

— **Otvoritev nove planinske kočice.** Podružnica S. P. D. v Ilirski Bistrici naznanja, da se vrši slavnostna otvoritev njene nove kočice v Črnem dolu pod Snežnikom — Vilharjeve kočice — v nedeljo, 5. julija 1914 ob 11. popoldne. Po otvoritvi planinska veselica pred kočico. Koča bo ta dan preskrbljena za raznovrstno pijačo. Jedila si mora vsak seboj vzeti. Najlepši in najsložitvi dohod je iz Ilirske Bistrice 3 do 3 in pol ure hoje. Prijatelji planinstva, ta dan vsi v Črni dol — krasno in zeleno dolinico sredi skalnatega Krasa v znožju Snežnika!

— **Vilfanova kočica na Begunjski celi** se otvori dne 28. t. m. Oskrbovana bo z vsem, kar si turistovsko srce požel. Odbor se ni strašil ne stroškov, ne truda, samo da zadovolji obiskovalcem. Flora, znana kot najlepša in najpestrejša v naših planinah, se razvija čudovito. Prvi murke in planinke ti ključijo: dobro došel!

— **Iz Senožč.** Sokolska veselica, katera se je vršila dne 21. t. m., je vsestransko dobro izpadla. Telovadne točke so se z ozirom na mlado društvo jako dobro izvajale. Zahvaljujemo se vsem bratskim društvom iz Postojne, Sežane in Divače, kakor tudi cenj. občinstvu za poset, posebno pa Postojncanom, ki so nas posestili v tako častnem številu. Nadalje izrekamo zahvalo vsem cenj. damam, ki so sodelovale v raznih šotarih, kakor tudi vsem darovalcem cvetic in vsem drugim, ki so pripomogli na ta ali oni način, da je veselica tako sijajno uspela.

— **Na Dunaju je umrl medicinar** Fran Uršič. Bil je član klerikalnega društva »Danice«. N. v. m. p.!

— **Kie je Coletti?** Najveselejša in najporednejša kino - burka od F. pl. Schönthana z Magdo Lessing v glavni vlogi predvaja se od danes naprej v kinematografu »Ideal«. Za »Coletti« je mnogo zanimanja in gotovo bo ta burka imela tudi v Ljubljani najsijajnejši uspeh kakor povsod, kjer se je dosedaj predvajala. Vprizorjena je bila v Berlinu 400krat in na Dunaju 300krat z največjim uspehom. Igra vzbuja viharje smeha in kdor se hoče dobro zabavati, naj poseti te dni kinematograf »Ideal«.

— **Otroci kapitana Granta**, po slovitom romanu Jules Verneja, imela je včeraj pri prvotnih predstavah v Grand Elektro - Bioskopu v Lattermannovem drevedu najsijajnejši uspeh. Ta velezanimiv film predvaja se še danes, v nedeljo in ponedeljek. Nikdo naj ne bi zamudil ogledati si to senzacijo. — Cene navadne!

— **Pismo se izgubilo.** Pred kakimi tremi tedni je pisal neki trgovec s Koroškima ali Stajerskima pismo akademiku slikarju g. Maksimu Gaspariju. To pismo se je nekam založilo, na da ga bi Gasparij prečital. Prosimo dotičnika, naj obnovi svoje pismo ter ga naslovi na M. Gasparija v Ljubljani, Hilferjeva ulica 12.

— **Svarilo.** Slavno občinstvo svarimo pred nakupovanjem baje ogrskih salam od ogrskih Židov, ker to niso ogrske salame, marveč navadne Braunschweigerce, ki se dobe tukaj 1 K ceneje.

— **Izgubil je** prošlo nedeljo na poti od Zibovnika pod Stražiščem preko Kozljeka in vojaško strelišče na Raketu neki turist črno usnjato vizitierko (portfeuille) z dvema legitimacijama, notesom, enim bankovcem i. dr. Pošteni najditelj na si odračuna 5 K priloženega bankovca, ostalo pa z vizitierko pošlje na naše upravnishstvo.

Narodna obramba.

— **Darovi za »Družbo sv. Cirila in Metoda.** Nabiralniki C. M. družbe v Trbovljah so pridobili meseca junija 66 K 12 v. To pot so dobili prvenstvo gosp. biljardisti v gostilni g. predsednika Forteye. Odč. Sušnik, Volkan in Očepek nabirajo kakor čebele, gosp. podpredsednik je zelo poštenovalen. V svojem privatnem stanovanju polaga v nabiralnik darove za Družbo in navaja svoje 3 sinčke, da viagajo tudi v C. M. nabiralnik darove. Odč. B. Bisail, blagajničarka podružnice v Trnovem je poslala razen drugih prispevkov tudi zbirko darov v znesku 41 K 10 v. Darovalci so: ga. Roza Tomšič 2 K, ga. Urška Valenčič 5 K, po 2 K: ge. Ivana Ličan, Ana Vičič, Zofija Šabec, Pavlina Jenko. Ga. Anto. Kranjec 40 v. ga. Mar. Petkovšek 1 K, ga. Jožeta Princ 1 krono, ga. Marija Bilekova 5 K, g. Franc Jagodnik iz Reke 7 K, reška družba ribolovcev pri »Žefi« 3 K 70 vrn.; ob zborovanju pri Tomšiču g. Kavčič kot protest proti slabši ude-

leži 1 K; ob godovanju »Tončke« v gostilni »Kranjec« v Trnovem nabral Lojze Slencov 7 K. Poštne uradnice v Ljubljani št. I. so vplačale priglasi kamen 200 K in obenem takoj priglasi nov kamen. Živele!

Ob obračunu izročil je veletržec g. Ivan Perdan v Ljubljani od prodanih vžgalic 3721 K. Ta znamenita vsota je glasen opomin vsem Slovincem, naj uporabljajo te družbine vžgalice, ki pospešujejo slovensko kulturo in narodno obrambo. — Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal g. dr. Ferdo Müller, odvetnik v Celovcu 20 K iz neke kazenske poravnave.

Da ne bo previra in bo vsem prav. Družba sv. Cirila in Metoda ima v zalogi narodni kolek po 1 K. Te kolekce dobi lahko vsak, ki se misli na cvetlični dan, prirejen v korist koroškim Slovincem odkupiti v pisarni družbe sv. Cirila in Metoda. Kolek naj se prilepiti na bel listek in naj se nosi javno.

Članek v listu »Dan« z dne 25. junija št. 906, ki ima napis: na naslov »C. M. D. v Ljubljani« je popolnoma ponesrečen, ker ne temelji na istini.

Društvena naznanila.

III. slovenski vsesokolski zlet v Ljubljani leta 1914. Seja predsedstva se vrši v torek, 30. junija, ob 8. zvečer v Zvezni sobi v Narodnem domu. V sredo, 1. julija, pa se vrši ista seja veselice odseka tudi ob 8. zvečer.

Sokol I. se priporoča svojemu članstvu in prijateljem Sokolstva za sveže vrtnice cvetke za 5. julij. Cvetke naj se blagovolijo oddajati na dan prireditve in dan pred tem gdnici. Dolenčevi (trafika v Prešernovi ulici) in g. Bizjakovi (pekarija Poljanska cesta). — Obenem se društvo priporoča za žive dobrote. Tozadevna sporočila naj se oddajo br. Gorup (trrdka Gričar in Mejač), br. Zajcu (trrdka Kostevec) ali kateremukoli odborniku Sokola I.

Napredno politično in gospodarsko društvo za kolodvorski in šentpeterski okraj v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 28. junija, veliko vrtno veselico o priliki šentpeterskega žegnanja na vrtu gostilne g. I. Cerneta, vulgo pri Možini, Radečkova cesta št. 24. Sodeluje orkester Sokola I. — Postavljeni bodo razni paviljoni za kavo, čaj itd. Spored: Godba, petje, šaljiva pošta, komični nastopi in ples. Začetek veselice ob 4. popoldne. Vstopnina 40 v, otroci prosti. — Ker je čisti dobiček namenjen društveni knjižnici, vabi vse narodno čuteče zavedne Slovence k obilni udeležbi odbor. — V slučaju neugodnega vremena se vrši veselica v polnem obsegu prihodnji dan na praznik sv. Petra in Pavla, dne 29. junija t. l. Izlet pevskega društva »Slavec« v Škofjo Loko vrši se jutri, dne 28. t. m. Zbirališče ob pol 2. uri popoldne na državnem kolodvoru o Šiški. V Škofji Loki vrši se ljudska veselica z raznovrstnim sporedom. Za slučaj slabega vremena se vrši izlet v ponedeljek (praznik) 29. t. m.

Gasilska župa ljubljanska napravi v nedeljo dne 28. t. m. župni zlet na Vič. Društva se zbirajo ob 9. uri zjutraj pred Mestnim domom, od koder odkorakajo, z godbo kranjskega gasilnega in reševalnega društva na čelu ob pol 10. uri popoldne. Pred odhodom se vrši v Mestnem domu seja župnega odbora, po prihodu na Vič pa pri Jelačinu občni zbor Slovenske zveze prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem. Gasilno društvo na Viču praznuje namreč to nedeljo svojo 40letnico in te se izletniki udeležijo. Gostje, ki se hočejo udeležiti zleta, so dobrodošli in tudi ti se zberajo ob 9. uri pred Mestnim domom.

I. zlet novomeške podružnice S. P. D. na Gorjance in Kočevske hribe. Pred kratkem ustanovljena dolenska podružnica S. P. D., kateri načeljuje okrajni sodnik g. Kuder (tajnik g. profesor Majcen) namerava te dva dni napraviti večji društveni zlet čez Gorjance v Belo Krajino. En oddelek dolenskih planincev pa namerava ta dva dneva vporabiti za zlet v Kočevske hribe čez Sv. Peter nad Sotesko, od tam v veličastno ledeno jamo pri Kunčih, povratek čez Rog, Podstenico na Toplice. Izleta seveda le pri določno ugodnem vremenu! Kdor se zanima za izlet v Kočevske hribe, naj se zgleda pri društvu g. Franju Pirca v Kandiji ob 10. ure popoldne v nedeljo.

V Žiri! Jutri se vrši v Žirih zlet idrijske sokolske župe in razvitje prapora žirovskega Sokola po naslednjem vspredu: 1. Ob 6. uri zju-

tral je izbirna tekma za ljubljanski zlet; 2. ob pol 12. zbirališče pred Sokolskim domom; 3. razvitje prapora žirovskega Sokola; 4. izprevoz v Žiri in nazaj na Dobračev; 5. popoldne ob 4. uri javna teovadba na travniku za Sokolskim domom; 6. takoj po javni telovadbi velika narodna veselica na prostoru za telovadiščem. — Na to veliko sokolsko narodno veselico I. S. Z., ki združuje v sebi notranjsko Sokolstvo, vabimo vse prijatelje našega Sokolstva, opozarjajoč na to, da imajo Žiri sedaj ugodno zvezo na vse strani: na Škofjo Loko z avtomobilom, na Logatec z novo cesto, turistom pa je priporočljiva lepa pot čez Horjul. Posebno pozivljamo Poljansko dolino, naj pride v posete k bratom žirovskim Sokolom, ki razvijejo ta dan svoj prapor — poleg Sokolskega doma sijajno pričo iskrene svoje sokolske zavednosti! Vrli in zavedni Žirovci so stori vse, da kar najlepše uspe ta praznik I. S. Z. in da bodo gosti, ki pridejo ta dan v Žiri, zadovoljni z vsem in da pone-sejo najlepše spomine s seboj. Prijatelji Sokolstva v bližnji in daljni okolici, da se vidimo v mnogobrojnem številu to nedeljo v Žirih!

Sokol v Radovljici priredi dne 12. julija t. l. veliko vrtno veselico v znani restavraciji Kunstelj-Pavlin.

Pešizlet Trebanskega Sokola se vrši v ponedeljek na sv. Petra in Pavla dan in ne 30. t. m.

Razne stvari.

* Nesreča na parniku »Monarch«. Iz New Quay poročajo: Na krovu linijske ladje »Monarch« se je pripetila težka nesreča, pri kateri so bili usmrčeni trije mornarji.

* Kuga v kirgiški stepi. Iz Petrograda poročajo: V vasi Bulanai v drugem okraju kirgiške stepe v astrahanski guberniji je zbolelo deset oseb za kugo. Devet oseb je umrlo.

* Truplo baronice Suttnerjeve sežgali. Iz Gothe poročajo: Predčerašnjim so v tukajšnjem krematoriju vpepelili truplo baronice Suttnerjeve. Nemška mirovna družba je položila na krsto lep venec.

* Orkan v Ameriki. Iz Chicaga poročajo: V Minneapolisu, kjer je divjal orkan, so bile štiri osebe usmrčene, dve pa težko ranjene. V Waterstownu cenijo škodo na en milijon dolarjev.

* Morilca prijeti. Iz Aša poročajo: V Selbu so aretirali delavca Jožefa Grafa iz Kinšperka. Priznal je, da je izvršil dva roparska umora in dva poskušena roparska umora. Priznal pa je tudi, da je umoril svoja dva otroka.

* Kako so množili denar. Župan Seifert v Weidi je daroval mestu 200 mark s pripombo, da mora biti ta znesek naložen 340 let, predno se ga vporabi v svoje svrhe. Pri 4% obrestovanju bi ta znesek narastel na 60 milijonov mark.

* Zopet konfident v Pragi. Iz Prage poročajo: Češki listi se bavijo z novo konfidentsko afero. Češki anarhistični pisatelj Karel Drčka je pred strankinim sodom priznal, da je bil kot konfident v službi praške policije proti mesečni nagradi 100 do 200 kron.

* Nesreča na železnici. Iz Tiflisa poročajo: Vsled poplav je na vladikavkaški železnici skočil s tira tovorni vlak, ki je imel dve lokomotivi. Ena lokomotiva je padla v reko. Tri osebe so bile ubite, dve smrtnonevarno poškodovane, ena pa lahko. Tri osebe je odnesla voda.

* Aeroplani pri pogrebu. Žrtve zadnje zrakoplovne katastrofe na Dunaju so spremljali k zadnjemu počitku tudi zrakoplovci v svojih zrakoplovih. Dvajset aeroplanov je preletelo Donavo ter obkroževalo centralno pokopališče, kjer se je vršil pogreb žrtev. Aeroplani so imeli črne zastave.

* Ker je ni poročil. Ameriškega milijonarja Zimmermana, ki je zet vojvode manchesterskega, toži gospodična Warebamova za odškodnino v znesku 1,200.000 kron, ker ni držal obljube, da jo bo poročil. Dama je predložila sodišču pisma, iz katerih je razvidno, da je večkrat izjavil, da jo bo poročil. Obtoženi milijonar taji to.

* Velikanski požar. Iz New Yorka poročajo: V Salemu je izbruhnil velik požar. Pol mesta je zgorelo. Čez tisoč hiš, med temi tudi več tovarnih je zgorelo. Škodo cenijo na 20 milijonov dolarjev. Desettisoč oseb je brez strehe. V Masonovi cesti so eksplozirali tanki za olje. Razrušena je bila tovarna za olje in 13 hiš. 50 oseb so prenesli v bolnišnico.

* Sleparija z redovi v Nemčiji. Iz Berlina poročajo: V Chemnitzu so zopet odkrili sleparijo z redovi. Trgovinska zbornica v Chemnitzu je pisala saksonskemu ministrstvu, v katerem poudarja, da je v Berlinu Wilmsdorfu živeči grof Schimmelmann obljubil nekemu industrijcu balkanski red, če industrijec podpiše za rdeči križ te države več nego 5000 mark.

* Žrtve zrakoplovstva. Iz Metz poročajo: Včeraj zjutraj je padel na tukajšnjem letališču vojaški aviatik Grunov iz višine 40 metrov ter se tako težko poškodoval, da je kmalu nato umrl. — Iz Biča poročajo: Včeraj je padel vojaški zrakoplov iz višine 10 metrov na tla. Pilot se je rešil. Opazovalec major Büchner je bil usmrčen vsled eksplozije motorja.

* Ljubavna tragedija v Hamburgu. Iz Hamburga poročajo: Tu se je dne 21. junija odigrala ljubavna tragedija. Služkinja M. Clemenova je imela intimno znanje z oženjenim delavcem Betticherjem. Clemenova pa je hotela razdreti o razmerje. — Dne 21. junija zvečer pa je Betticher s silo vdril v stanovanje svoje ljubice. In zjutraj so našli Clemenovo ustreljeno, Betticherja pa težko ranjenega.

* Dolgoletna bolečina, ischias, protin, revmatizem se v najkrajšem času ozdravijo s tabletami Kephadol. Dobivajo se v lekarnah.

* Napenjanje, tolčenje srca in počasno zagatenje skoro vedno spada skupaj. Prirodna Franc Jožefova grenčica je izborna, lahko in brez draženja učinkujoče odvajalno sredstvo. Ta prirodni zdravilni vrecel je torej odlično pripraven, prebavila dovesti zopet do rednega dolovanja. Znameniti železni in črevesni zdravnik, profesor Oser, predsednik deželnega sanitetnega sveta na Dunaju, izjavlja v svojem izvidu, da je Franc Jožefovo vodo že mnogokrat rabil in z njo že pri majhnih množinah dosegel zadovoljujoče uspehe. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami.

Umrli je Mirko Helmich, sin c. kr. poštarja v Železnikih. Pogreb bo v nedeljo, dne 28. junija ob pol 4. popoldne v Ljubljani iz hiralnice Sv. Jožefa k Sv. Križu.

Telefonska in brzojavna poročila.

Cesar.

Dunaj, 27. junija. Cesar se je odpeljal danes zjutraj v Iši. Na potu na kolodvor mu je tisočglava množica prirejala velike ovacije. Na kolodvoru je cesarja nagovoril dunajski župan. V Iši je dospel cesar ob polu dveh popoldne.

Proti absolutizmu.

Praga, 27. junija. V sredo 1. julija se bo pričela skupna akcija vseh treh radikalnih čeških strank proti absolutizmu. Boj naj se iz krogov zakonodajalcev prenese med ljudstvo in naj izkove najostrejšo gibanje med širokimi masami.

Očiščenje češkega javnega življenja.

Praga, 27. junija. V reprezentacijski dvorani se je vršilo v četrtek zborovanje vseh čeških meščanskih strank, ki se je bavilo z očiščenjem češkega javnega življenja in s koncentracijo čeških meščanskih strank.

Hrvatski sabor.

Zagreb, 27. junija. Vsled nekega medikla v včerajšnji seji hrvatskega sabora je poslanec Hreljanović pozval dr. Prebega na dvoboj.

Sušak.

Zagreb, 27. junija. Ban je sprejel včeraj deputacijo občine Sušak, ki ga je prosila, da naj privoli v povzdigo Sušaka v mesto. Ban je obljubil, da bo podpiral to prošnjo.

Prepovedan sokolski zlet.

Zagreb, 27. junija. V Karlovcih v Sirmiji je komitatska oblast prepovedala za nedeljo napovedani sokolski zlet, češ da bodo prišli na zlet tudi inozemski Sokoli. Poslanci koalicije se trudijo doseči preklit te prepovedi.

Ogrska.

Budimpešta, 27. junija. Upravni in finančni odsek, državnega zbora sta rešila včeraj zakonski načrt v reformi uprave komitativ.

Italijanska zbornica.

Rim, 27. junija. Včerajšnja seja italijanske zbornice je bila zelo burna. Seja je trajala od 10. popoldne do 11. zvečer. Vzrok temu dolgem za-

sedanju je bila obstrukcija socijalnih demokratov, katero je hotela vlada z dolgo sejo ubiti. Socijalni demokrati so namreč obstruirali proti novim davčnim predlogom vlade. Med sejo je prišlo do ostrih spopadov, pri čemer je republikanski poslanec Chiesa prevrnil volilno urno. Na predlog predsednika je bil Chiesa izključen iz sej zbornice do ponedeljka.

Francoska zbornica.

Pariz, 27. junija. V četrtkovi seji francoske zbornice je stavil poslanec Puglieri-Eouti predlog, da naj se obdačijo oni delodajalci, ki rabijo v svojih obratih inozemske delavce. Razprava o tem predlogu se je odložila.

Mehika.

New York, 27. junija. Poroča se, da je bila bitka pri Zacatecas ena najbolj krvavih bitk med vstaji in zveznimi četami. Vstaji so zavzeli po štirindnevem boju mesto. Zvezne čete so baje pred svojim odhodom z dinamitom pognale v zrak več poslopij. General Villa pravi, da so imele zvezne čete pri tem boju 4000 mrtvih in 2000 ranjenih. Lastne izgube ceni general Villa nad 500 mrtvih in 800 ranjenih. Tudi je vjel ta general baje 5000 mož vladnih čet.

New York, 27. junija. Iz Zacatecas se potrjuje vest, da je poveljnik zveznih čet, preden je zapustil mesto, razstrelil hišo nekega odvetnika. Odvetnik, njegova žena in 8 njegovih otrok je bilo ubitih.

Dogodki na Balkanu.

REVOLUCIJA V ALBANIJI.

Pomoč?

Drač, 27. junija. O Ahmed Matiju krožijo razne govorice. Eni pravijo, da je prevaral vstase, drugi pa pravijo, da se je vstajem pridružil. Vstaji so zažgali krščansko selo Malhuci.

Velesile.

London, 27. junija. »Daily Mail« poroča iz zanesljivega vira, da se velesile med sabo posvetujejo zaradi predloga, da naj se v severni Albaniji se nahajajoče mednarodne čete združijo v armado, ki naj zatre vstajo v Albaniji.

Dunajski prostovoljci.

Dunaj, 27. junija. Tudi danes se nadaljuje najemanje prostovoljcev na Dunaju, katerih je bilo popoldne sprejetih zopet preko 600, tako da znaša število prostovoljcev že nad 2200. Danes se je prijavil baje celo neki stari general. Med prostovoljci se nahaja, kakor opoldanski nemški listi z zadovoljstvom konstatirajo, mnogo mladih ljudi, ki imajo na prsih črno - rdeče - žolte znake »Südmärke«. Nekateri dunajski listi ostro obsojajo akcijo, ki more biti le povod za novo nesmrtno blamažo Avstrije. »Arbeiterzeitung« in »Zeit« dokazuje, da je to, kar se sedaj dela, pravzaprav strogo kaznivno po našem kazenskem zakonu in odkrit zločin. — Berlinski listi svare pred tako skrajno neprevideznostjo, ki mora spraviti Avstrijo v nasprotja z velesilami in zlasti z Italijo. »Vossische Zeitung« piše na naslov »albanških prostovoljcev«, da naj se rajši vrnejo zopet domov. V podučenihih krogih se zatrjuje, da je z vsem tem avstrijska vlada v neposredni zvezi. Stroške nosi sicer imenom tako zvan »Albanienkomitee«, faktično pa jih bo prevzela vlada, torej avstrijski davkoplačevalci. Podjetniki te prostovoljske ekspedicije so se obrnili celo do vojnega ministrstva, da dispencira rezervne vojake, ki so se priglasi, od letošnjih vojaških vaj. V ponedeljek odide prvi oddelek.

Dunaj, 27. junija. Nekateri dunajski listi si dajo iz Rima poročati (v koliko je to resnično, se ne da kontrolirati), da piše »Tribuna«, da je dunajska akcija le začetek obsežne akcije, ki se pripravlja na predlog Avstrije in Italije. Prostovoljni zbor naj bo začetek nove regularne albanske armade, ki bo štela 30.000 mož in nad katero naj bi prevzel vrhovno poveljništvo angleški polkovnik Philipp. Dunajski in rimski krogi upajo, da bo ta armada tekom 8 tednov že zbrana.

Dunaj, 27. junija. Danes popoldne ob 2. je cela slavna albanska prostovoljska ekspedicija v zlažen konec. Dunajska policija, pri kateri je bilo vloženih tekom včerajšnjega dneva in danes vse polno ovadov proti akciji obeh Oberalbancev, ki je v

smislu § 92. kaz. zločin, se je čutila primorano, da prepove vsako nadaljno nabiranje prostovoljcev. V političnih krogih pravijo, da je tudi italijanska vlada danes popoldne opozorila grofa Berchtolda, da taka ekspedicija ne odgovarja intencijam Italije in da bi avstrijski prostovoljski zbor v Albaniji mogel povzročiti le nadaljne, povsem nedobrodošle komplikacije.

Vstaji.

Drač, 27. junija. Pri Tirani so vstaji vzeli vladnim četam 4 brzostrelne tope, ki so jih sedaj postavili tako, da lahko streljajo direktno v mesto.

Drač, 27. junija. Včeraj so poslali baje vstaji v Drač odposlanca, kateri so prinesli obvestilo, da so vstaji pripravljeni k pogajanjem, odklanjajo pa delegate sedanje vlade. Major Kroon je poslal odposlanca nazaj, češ, da naj pridejo delegati vstavev v Drač, da vlada ne bo pošiljala vedno odposlancev. Vsled tega je prišlo med njim in Turkan pašo do novega konflikta.

V Draču.

Drač, 27. junija. Med poveljniki vojnih ladij je prišlo do nesoglasja.

Drač, 27. junija. Včeraj zvečer so začele baterije v Draču obstreljevati pozicije vstavev v smeri proti Kavaji. V mestu je izbruhnila zopet panika. Na severu je videti dim, kar smatrajo kot znak, da Prenk Bib Doda zopet požiga.

Grška se pripravlja.

Drač, 27. junija. Kakor poročajo iz Aten, koncentrirajo Grška močne čete ob svoji albanski meji, ker se boji, da preide vstasko gibanje tudi na grško ozemlje.

Velesile.

Dunaj, 27. junija. »Politische Korrespondenz« poroča iz Pariza, da se vrše zadnje dni pogajanja med velesilami glede Albanije. Kabineti vztrajajo na tem, mora ostati Albanija neodvisna in samostojna država.

Pariz, 27. junija. Diplomatični krogi zatrjujejo, da so Anglija, Rusija in Francoska soglasna odklonile idejo mednarodne okupacije Albanije.

Prenk Bib Doda.

Dunaj, 27. junija. »Korespondenčni urad« si da poročati iz Drača, da Prenk Bib Doda zmagovito podira ter da je včeraj zavzel pozicije, ki jih je imelo zasedene 500 vstasev. Sedaj pripravlja Prenk Bib Doda napad na Prezo.

Na jugu.

Drač, 27. junija. Vest z juga so še vedno zelo vznemirjujoče. Tudi Epirci se pripravljajo na pohod proti severu. Major Kroon je dal holandskim častnikom v Korici in Tepeleni-ju povelje, da naj se umaknejo proti Valoni, če bi bilo to potrebno.

»Hercegovina« ne sme več streljati.

Dunaj, 27. junija. Z ozirom na to, da je albanska vlada od paroplovne družbe »Dalmacija« izposojeni parnik »Hercegovina« porabljala za to, da je obstreljevala vstase, je prišlo v družbi »Dalmacija« sami do velikega spora. V družbi je namreč tudi več Jugoslovancev. Ravnateljstvo je bilo primorano protestirati pri albanski vladi proti zlorabi parnika za artilerijske ekspedicije. Od včeraj je parnik ustavil streljanje.

Grška in Turčija.

Carigrad, 27. junija. »Ikdam« izraža v inspiriranem članku upanje, da bodo velesile odklonile od Grške zahtevano komisijo dragomanov, ki naj bi čuvala nad povratkom izseljencev.

Carigrad, 27. junija. Vojni minister Enver paša s spremstvom je došel v Smirno.

Atene, 27. junija. Vsled povečanja grškega vojnega brodogoja in velikih mornariških manevrov, ki se prično prihodnji teden, je bilo vpoklicanih 7 letnikov mornariških rezerv.

Berolin, 27. junija. Grški listi poročajo, da bo Grška v kratkem kupila v Nemčiji dva torpedna rušilca in dva podmorska čolna.

Ad Grška in Turčija.

London, 27. jun. »Daily Express« poroča: Amerikanske vojne ladije, ki jih je kupila Grška, se ne nahajajo v ameriških vodah. »Idako« je na potu v Evropo že priplula mimo Gibaltarja, križarka »Mississippi« pa leži pred Vera Cruzom. Obe ladiji se bosta oddali Grški šele po svojem povratku.

Za varstvo bralcev

se nikdar ne utrudimo opozarjati na mnoge ničvredne ponaredbe, ki jih brezvestni ljudje dandanes spravljajo

v promet. Star je že dobri sloves in velika priljubljenost Fellerjevega blagodišečega rastlinskega esenčnega fluida z oblastveno varovano besedno znamko »Elsafluid«, ki kakor znano in kakor vsak dan lahko slišimo iz ust zdravnikov, učinkuje no-

živlajoče, krepi živce in mišice in blaži bolečine.

Ravno tako pogosto kakor Fellerjev fluid pa ponarejajo tudi prekušeno, prebavo pospešujoče želodno sredstvo, Fellerjevo odvajalno rabarbarsko krodica z oblastveno

varovano besedno znamko »Elsa krodice«. Ker smo se o dobrodejnih lastnostih obeh preparatov sami pričali in smo jih pogosto od mnogih bralcev in zdravnikov slišali hvaliti, svetujemo, da se proti ponaredbam varajeta tako, da naročite oboje na-

ravnost pri lekarnarju E. V. Feller v Stubici, Elsa trg št. 238 (Hrvatsko). Poizkusni tucat Fellerjevega fluida stane franko 5 kron, Fellerjevih kroglic 6 škatlic franko 4 krone.

Umetnost.

Konecletne skušnje v šoli »Glasbene Matice« se bodo vršile letos po naslednjem redu: v torek, 30. junija, za učence gđne, učiteljice Chlumecke, klavir, gđč, učiteljice Pospisilove gosli in g. učitelja Pavčiča klavir; v sredo, 1. julija, za učence gđč, učiteljice Petranove in g. učitelja Trosta klavir; v četrtek, 2. julija, za učence gđč, učiteljice Praprotnikove in g. šolskega ravnatelja Gerbiča klavir; v petek, 3. julija, za učence g. učitelja Vedrala, gosli in klavir. Začetek je vselej ob 5. uri popoldne. Staršem učencev ali njih namestnikom in ljubiteljem domače glasbe je dovoljen prost vstop.

Odbor Glasbene Matice.
III. produkcija učencev »Glasbene Matice«. Pri tretji produkciji dne 26. junija so prišli na vrsto zrelejši učenci »Glasbene Matice«, ki že razpolagajo s čedno tehniko in dobrim glasbenim umevanjem. Nekatere stvari so se slišale kot prave koncertne točke. Med pianistkami in pianisti se je tudi letos, kakor lani, zlasti odlikoval gosp. Anton Ravnik s temperamentnim in čustvenim igranjem. Mnogo aplavza je žela gđč. Mica Macher za svojo gladko in spretno igr. Gđč. Berta Maroltova kaže lepo tehnično znanje in napredek. Iz šole gosp. Gerbiča je nastopil gosp. Erih Lilleg, ki ima lepo razvit in uglajen bariton. S šolanjem bo na njegov glas gotovo še na celotni zakroženosti pridobil in tako se nam obeta prav dober pevec. Letošnje produkcije je častno zaključil ensamble goslarških gojencev šole g. J. Vedrala. Živahno je igral koračnico iz »Sna poletne noči«, uverturo k operi »Carmen« in znano Adamovo uverturo »S j' ai te roi«. Gosp. Kovač, znani tenorist, vsled hripavosti ni mogel peti.

Književnost.

— Razpis literarnih nagrad. V povzdigo slovenske beletristike razpisuje založništvo »Ljubljanskega Zvona« dve častni nagradi za najboljša pripovedna spisa. Prva nagrada znaša 200 kron za najboljši pripovedni spis, ki obsega vsaj tri tiskane pole; druga nagrada znaša 100 kron za pripovedni spis v obsegu poldruge pole »Zvonove« oblike. — Celotni rokopisi naj se pošljejo do 15. oktobra t. l. uredništvu »Ljubljanskega Zvona« z izrecno pripombo, da so konkurenčni spisi. Glede snovi imajo pisatelji svobodne roke. Spisi se bodo presojali edinole z umetniškega stališča. Pisatelj, čigar spis dobi eno izmed literarnih nagrad in se natisne v »Ljubljanskem Zvonu«, prejme še običajni sodrudiški honorar. Pisatelji naj priložijo svoja imena v zaprtem kuvertu, na katerem bodi zabeležen naslov konkurenčnega spisa. — V Ljubljani, koncem junija leta 1914. — Za upravni odbor »Narodne tiskarne«: dr. Ivan Tavčar, predsednik.

— »Slovenskega Sokola« 6. številka ima to-le vsebino: 1. K vadi redovnih vaj, 2. Navodila k vajam za tekmo na III. slovenskem vseskoljskem zletu v Ljubljani leta 1914. 3. Vestnik slovenskega Sokolstva. 4. III. slovenski vseskoljski zlet v Ljubljani leta 1914.

Gospodarstvo.

— Tečaj za krojače, ki ga priredi zavod za pospeševanje obrti v Kranju, se bo otvoril v torek 30. t. m. točno ob 8. uri zjutraj v mestni hiši v Pungratu. Tečaj bo trajal približno štiri tedne.

— Konkurz. C. kr. dež. sodnija je dovolila razglasitev konkurza o imovini Antona Jermana, molarja v Ljubljani, šolski dvorovi št. 8.

— Goriški eksportni trg. Iz Gorice poročajo: 25. t. m. se je prodalo na tukajšnjem eksportnem trgu: 40 stotov hrušk po 28 K stot; 20 stotov breskev po 76 K stot; 110 stotov češenj po 35 K stot; 2 stota češpelj po 32 K stot; 4 stote agreža po 28 K stot; 140 kg ribizelja po 56 v kg; 40 kg jagod po 1 K 20 v kg; 35 stotov vstročnega fižola po 22 K stot; 6 sto-

tov graha po 28 K stot; 3 stote špargeljev po 64 K stot; 18 stotov krompirja po 12 K stot.

— Uvoz kanadske pšenice. Iz Reke poročajo: Parnik »Ulonie« proge Cunard je pripeljal 433 ton kanadske pšenice, ki je namenjena za reško primorje. Dozdaj so tja dobivali ogrsko pšenico, zdaj pa konzumirajo rusko, romunsko, južnoameriško in kanadsko pšenico.

— Razvoj poljskega denarništva. L. 1900. so poznanski Poljaki vložili v lastne denarne zavode 45 milj. frankov, l. 1912. pa že 286; v Galiciji l. 1900 235 milj., l. 1912 pa 535 milj.; na ruskem Poljskem 83 milj. l. 1900, l. 1912. pa 353 milj. Raznatega je znašalo imetje zadržev v Poznanju l. 1912 29 milj.; v Galiciji 53 milj. in na ruskem Poljskem 75 milj. frankov, rezervni fond pa 59 milj. frankov. Ves kapital, vložen v denarnih zavodih, znaša danes čez 1450 milj. frankov.

— Iz srbskega gospodarstva. Čez Solun so izvozili od 1. januarja do 31. maja t. l. 7775 glav goveje živine, v Tripolis 2605, v Bengazi 1037, v Mitilene 18 in 1569 prašičev v Neapol. Izvoz je preskrbovala belgrajska zadruga. L. 1912. je Srbija izvozila 16.55 milj. stotov deželnih pridelkov v vrednosti 28 milj. dinarjev, l. 1913. pa samo 1.5 milj. stotov v vrednosti 2 milj. dinarjev.

Darila.

Upravištvu naših listov so poslali: za »Ciril-Metodovo družbo« l. Bohinc v Medvodah 4 K, zbral v veseli družbi; dr. Iv. Zabukovšek, odv. Šmarje pri Jelšah 10 K, iz neke kazenske poravnave in dr. Jos. C. Oblak, odvetnik v Ljubljani 20 K; iz poravnave c. kr. okr. sodnije v Ljubljani v zadevi Šuštaršič ca Brodnik, od slednjega plačano globlo. Skupaj 34 K.

Za »Pogorelca Franceta Peterlina v Kosezah št. 13 pri Ilirski Bistrici« Miha Kaltnekar v Podbrdu na Goriškem 8 K, (zložilo 8 darovalcev) z željo, da bi blagi dekan za svoje samaritansko delo dobil obilo plačilo v nebesih; Jos. Medica iz St. Petra na Krasu 6 K; Janez Dolinar iz Poljan nad Škofjo Loko 12 K 50 vin., nabrano med tamošnjimi rodoljubi, skazujoč s tem majhnim darom, če tudi liberalcev, boljšo in večjo krščansko ljubezen od zloglasnih katoliških duhovnikov; Viljem Tomic, Trebnje 5 K, za pogorelca, ki mu je far odžrl dar, in gđč. Reza Prelog v Ljubljani nabrala za svojega rojaka 72 K 60 vin., (darovalo je 8 gg. po 2 K, 45 gg. po 1 K in 6 gg. po manj kot 1 K. — Skupaj 104 K 10 vin. Živeli nabiralci in darovalci!

Umrli so v Ljubljani:

Dne 26. junija: Bogomir Hel-mich, poštarjev sin, 31 let, Radeckega cesta 9. — Juri Selan, klavec, 63 let, Ambrožev trg 7.

Dne 27. junija: Helena Kodran, akordantova žena, 63 let, Zabiak 4.

V deželni bolnici:

Dne 25. junija: Martin Gale, mestni delavec, 58 let. — Jakob Turšič, dninar, 29 let.

Današnji list obsega 18 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: dr. Vladimir Ravnihar, drž. poslanec. Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

KINO METROPOL

v »Narodnem domu«.

Napoleon.

100 dni iz življenja velikega francoskega cesarja.

Dolžina tega znamenitega zgodovinskega filma je 1700 metrov.

Predstave: v nabatu ob 1/27 in 1/28 zv. v modelih ob 1/211. dop. 3. in 5. pop. 7. in 9. zv. v modelih ob 1/211. dop. 3. in 5. pop. 7. in 9. zv. v torek ob 1/27 in 1/28 zv.

CENE: I. prostor 80 vin., II. prostor 60 vin., III. prostor 30 vin.

Diški in vojaki: I. prostor 60 v, II. prostor 40 v, III. prostor 20 v.

RADIUM strapazin tkanine

tovarne B. SPIGLER in SINOVI Hronov

so izdelane iz najfinejše Amerikapreje, ter v lepoti in trpežnosti neprekosljive. Imajo prednost, da ostanejo v perilu snežnobe ter so znatno ceneje kot konkurenčni izdelki. Dobivajo se v poljubni širjavi in debelosti za vsakovrstno životno ali posteljno perilo v manufakturni trgovini J. Čuha, Ljubljana, Pod Trančo. — Zahtevajte vzorce za pralne preizkušnje.

Izjava.

Matija Novina, tkalec na Cerovcu pri Toplicah, obzalam, da sem gospoda Ivana Košiček, klobučarja v Žužemberku, ob priliki sejma dne 2. junija letos v Toplicah osumil tatvine, kar sem storil v hipni nepremišljenosti ter se mu zahvaljujem, da mi je odpustil in da ni izvajal iz tega nikakih posledic. 2515

V Žužemberku, 13. julija 1914.

Matija Novina, tkalec na Cerovcu pri Toplicah.

Borzna poročila.

Ljubljanska

»Kreditna banka v Ljubljani«.

Uradni kurzi dun. borze 27. junija 1914

Maložbeni papirji.	Dinarji	Blagovni
40% majeva renta	80.80	81.00
420% srebrna renta	84.65	84.85
40% avstr. krona renta	81.40	81.60
40% ogr. krona renta	79.83	80.05
40% kranjsko dež. posolilo	—	89.00
40% k. o. češke dež. banke	85.75	85.75

Srečke.	420—	430—
Srečke iz l. 1860 1/2	670—	690—
" tiske	285—	295—
" zemeljske l. izdaje	279.50	289.50
" " " " " "	234.50	244.50
" ogrske hipotečne	224.25	234.25
" dun. komunalne	452—	462—
" avstr. kreditne	481—	491—
" ljubljanske	56—	62—
" avstr. rdeč. križa	49.85	53.85
" ogr.	26.50	30.50
" bazilika	2.20	27.20
" turške	208.55	211.55

Dalnice.	399.50	400.50
Ljubljanske kreditne banke	598.50	599.50
Avstr. kreditnega zavoda	504—	505—
Dunajske bančne družbe	83—	84—
Državne železnice	682.60	684.60
Alpine-Montan	788—	787—
Češke sladkorne družbe	286—	288—
Živnostenske banke	266.50	267.50

Valute.	11.42	11.46
Cekini	117.95	118.15
Marke	96.05	96.25
Franki	95.65	95.90
Lire	252—	252.72
Rubliji	—	—

Zlato cene v Budimpešti.

Dne 27. junija 1914.

Termin.

Pšenica za oktober 1914	za 50 kg	12.84
Pšenica za april 1915	za 50 kg	12.88
Rž za okt. 1914	za 50 kg	9.26
Oves za oktober 1914	za 50 kg	7.01
Koruzna za julij 1914	za 50 kg	7.35
Koruzna za avgust 1914	za 50 kg	7.55
Koruzna za maj 1915	za 50 kg	7.33

Meteorološko poročilo.

Vilna nad morjem 200.2 Srednji zračni tlak 736 mm

Junij	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
26.	2. pop.	740.9	23.2	sr. svzh.	jasno
9. zv.	741.4	17.2	sl. zah.	—	—
27.	7. zj.	742.6	12.5	sl. jvzh.	soparno

Srednja včerajšnja temperatura 17.2° norm. 18.8° Padavina v 24 urah mm 0.0.

Zahvala.

Ginjenim srcem zahvaljujem se za ob smrti predragega nam sina

Antona Špreicer

c. kr. orožniškega tit. stražmojstra

izkazano vsestransko sočutje in tolažbo. Zlasti izrekava prisrčno zahvalo c. kr. deželnemu orožniškemu poveljstvu v Ljubljani za ljubeznivo preskrbljeni, prekrasni pogreb, potem vsem gg. častnikom, podčastnikom ter tovarišem pokojnika za častno spremstvo k večnemu počitku in za darovane krasne vence.

Bog plati vsem!

ČRNOMELJ, 26. junija 1914.

Anton in Marija Špreicer.

Zahvala.

Povodom smrti moje nepozabne, ljubljene mamice, gospe

Uršule Janša

vдове jetniškega paznika

izrazilo se mi je od vseh strani toliko presrečnega sočutstva, da se morem le tem potom zanje najtopleje zahvaliti. Posebno zahvalo sem dolžna preč. g. nadžupniku Fr. Kušarju v Mengešu in domačemu g. nadučit. Tomo Petrovcu, ki je s šolsko mladino spremljal blago pokojnico na zadnji poti. G. nadučit. se zahvaljujem tudi za prepustitev šolske pisarne. Najsrčnejša hvala pa tudi vsem gg. kolegom in koleginjam, ki so v tako nepričakovnem, mnogobrojnem številu od blizu in daleč prihiteli počastiti spomin nepozabne rajke. Vsem in vsakemu še enkrat: Bog povrni!

V Jaršah, dne 26. junija 1914.

Angela Janša, učiteljica.

Nadležne kocine

na obrazu ali na rokah odstrani v 5 minutah

Dr. A. Rixa 2486

odstranjevalec kocin.

Zaj. neškodljivo, gotov uspeh. Pušica za 4 K zadostuje. Razpošiljanje strogo diskretno.

Kos. dr. A. Rix, laboratorij, Dunaj IX., Berggasse 17/E. Zaloga v Ljubljani: Lekarna »pri zlatem jelenu«, drogeriji A. Kanc in »Adrija«.

Kolesarji! 1845 Kolesarji!

Klobučevnate previecke

na sedlih odine zabranijo trgati in svetlikanje obleke. Udeležbo in hišo sedenja Prospekt pošilje A. Obroma, topotnik, Ljubljana, Solenburska ulica 9.

Prodajalka

izurjena v trgovini z mešanim blagom in trafiki, z večletno prakso, išče službo v večjem kraju na deželi. Ker zmožna tudi gospodinjstva in šivanja, bi bila pomoč domači gospodinj. 2448

Cenjene ponudbe upravištvu »Slov. Naroda« pod »Prodajalka F. H. 2448«.

Trgovina

specerijske stroke, nad 25 let obstoječa v Celju, v mestu na glavnem prostoru, se takoj odda. 2495

Ponudbe na: »Srečni čas«, poste restante, Celje.

St. Roznana

gostilna in trgovina

tik farne cerkve na Dolenjskem, se zaradi družinskih razmer da na več let v najem event. pod ugodnimi pogoji. Hiša je na novo zgrajena in obstoji iz 10 opremljenih sob, 2 kuhinj, 4 klet, ledenice, mesnice, hlev po želji se dobi zraven posestva, kolikor se želi. 10 min. oddal. so sloveče toplice, kamor prihaja veliko tujcev. — Naslov pove upravn. »Slov. Naroda«. 2506

Prodajalka

očen deželni jezikov zmožna, se išče. 2519

Ponudbe na trdko

Ant. Krisper, Ljubljana, Mestni trg.

5 vinarjev

vas stane dopisnica, s katero lahko zahtevate moj najnovejši, 4000 slik obsegajoč glavni katalog, ki vsebuje bogato vsebino potrebnih porabnih predmetov in primerov daril, ki ga pošljem vsakomur zastonj in poštne prosto.

Razpošiljalnica Jan Konrad, c. in kr. dvorni dobavitelj, Most št. 445 (Češko). Prave niklaste žepne ure K 3.90, 5— in več, Niklaste budilke K 2.90, harmonike K 5—, vijoline K 5.80, samokresi K 6.80. — Razpošiljanje po povzetju.

Brez rizika! — Zamena dovoljena ali denar nazaj.

Kavarna

vso noč

odprta

LEON

Gostilna

Florijanska ulica št. 6.

Posojila

Brez porokov! Brez porokov

Brez prejšnjih stroškov častnikom, javnim uradnikom, učiteljem in upokojencem, mesečni obroki K 6.16 za 100 K daje

prve vrste banka.

Priskrbitve takoj neizpodbitnih polič, tudi že za od drugih zavodov odklonjene. Zastopnik A. Valpini, c. kr. nadodolijal v p. v Gradcu, Griesenka 46. — Ponudbe se prosijo v nemškem jeziku. 2499

Ljudevit Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach) na Koroškem.

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih pušk za lovce in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi predeluje stare samokresne, sprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preizkuševalnici in od mene preizkušene. — Ilustrovani ocniki zastonj.

Najboljši nakup vsakovrstnih modernih in trpežnih

čevljev

je v zalogi lastne tovarne

Peter Kozina & K^o, Ljubljana, na Bregu.

Specialna vrsta za moške in ženske čevlje: samo K 10.—.

Gorski in lovski čevlji! Nepremočljivo »Waterproof« unje za gospode K 26.—, za gospe K 20.—.

Cena za gospode K 14.—, 17.—, 20.—

" " dame " 12.—, 15.—, 18.—

" " dečke 36/39 " 10.—, 12.—

" " otroke K 5.— 6.— 7.— 8.—

Garantirana kakovost po teh cenah.

Cenejšje vrste od kron 1.50 naprej.

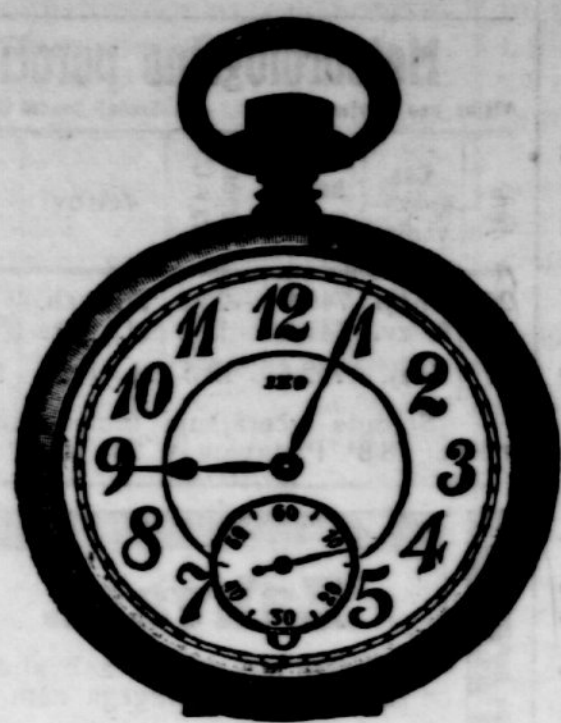
Šmerekovih in borojih

hlodov

se kupi vsaka količina franko vsak kolodvor. Ponudbe pod „Hlodi 2107“ na upravnništvo „Slovenskega Naroda“.

Ceno težko posteljno perje
1 kg sivga očiščenega 2 K, boljše K 2-40, napolobelo K 3-60, belo K 4-80, prima mehke K 6—, veleprima K 7-20. Najboljše vrste snežno belo perje K 9-60. —
Izdelane postelje iz neprodirnega rdečega, modrega, belega ali rmenega postelnega inleta. Prav dobro napolnjeno! Pernica ali blazina, 180 cm dolga, 116 cm široka K 10—, K 12—, K 15— in K 18—, 2 metra dolga, 140 cm široka K 13—, K 15—, K 18—, K 21—. Zglavnik 80 cm dolg, 58 cm širok K 3—, K 3-50 in K 4—, 90 cm dolg, 70 cm širok K 4-50, K 5-50 in K 6—. Nepovoljno se zamenja ali denar nazaj. — Natančni ilustrirani cenik gratis in franko. 3350
Henedikt Sachs, Lobes št. 35, pri Plzinju na Češkem.

No pustite se premotiti!**Samo Mestni trg 25**

kupite po nizki ceni in dobro pri svetovno-znani solidni tvrdki

H. SUTTNER
Ljubljana šte. 4.

Lastna protokolirana tovarna ur v Svič.
Tvrdka H. Suttner nima nobene podružnice v Ljubljani in ne drugje.

Zahtevajte moj novi povečani cenik zastoj in poštnine prosto.

3600 hektolitrov zajamčeno pristnih

prirodnih vin

velefinih belih in svetlordečih K 44—, rizling K 60—, 50% pristne silvevke in tropinove K 140— za 100 litrov proda 2013

J. KRAVAGNA
Ptuj, Stajersko.

Franc Furlan

naslednik Faschingove vdove

ključavničarstvo**in**
zaloga štedilnikov

se nahaja:

172

Ambrožev trg šte. 9.

Kneza Auerperga
radioaktivno
termalno kopališče

Toplice na Dolenjskem.

Dolenjskih železnic postaja Straža-Toplice. Gorki vrelci 38° C, čez 30.000 hektolitrov radioakt. termalne vode vsak dan, veliki basini, posebne kopeli, mahovne kopeli, elektroterapija, masaža, konfortno opremljene sobe, izborna restavracija.
Zdravi se: revmatizem, protin, neuralgije (ischias), neurastenija, histrija, ženske bolezni itd. Prospekte razpošilja topliško ravnanstvo.

Sezija od 1. maja do 1. oktobra.

1430

Mladenšč

ki se hoče posvetiti stavbnemu obrtu in risarstvu, se sprejme takoj v stavbno pisarno. 2364

Ponudbe pod „Praktikant“ na upravn. »Slov. Naroda«.

904

Singer
šivalni stroji
so neprekosljivi v trajnosti in vsestransko uporabo.

Singer
šivalne stroje
dobite samo v naših prodajalnah z „S“ izveškom.

SINGER Ko.
deln. družba šivalnih strojev.
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 4.
Kranj, Glavni trg št. 119.
Novo mesto, Glavni trg št. 45.
Kočevje, Glavni trg št. 79.

PATENTE

vseh dežel in svetovnih inženir 33
M. GELHAUS, običajno avtor. in zapriženi patentni odvetnik
na Dunaju VI., Mariahilferstrasse št. 37.

A. Hauptmann-a nasledniki
A. ZANKL SINOVI

LJUBLJANA.

Jvornica kemičnih barv, lakov in firnežev, priporoča:

Oljnate
barveSuhe
barveEmajlne
barveFasadne
barve

Marijin trg št. 1.

Vse vrste:
„firnežev,“
„čopičev,“
„lakov,“

Mavec
(Gips)Olje za pode
in stroje**Karbolinej**

Naslov zadostuje:

131

A. Zankl sinovi v Ljubljani.

Ceniki zastoj!

Ceniki zastoj!

Modni salon
Stuchly-Maschke

3 ŽIDOVSKA ULICA 3

Priporoča cenj. damam tu in na deželi vseh vrst najfinejše in najmoderneje
damske in otroške slamnike kakor tudi športne čepice po znanih nizkih cenah.
Zalni klobuki vedno v zalogi.
Popravila se točno izvršujejo. 208 Cene brez konkurence!

Priporočamo specialno
damsko in otroško konfekcijo
zelo solidne tvrdke
M. Kristofič-Bučar
Ljubljana, Stari trg šte. 9. — Lastna hiša.
Najnovejše **KOSTUME** Najnovejša
BLUZE : Domače obleke. : **KRILA**
: Prašni plašči.
Moško, damsko, perilo. Sportne čepice, moderce.
Otroške oblekice in obleke za mladenke.
Higienično perilo in druge potrebščine za neveste.
Pošilja na izbiro tudi na deželo.

Contrheuman
je racionalno in učinkovito sredstvo.
mnozi gg. zdravniški rabijo v premo-
gih slučajih z naj-
boljšim uspehom.
miri revmatične-
protinske in nevral-
gične bolečine, od-
stranja čut gona-
senja na vseh
mestih in otekin v
členkih.
se zaradi točnega
učinka čimdalje bolj
rabi.

Ne dajte si vsiliti kakih nadomestil.
Lonček K 1—
Ali pošljete naprej K 1-50 dobite franko 1 lonček
: : : 5— : : 5 lončkov.
: : : 9— : : 10 lončkov.
Izdelovanje in zaloga
B. Fragnerja lekarna
c. kr. dvorni dobavitelj.
Praga III., št. 203.
Pazite na ime izdelka in izdelovalca.
Zaloga v lekarnah.

Delniški kapital: 150.000.000 kron.
Rezervni zaklad: 98.000.000 kron.

Podružnica

„ Stanje vlog na knjižice, na tekoči račun itd. „
dne 31. decembra 1913 približno 878 milijonov kron.
c. kr. priv.

Avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt
Ljubljana, Prešernova ulica šte. 50, v lastnem poslopiju

sprejema vloge proti hranilnim knjižicam, katere obrestuje od dne vplačila do dne dviga;
rentni davek plačuje zavod sam.
Vloge na obrestovanje v tekočem računu, na giro-račun in proti blagajniškim listom
najugodnejše.

Zavod eskomptuje monete in devize in dovoljuje bančne kredite vseh vrst, kupuje in prodaja
tu in tujinske vrednostne papirje in daje vestna navodila za nalaganje kapi-
tala, preskrbuje in deponira vojaške ženitvene kavelje, vadije itd. itd.

Povodom **potovalne sezije** priporočamo proti ogusu in vsemu sigurno **samostojno** (Solo-Deposit) pod lastnim zaklepom stranke, ter prejemamo
vrednostne predmete (predložke) v hranitev proti neznatni pristojbini; dalje prevzamemo zaprte zavirke in posamezne predmete v začasno oskrbo; pre-
skrbujemo upravo depozitov, v zvezi z natančno revizijo kraljevskih oblikov, kakor tudi vnovčenjem zapadlih kuponov. — Izdajamo svojim komitentom pote-
valna kreditna pisma, s pomočjo katerih je mogoče na vsakem poljubnem mestu dvigniti zneske, ne da se nosi seboj gotovina.

Kersnikova doba.

Ne verjamem, da bi kaj mnogo ljudi do konca prebralo to debelo knjigo, ki jo je spisal dr. Ivan Prijatelj, iz ki ji je naslov »Janko Kersnik, njegovo delo in doba«. Knjiga nam sicer poroča o samih domačih stvarih, o vojskah z vlado in o borbah med strankami, ali če pogledamo na vse te dogodke iz razdalje, ki jo je ustvaril čas, z vidika naše dobe, se nam zdi vse to zelo majhno in neinteresantno. Ubožna provincialna historija. Tudi politični in kulturni boji so lahko mogočni in celo heroični in dandanes vidimo večkrat časih nekaj temu podobnega, toda kar se je godilo v času od Hohenwartovega odstopa do l. 1895., to je bila res sama mizerija.

Pisatelj je poskusil v svoji knjigi podati sliko razmer pred Kersnikom in za časa njegovega literarnega in političnega delovanja. V ta namen je zbral ves material, kar ga je dobilo iz takratnega časopisa — poiskal podatkov, kar jih je mogel dobiti in porabil tudi vso Kersnikovo korespondenco. Če vzlic temu slika Kersnikove dobe ni popolna in ni povsem objektivna, kakor bi morala biti, je pač vzrok ta, da je dr. Prijatelj zajemal samo iz časopisov in korespondence ter se naslanjal na informacije Kersnikovih ožjih somišljenikov, ni pa slišal tudi druge plati zvona. Slika je toliko bolj neobjektivna, ker je dr. Prijatelj z redko brezstrastnostjo izbral privatno korespondenco nekaterih še živčih ljudi. Ta korespondenca obsega napade in obdolžitve, kakršne se porajajo pač samo v dnevih velikih osebnih nasprotij, napade in obdolžitve, ki so bile pisane strogo privatno in ki niso imele, kakor so pozneje dejanski dogodki pokazali, nobene podlage. Zlasti dvorni svetnik Levec ne bo ravnovesje veseli te publikacije in dvorni svetnik Šuklje najbrž tudi ne.

Stare, nevesele historije nam poroča ta knjiga. Dr. Prijatelj je začel svoje delo s padcem Hohenwartovega ministrstva. Morda bi bil boljše storil, da je posegel še malo nazaj in začel s tistim dnem, ko se je zgodila velika katastrofa v življenju Slovanov habsburške monarhije, ko je obveljal Bachov dualizem. Vse, kar se je pozneje zgodilo v naši monarhiji, je posledica te katastrofe. Pritrditvi dualizmu, so slovenski poslanci zatajili vse, kar je prej zastopala slovenska politika, sami so osvobodili Nemce najhujših nasprotikov njihovega gospodstva, namreč Madžarov, sami so oslabili odporno silo Slovanov proti Nemcem in fakično priznali nem. nadvlado v Cislitvanski ter nemško gospodstvo nad drugimi narodi. V tem je začetek velike mizerije v slov. politiki. To nemško gospodstvo traja še danes. Boj pod Hohenwartom ni bil boj zoper nemško gospodstvo, ampak je imel druge cilje in kar so Slovenci takrat dosegli, je bilo le slabo plačilo za njihovo službovanje vladi. V časih nemškoliberalnih vlad je nemško gospodstvo triumfiralo in je slovenska politika oslabela popolnoma. Tudi Taaffejeva vlada ni bila naperjena proti nemškemu gospodstvu, nego je le, hoteč varovati to gospodstvo, poskušala zadovoljiti tudi slovenske narode, seveda čim mogoče najceneje, da niti Badenijeva, niti Thunova vlada ni bila protinemška. Vse vlade so z večjimi ali manjšimi koncesijami podkupovale slovenske stranke, da so ohranile sebe na krmilu in obvarovale nemško nadvlado. Vsled dualizma je postal pri vseh slovanskih strankah oportunizem vodilno načelo in velja še danes.

Od uveljavljanja dualizma je bila slovenska politika vedno nestanovitna, ker je iskala vedno le koncesije, nikoli pa ni zasledovala uresničenja kakega programa. Konsekvence takega postopanja so se pokazale pod vsako vlado, zdaj smo vjeli kako drobtinico, zdaj so nam jo zopet vzeli.

Slovenci nismo znali izrabiti ugodne prilike v prvih časih »železnega obroča« tako, kakor Čehi. Največ zaradi tega, ker so bili med slovanskimi poslanci merodajni možje,

ki jim sploh ni bilo za našo narodno stvar. Konservativni aristokratije in birokratije nemškega rodu so odločevali o slovenski politiki.

V časih Auersperg - Lasserjeve liberalne vlade se je med Slovenci prvič pojavil načelen razpor in prišlo je do razdelitve na liberalce in na klerikalce. A globok ta razpor pač ni bil. Konservativci so hoteli konservirati gospodstvo duhovščine nad narodom, liberalci pa so bili proti temu gospodstvu. To je bilo pravo bistvo vsega razpora, zakaj za vse druge poglavne nauke liberalizma, se ni noben liberalce vnel — koliko jih je neki sploh vedelo zanje? — in tudi konservativci niso kar nič prilegali na konservativne nauke o državi in njeni uredbi. Slovenski liberalci so se pač imenovali liberalce, ampak pravi liberalci niso bili nikoli. Vzeli so iz liberalnega programa samo eno točko, ki se tiče razmerja med cerkvijo in državo, pa še to ne v polnem obsegu. Na ločitev države od cerkve ni nihče mislil, nihče na nekonfesijsionalno šolo, zahtevali so le to, kar spada pravzaprav v okvir na papirju ostalih, cerkvenopolitičnih zakonov.

To nam pojasnjuje, da so naši liberalni predniki tako lahkega srca zdaj in zdaj se odločevali za skupno delo s klerikalci. Nacionalnemu interesu so žrtvovali svoje liberalno stališče, a mogli so to storiti, ker ravnajo niso bili pravi liberalci, nego nič drugega, kakor nekoliko z liberalnim oljem maziljeni nacionalci.

Dr. Prijatelj šteje liberalcem tistega časa v velik greh, da niso znali meščanstva organizirati v narodnem duhu. Da, če bi bili to storili, bi bila danes slovenska stvar dokaj na boljem. A dr. Prijatelj očitano vendar ni opravičeno. Takrat slovenskega meščanstva prav za prav še sploh ni bilo. Meščanstvo in uradništvo je bilo večinoma nemško. Ne samo v Ljubljani, nego tudi v malih mestih na deželi. Liberalci takrat niso mogli meščanstva organizirati, ker se ni dalo in tudi ker niso imeli potrebnih moči in potrebnega vpliva. Pač pa so liberalci ustvarili slov. meščanstvo in lahko se reče, da je bil njega rojstni dan takrat, ko je, seveda samo z izredno pomočjo vlade v Ljubljani zmagal Schneid proti Dežmanu.

Schneidova zmaga je bila kolo-salnega pomena za razvoj slovenskega meščanstva na Kranjskem. Uradništvo, ki je pri prejšnjih volitvah moralo n. pr. finančnemu ravnatelju Possanerju glasovnice pokazati, ki je bilo zaradi svojega narodnega mišljenja preganjano, se je čutilo osvobojeno in je prosto dihalo. Meščanstvo pa je ravno tako izgubilo strah pred vlado in mogočnim nemštvom, ki je dotlej vse moril, in je odločno prešlo v narodni tabor. Nemškutarijo v meščanskih krogih je takorekoč slana vzela, ostali so le Slovenci in Nemci. Kaj je iz tega meščanstva nastalo tekem let, to so najbolje pokazali veliki volilni boji zadnjih časov.

Skoro ob enem z nastopom Taaffeove vlade se je na Slovenskem začelo živahnejše življenje. Vse je čutilo, da je atmosfera postala drugačna in to je vse poživelo. Dr. Prijatelj je mnenja, da se je takrat začela med Slovenci nova doba v politiki in v literaturi in sicer doba realizma. Mislim, da se ta nova doba v političnem oziru ne da tako strogo ločiti od prejšnje, niti jej ne kaže priznati tako bistveno različnega značaja. V literaturi so zavladale nove ideje in tendence, toda politika je v jedru ostala taka, kakršna je bila od uveljavljanja dualizma, namreč oportunistična.

Vzlic temu je prišlo v domačem taboru do ostrih bojev. Konservativci so bili z vlado lahko zadovoljni, ker jim ni bilo toliko za narodne pridobitve, kakor za ohranitev sistema, liberalci pa, ki jim je bilo le za narodne pridobitve, niso mogli biti zadovoljni. Če primerjamo, kaj so takrat dosegli Čehi in kaj Slovenci, moramo pač priznati, da smo bili Slovenci silno prikrašani. Winkler, ki si je za napredovanje Slovencev pridobil nepozabljivih zaslug, ni imel dovolj moči, da bi bil storil, kar se je od njega pričakovalo, zlasti ker tudi poslanci niso bili kos svoji nalogi. Ni

tore čuda, da so se vnela nasprotja, tem laglje, ker so takrat stopile v javnost nove mlade moči, ki so po svojih zmožnostih daleč prekašale prednike, mladi temperamentni ljudje, spretni kot govorniki in pisatelji in prešinjeni modernih idej.

Boji, ki so se takrat vneli, se nam zde dandanes nekam malenkostni, kajti bistvena razlika med radikalci in med Šukljeto skupino je bila vendar precej neznatna. Razlikovali so se prav za prav le v taktičnem oziru. Pri radikalcih je bila merodajna nacionalna ideja in tej so vse podrejali ohranitvi sistema. Vse drugo je bilo bolj postranskega pomena in so bila nastala nasprotja le osebnega značaja. Kako daleč je segalo to osebno nasprotje, to razodevajo srdita pisma, ki jih je priobčil dr. Prijatelj. Kdor hoče ta boji, ki se je takrat bil, pravično presojati, ta mora kraj vsega drugega upoštevati tudi še osebne aspiracije, ki so jih imeli voditelji »elastikov«.

Sedanjí čas še ni primeren, da bi se osvetlile vse razmere tiste dobe in v oni boj zapletenih oseb. Če odlučimo vse osebnosti, vidimo hitro, da ideje same pri njem niso igrale prevleke vloge. Radikalci in elastiki niso bili nič drugega, kakor nekoliko modernizirani nasledniki svojih oportunističnih prednikov. Prav zato so se pozneje zopet tako lahko našli in se združili na skupno delo v znamenju oportunizma, pri slovenskonemški zvezi l. 1895. Njen duševni oče je bil menda Šuklje, posredovalec je bil Kersnik, in da se je Kersnik posrečila ta zveza, to je gotovo največji njegov politični uspeh.

Boji, ki so se vneli v domačem taboru, so segli tudi na literarno polje. Dr. Prijatelj nam izbornopopisu je idejni in literarni pomen »Ljubljanskega Zvona« in njega razvoj, nasprotstvo »Kresove« skupine. Kersnikovo literarno delo, razpore, ki so nastali in ki so nam danes kar nerazumljivi in veliko krizo, ki jo je bil provzročil Mahnič.

Ta je bil pokazal slovenski duhovščini, kaj prav za prav cerkev od nje zahteva. Mahnič je oznanjal le to, kar je ultramontanstvo povsod oznanjalo, tiste nauke, ki jih je cerkev povsod zastopala in tudi udeleževala, v kolikor ji je to bilo mogoče. Ravno ker je vsakdo na Slovenskem čutil, da boj proti Mahniču pomeni boj proti cerkvenim idejam, zato se niso politiki z njim spustili v stvaren boj, zato se je tudi literarni boj omejil le na nekako zagovarjanje literarne svobode. To priča posebno jasno Gregorčičev slučaj.

Mahničevo delovanje je v političnem in kulturnem oziru močno vplivalo na vse slovenske razmere. On je takorekoč presekaval vezi, ki so še vedno vezale stare klerikalce z liberalci in šele od njegovega nastopa je izkopano brezno, ki se ne da premostiti, ker se cerk. in moderno nazaranje ne dasta združiti. Na eni strani tega brezna so ostali klerikalci, na drugi se zbirajo vsi, ki zavračajo klerikalizem, njegove politične cilje in njegovo kulturo.

Dr. Prijateljeva knjiga nam kaže, kako se je od sedemdesetih let do Kersnikove smrti razvijalo naše kulturno in politično vstajenje. Počasi in težko je šlo. Da se to koncentriranje duhov na različna načelna stališča ni moglo izvršiti hitro in brez bojev, to je pač naravno, in če so bili ti boji časih malenkostni, moramo pač pomisliti, da so tudi naše razmere malenkostne.

V naši zgodovini moramo dobo od uvedbe Beustovega dualizma do zadnjih let pač smatrati za eno dobo. Bil je to čas prerajanja in prekrajanja in negotovosti, zdaj čas eksplozije, zdaj čas mrtvila, in čas oportunizma napram vladi, narodnim nasprotnikom in kulturnim sovražnikom. Nehala je pa ta doba že po Kersnikovi smrti. Dne 28. februarja 1898. je kranjski dež. zbor sklenil uvedbo direktnih volitev v kmečkih občinah. Ta dan je bil na Slovenskem porojen demokratizem. Po hudih bojih, ki so pa veljali ne principu, nego tehnični strani njega uveljavljanja, se je potem dosegla splošna in enaka volilna pravica za državni zbor in razširje-

na volilna pravica za deželni zbor. S temi demokratičnimi uredbami je dobilo slovensko politično in kulturno življenje popolnoma novo podlago, s temi uvedbami se je začela nova doba.

Kaj nam obeta? Gabriel Hanotaux pravi: »Samo demokratizem je vstanu dvigniti narode, samo demokratizem razvije v vseh ljudeh njih najboljšo moč in zato bo po zakonih narave prej ali slej na podlagi nove kulture uresničil načela velike revolucije. Bomo videli! F.

Vsakdo ima želodec, kakršnega zasluži, to je, kakor z njim ravna. Delovanje prebavil bi morali redno opazovati in najmanjše nepravilike skušati odstraniti, da se ne izcimijo iz njih težke, kronične oboletosti. Za pravilno negovanje, to je za stalno urejanje prebave je najbolje rabiti že 40 let predobro preizkušeni dr. Rose balzam za želodec iz lekarne B. Fragner, c. kr. dvorni dobavitelj v Pragi. Dobiya se tudi v tukajšnjih lekarnah. II. B.

NESTLÉ-JEVA
MOKA ZA OTROKE

Poskušnje pošlje na zahtevo popolnoma zastonj

Nestle, Dunaj I.
Biberstrasse. 6 k.

Spretni zastopniki ki obiskujejo priv. osebe in so dobro uvedeni, se proti visoki proviziji sprejmejo od svetovnoznane firme za sukno. Ponudbe na naslov: Mänschengrätz, Češko, Postfach Nr. 11. 2396

Kdor svoj želodec ljubi, ne pije drugega, kakor želodčni likér

Najboljši želodčni likér!

Sladki in grenki.

Pristni „FLORIAN“ ne slabi in ne omami, ampak daje moč in veselje do dela!

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

MOËT & CHANDON

JE ŠAMPANJEC NAJVIŠJEGA DVORA IN ARISTOKRACIJE

USTANOVljen 1743

Visoko, moderno podoba, lepota linij, udobnost dajo samo **Warnerja Rust Proof**

stezniki

(originalno amerik. izdelek).

Se pere kakor vsako drugo perilo, ne da bi se odstranile vloge. Za vsak kos se jamči.

Edina zaloga v Ljubljani:

Josipina Podkrajšek,
Ljubljana, Cevljarska ulica 2.

Priporoča **moderne bluze**, spodnja krila, damsko in moško perilo. **Otroško higiensko perilo TETRA**, šivalne potrebščine, kakor tudi vse druge modne predmete najh. kakovosti. Poštena naročila se izvršujejo točno!

Stanje denarnih vlog na knj. in tek. račun 31. dec. 1913:

== K 236,633.922 — ==

C. kr. priv.

Stanje denarn. vlog na hran. knjizice 30. aprila 1914:

== K 89,882.810 — ==

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, preje J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 29 podružnic.

Vopal Marijin trg-Sv. Petra cesta (v bliž. „Aspirantov General“).

Delniški kapital in reserve 65,000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjizice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje.

Ustmena in plemena pojasnila in navodila o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsakdanje bralstvo.

Najkulantnejše izvrševanje bančnih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izplačevanje kuponov in izrebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najugodnejša varnost predalov zavarovanja (sufsa) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotnih itd. pod lastni zaklepom stranke. — Brezplačna revizija izrebanih vrednostnih papirjev. — Promocija za vseh žrebajočih, bančnih in posojilnih v Ameriki in v Ameriki. 1910

Glavna zbirališča: Prometna banka Ljubljana. — Telefon Slov. 41

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun 4 1 0 Kupuje in prodaja sročke in vrednostne papirje
= ter jih obrestuje od dne vloge po čistih = 4 2 0 = = = vseh vrst po dnevnem kurzu. = = =

O naših močeh in slabostih.

(Povodom romana »Kontrolor Skrobare«.)
(Konec.)

Naši dedje in pradedje nam niso ničesar drugega zapustili, kakor spomine na krute batine, ki so jih dobivali dolga stoletja. Drugi narodi imajo starodavna premoženja; dosti je celo premoženj, ki izvirajo iz časa velikih roparskih pojezdov, znanih krščanskim dušam pod imenom križarskih vojsk. Ta premoženja so dotičnim narodom pomagala iz največjih kriz in polomij. Kako bi bila Francija prebolela strašno katastrofo z Napoleonom I., da ni imela tako silno mnogo starega premoženja.

Pri nas je malo starih premoženj in še ta niso slovenska. Kaj imajo ti Auerspergi in Windischgratzki z nami skupnega? Nič! Svoja premoženja imajo že dolga stoletja, a kdo ve, če bi se jim ne godilo tako, kakor drugim naslednikom fevdalcev, ki niso imeli fidejkomisov. Starih slovenskih premoženj ni nič, kar jih je — in ni jih dosti — so vsa mlada in vsa jih je vstvarila žilavost in podjetnost priprostitih ljudi. Navadno nastanejo hitro, vsled kakih srečnih spekulacij in hitro tudi izginejo. »Kmet — gospod — baraba« s temi besedami so časih označevali postaje v razvoju slovenskih premoženj. Kmet si z delom, s štedljivostjo in podjetnostjo pomaga do premoženja, sin se pogospodi, a ohrani premoženje, če je že ne pomnoži, vnuk pa vse razbije in vprosti...

Naši ljudje so bili časih tako navajeni mizerije, da sploh niso mogli verjeti, da je možno poštenim potom obogateti. O vsaki bogatejši družini so govorili, da je oče ali stari oče ali kakaga Francoza ubil, ali pošto oropal ali si s ponarejenim denarjem pomagal. Ker sami niso znali ne delati ne štediti in ker so bili tudi v gospodarskih stvarih indolentni, tudi niso hoteli verjeti, da se pride z delom, s štedljivostjo in podjetnostjo naprej.

V Cislitvanski so samo Istrani in Dalmatinci še ubožnejši, kakor mi Slovenci. Stoletja smo živeli v ubožstvu in zato so pri nas tako slabo razvite tiste energije, ki ustvarjajo premoženja. Iz tega ubožstva pa izvirajo tudi vse ta silni pesimizem, ki je prevzel naš narod. Vsa ljudska upanja so se izkazala za prazna. Narodom so bile pripoznane vsakovrstne pravice, a zdaj vidijo ljudje, da so ostale vse te pravice na papirju. Ljudje spoznavajo, da je ves konstitucionalizem in ves parlamentarizem laž in prevara, in da so slej kakor prej izročeni na milost in nemilost jeroobstvu policije in birokracije in lakomne ter tiranske duhovščine — ubožstvo pa je čedalje občutnejše in bo vedno hujše in hujše, ker se dviga standard of life.

Morda so v prejšnjih časih ljudje svojo bedo laglje prenašali, kakor dandanes. Morda zato, ker se niti niso vedali, kako je velika in kako žive srečnejši narodi, morda tudi zato, ker so se trdno zanašali na cerkvene obljube, da jih čaka kraljevska plačila po smrti. Danes pa vedo ljudje, da so na svetu narodi, ki žive v sreči in v izobilju, in danes tudi pozitivne vere nimajo nobenega vpliva več na mišljenje in čustvovanje ljudstva. Formalno izpolnjujejo ljudje sičar še mnogo cerkvenih predpisov in se dajo od duhovnikov voditi, ali etičen faktor ni katolicizem več. Ljudje nič ne dajo več na posmrtno obljubo, ampak vidijo samo svoje prazne žepe.

Naše slabosti so imele vedno ostre kritike. Vsi mogoči modrijani so že iskali, kateri hudič je obsedel naš narod, da ne more tako naprej, kakor drugi, a še noben ga ni našel. Ta hudič je pa naše ubožstvo. To ubožstvo je deloma posledica nepremennljivih razmer, deloma pa tega, da so gospodarske energije našega naroda niso razvite, nego nekako prerastle s slabostmi.

Tisoč let so duhovniki gospodovali, vzgojitelji našega naroda, a v vseh teh tisoč letih niso znali razviti v njem tiste gospodarske energije, ki pomagajo narodom do velikosti in blagostanja.

Novi čas nam je dal novo kulturo. Tej je prirodoslovje sv. pismo in sreča blagostanje na tem svetu cilj vsega delovanja. Če bomo na podlagi te kulture znali v našem narodu vzgojiti gospodarske energije, potem nas ni treba biti strah prihodnosti.

Po zdravniških poročilih se pri revmatizmu, protinu in nevralgijah dobro obnaša za točno, bolečine tolažeče, za vsahavanje oteklin in zopetno premičnost členkov sredstvo Contrheuman iz lekarne B. Fragner v Pragi. Glej inserat.

Za prebivalce mest, uradnih hiš.
Proti težkočam prebivanja in vsem posledicam mnogega sedenja in nagovnega duševnega dela je upravn. potrebno posebno domačo zdravilo pristni »Mell-ov belinski prašek«, ki vpliva na prebavljanje trajno in uravnovadno ter ima olajševalen in topilen učinek. Skatljica velja 2 K. Po poštnem povzetju razpošilja to zdravilo vsak dan lekarnar A. Mell, c. in k. dvorni zalagatelj na **BUNDOV, Tschudschon 2.** V lekarnah na deželi je izrecno zahtevati **Mell-ov prašek**, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. 3 25

Odolove reklamne znamke.
Tovornica ustne vode »Odol« v Podmoklih je za svojo znano ustno vodo Odol izdala serijo reklamnih znamk. V teh znamkah je vpodobljenih 25 najlepših Odolovih slik umetniško odlične, barvaste izvršitve. Vsake, ki se zanima za znamke, pošlje imenovana firma 1 polo proti vpošiljavi male papirnate zastavice z napisom »Oeffnen der Flasche«, ki je pri vsaki Odolovi steklenici (najbolje nalepiti na dopisnico).

MATTONIS
JEDINSTVEN
U SVOJJO
ANALITIČNOJ
KAKVOČI

NAJOLJE
ODAVNA NAJŠIRJE
UJE PORODIČNO
PIČE

GISSHÜBLER
ČISTI PRIRODNI ALKALIKNI
KISELI IZVOR

Proti
zobobolu in gnjilobi zob
izborno deluje dobro znana
antiseptična
Melusine ustna
in zobna voda

ki utrdi dlesno in odstranjuje
neprijetno sapo iz ust.
1 steklenica z navodilom 1 krono.
Deželna lekarna Milana Leusteka
v Ljubljani, Realjeva cesta št. 1
poleg Franc. Jozefovega jubilejnega mostu.
V tej lekarni dobivajo zdravila tudi člani
bojniških blagajin juž. železnice, c. k. tobačne
tovarne in okr. bol. blagajne v Ljubljani.
Melusine-ustna in zobna voda.
Sunja, Hrvaško, 22. februarja 1908.
Blag. gospod. lekarnar!
Prosim vlijudno, pošljite mi zopet
tri steklenice vaše izborno delujoče
antiseptične melusine-ustne zobne
vode, katera je neprekosljivo sredstvo
zoper zobobol, utrja dlesno in od-
stranja neprijetno sapo iz ust. Za
ohranjenje zob in osveženje ust jo bom
vsakomur kar najbolje priporočal.
Spoštovanjem
Mato Kaurinovič, kr. pošte meštar

KINTA
CYCLES

so splošno priljubljeni
ker so nedosežni v
teku in trpežnosti.
Prilagodite si jih
ogledati ali zahte-
vajte cenik.

Karel Čamernik & Ko.
Specijalna trgovina s kolesi,
avtomobili, motorji in posam. deli
Mehanična delavnica in garaža
Ljubljana
Dunajska cesta št. 9—12.

Štampilije
vseh vrst za urade,
društva, trgovce itd.
Anton Černe,
graver in izdelovatelj
kavčkovih štampilij
Ljubljana, Selenburgova ulica 1.
Ceniki franko. Ceniki franko.

Blaž Jesenko
Ljubljana, Stari trg 11
priporoča
klobuke, slamnike
cilindre, čepice itd.
najnovejša fasone
po najnižji ceni.
Ilustrovani ceniki zastoj in poštne prosto

dežnike
in solnčnike
domačega izdelka priporoča
tvornica dežnikov in solnčnikov
Jos. Vidmar
Ljubljana
Pred Skofijo 19 — Prešernova ulica 4.

Teodor Korn
(poprej Henrik Korn)
pokrivač streh in klepar, vpeljač
streševodov, ter instalater vodovodov
Ljubljana, Poljanska cesta št. 8.
Priporoča se sl. občinstvu za izvrše-
vanje vsakršnih kleparskih del ter po-
krivanje z angleškim, francoskim in
tuzemskim škrljem z
asbest-cementnim škrljem (Eternit) patent Haischek
z izbočno in ploščnato opeko, lesno-
cementno in strešno opeko.
Vsa stavbinska in galanterijska kle-
parska dela v priznani solidni izvršitvi.
Nišna in kuhinjska oprava. Pestokljena posoda.
Poprave točno in ceno.
Proračuni brezplačno in pošt. prosto.

F.K. Kaiser, puškar
Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6
priporoča svojo bogato zalogo raznovrstnih
pušk in samokresov
lovskih potrebnih, vseh del brez (delov)
kakor tudi
umetelni opni po najnižji ceni.
Popravila pušk, samokresov in bičkov
točno in solidno.
Cenovik zastoj in poštne prosto.

Gospodje in kuharice, ki vam je mar svažnost stanovanja in kuhinje, zahtevajte pri
pečeh in številnih patentiranih

kurilna vratca

ki jih izdeluje edino Ivan Meglič, ključavničar v Ljubljani, Prule št. 6.

Radi minule sezone prodaja letno obleko za
dame in gospode po okazijski ceni.

Angleško skladišče oblek, **O. Bernatovič,**
Ljubljana, Mestni trg št. 5—6.

Franc Kos Ljubljana,
Sodna ulica.
Podpirajte domačo industrijo!
Stare nogavice so
ceno podpletujejo!

Specialna mehanična pletilna industrija in trgovina za po-
vršne in spodnje jopice, modrčke, telovnike, nogavice, ro-
kavice, posebne obleke zoper trganje, pletilni material za
stroje itd. na drobno in na debelo.
Pletilni stroj patent »Wiedermann« je edina in najuglednejša
prilika za dober zaslužek, pouk brezplačen, trajno delo sigurno
Ker delam brez agentov, so cene veliko nižje.

Pohištvo!
po jako nizki ceni in najsolidneje izdelano dobite edinole pri
»Prvi kranjski mizarjski zadrugi« v St. Vidu nad Ljubljano
postaja Vižmarje.
Spalne oprave z marmor. plošč. in zrcali od 230 K naprej.
Izdela se tudi vsakovrstna stavbinska dela.
Proračuni in ceniki brezplačno in poštne prosto.

Dirkališče v Lattermannovem drevoredu.
Samo še dne 27., 28. in 29. junija 1914.

Zamorska vas Šilukov iz Centralne Afrike

moški, ženske in otroci z njih domačimi šegami in običaji, petjem, plesi, voj-
nimi igrami itd. — **Odprto vsak dan od 10. ure dopoldne do mraka.**

Predvajanje vsako uro.
Vstopnina 20 vin. I. prostor 40 vin. Otroci in vojaki plačajo polovico.

Potniki v Severno in Južno Ameriko
se vozijo sedaj le po domači avstrijski progi
Avstro-Amerikana
Trst — New York, Buenos Aires,
Rio de Janeiro, Santos itd.
z najnovejšimi brzoparniki z dvema vijakoma,
električno razsvetljavo, brezčnim brzojavom, na
katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da
dobi dovolj domače hrane z vinom, svež kruh, posteljo, kopeli itd.
ODHOD PARNIKOV: V Severno Ameriko vsako soboto, v Južno Ameriko vsakih 14 dni.
Voznja iz Trsta v Kanado: (Portland, Quebec, Montreal) vsaki mesec enkrat.
Vsakovrstna pojasnila daje radevolje brezplačno in prodaja vozne liste glavni zastopnik za
Kranjsko, Štajersko in Koroško
SIMON KMETETZ, Ljubljana, Kolodvorska ul. 26.

Skrivalnica za velike nagrade!
Polšite malega Jenika, kje sedi?

Zadošča, da se inserat izstriže
in označi s svinčnikom. Prvi,
ki reši skrialnico, dobi nagrado
K 250.—, drugi nagrado K 100.—,
vsak nadaljni 10., 20., 30. t. d.
rešilec dobi pol tucata rjuh brez
šiva 150 x 200 široke, ali pa
za polno posteljno opravo belega
francoskega damaška.
Z rešitvijo je treba poslati
1 K s pošto nakaznico ali v
poštnih znamkah za poštne in
manipulacijske stroške. Rešitve
se sprejemajo do 4. julija t. l.,
prejme pa se razpisujejo dne
6. julija. 2501
Lokalne, telegrafične in eks-
presne rešitve in one, katerim
ni priložena 1 K, se ne bodo
vpoštevale.
Pošljite na naslov:
E. Suchánková,
pogorska tkalica
v Br. Št. 1. Br. Št. 1.

Tilsitski sir

v hlebi, okoli 5 kg težkih, dober kakor ementalški, zavrt v staniol, pošilja na vse strani 1 kg 4 K 1-40 z embalažo po povzetju parne mlekarne Jos. Kobera, Lomay (Češko). Pri večjem odjemu primerno ceneje. Spretni zastopniki se sprejmo.

Podganja nadlega?

Brezplačno pojasnilo in prospekt Tierärztliches Institut Dunaj VII., Burggasse 88/18. 2122

Kolarski pomočnik

se takoj sprejme. Hrana in stanovanje pri mojstru. Iv. Mandele, kolarica z električnim obratom v Kočevju, Dolenjsko. 2437

Hiša

Ogleda se pri lastniku F. P. v št. Vidu št. 63, p. Ljubljani. 2403

Trgovski sotrudenik

28 let star, dober in hiter prodajalec pos. marufakturnist z dobrimi izpričevali, želi službo premeniti v mestu ali v večjem kraju na deželi. — Dopisi na upravn. »Slov. Naroda« pod šifro „Stalno mesto 2447“. 2447

Gostilna

se odda na račun zakonski dvojici brez majhnih otrok. Naslov pove uprav. ništvo »Slov. Naroda.« 2500

Napredaj je na Dolenjskem ob državni cesti ležeče. 2301

arondirano posestvo,

okoli 30 oravov zemlje. Približno polovica je gozda, drugo njive in travniki. Zraven spada hiša z gospod. poslopji. Ogleda in izve se ravnotam. Grize št. 1, p. St. Vid na Dolenjskem. Naslov lastnice pri uprav. »Slov. Naroda.«

trgovski pomočnik

vešč specerijske stroke. Plača po dogovoru. Prednost imajo tisti, kateri so že potovali v tej stroki na deželi. Ponudbe je vpslati na upravništvo »Slov. Naroda« pod „št. 999“. 2467

Mlad mož

z lepo pisavo, vešč slovenskega, nemškega in francoskega jezika v govoru in pisavi išče službo kakršnekoli si budi. 2465

Ponudbe pod šifro „6491/2565“ na upravn. »Slov. Naroda«. 2484

trgovina mešanega blaga

v prometnem kraju, tik železnice na Spod. Štajerskem, se vsled bolezni takoj odda. Kapitala potreba 4—5000 kron. — Ponudbe na upravn. »Slov. Naroda« pod „Trgovina/2484“. 2484

SANATORIJ

z vsemi fizik.-dietetičnimi sredstvi zlasti z živino, žolodčno in srčno bolešino, ženske bolezni in bolešino in slabega prebaviljanja.

Specialiteta:

Oglikovokisne toplice (30°) — Lehmannove zdraviljanje. — Obširne različne kopeli. — Zdravljenje z odebelenjem in shujšanjem. Zračne kolibe. — Opravilna terapija. — Pavšalne cene.

trgovski pomočnik

se sprejme takoj v trgovino z mešanim blagom Josip Osolin, Laški trg.

Knjigovodja

ali knjigovodinja

popolnoma samostojna, bilance zmožna moč, se išče za čimprejšanji vstop. Hrvatskega jezika večje sile imajo prednost. 2446

Ponudbe s točno navedbo plače, vstopa in s prepisi svedočb naj se pošljejo na Podravina paromlin d. d. Gjurjevac, Hrvatska.

Vsakovrstne

slamnike

od preprostih do najšinejših priporočam gosp. trgovcem in slav. občinstvu za obila naročila. Nizke, stalne cene, postrežba točna in solidna.

Franc Cerar, tovarna slamninkov Stob, pošta Domžale pri Ljubljani.

Za moške in ženske.

Brez vbrizgavanja

v nekaj malo dneh celo najbolj zanemarjene toke bolezni sočne celi ozdravi

Ursin-Tecton.

1 škatlja s 100 kroglicami K 5—

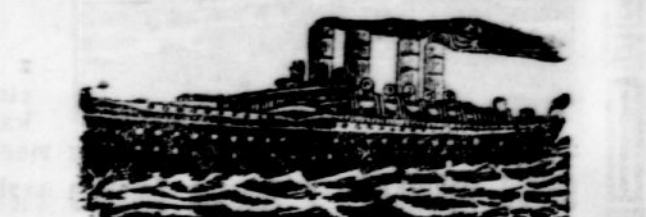
Za popolno ozdravljenje zadostujeta 2 škatli. Izdelovalec:

The Ursin Chemical Co., London.

Naroča se v glavni zalogi:

E. LEDERER, lekarnar, Budimpešta IV. Museumring 21.

V Ameriko in Kanado

CUNARD LINE.

Reden ladijski promet

iz Trsta v New York

po nizkih cenah.

Potniki III. razreda dobe med vožnjo prosto vino in tudi v Trstu do odhoda ladje hrano in stanovanje prosto. 26

Pojasnila, vozne karte:

Andrej Odlašek, Ljubljana, Slomškova ul. 25

Cunard Line, Trst, Via Miramar 7.

Kopališče Topolšica

„Biser Spodnje Stajerske“.

Zdravljenje z odebelenjem in shujšanjem. Zračne kolibe. — Opravilna terapija. — Pavšalne cene.

Pozor!

Vzame se v najem za takoj, event. čez par mesecev idoča

trgovina ali lokal

za isto, specer. ali mešane stroke v mestu ozir. v kakšnem prometnem kraju na deželi. — Ponudbe naj se pošljejo pod „Triglav/2468“ na upravn. »Slov. Naroda«. 2468

2 sobi

za pisarno v visok. pritličju in enosobno podprtično

stanovanje

se odda z 1. avgustom. Slovenski trg 8 (trg pred justično palačo). 2385

Smrtno naznanilo.

Samo 2206

Ting-Ting

usmrti vse stenice

z zalego vred.

Dobiva se povsod v steklenicah po 60 h. Zraven spadajoča razpršilnica 20 h (se nabavi samo enkrat). Generalna zaloga: Friderik Traub, Dunaj, XVIII/1, Gentzg. 4. V Ljubljani pa Anton Kanc, drogerija in B. Čvančara, drogerija.

Baitkejev tečaj

(20. julija do 6. avgusta).

Solsko petje, primavista, izurjevanje posluha in glasbeni diktat za poučujoče in učeče se. Vodstvo: Maks Baitke (Berlin).

Klavirska metodika

(27. julija do 12. avgusta).

Uvedenje v poučevalno prakso elementarne in srednje stopnje.

XVI. Feriální glasbeni tečaj,

pridelek 17. julija 2390

za glasbeno nadaljno izobrazbo in pripravljanje na državni izpit. — Prospekti zastoj.

Kaiserjeve glasbene šole. Dunaj VII. Halbgasse 9.

Pristno brusko blago.

Spomladanska in poletna sezija 1914.

Kuponom 3-10 dolgo

za popolno moško obleko

(suknja, hlače, telovnik)

»stane samo«

1 kupon 7 kron

1 kupon 10 kron

1 kupon 15 kron

1 kupon 17 kron

1 kupon 20 kron

Kupon za črno salonsko obleko 20 K dalje blago za površnike, turistovski loden, svilnate kamgarne, blago za damске obleke itd. razpošilja po tvorniških cenah kot solidna in poštna vrlo znana.

Zaloga tvornice za sukno

Siegel-Imhof v Brnu (Brann).

Vzorci gratis in franko.

Od tega, da direktno naročajo blago pri firmi Siegel-Imhof na tvorniškem kraju, imajo privatni odjemalci veliko prednost. Največja izbira. Stalne najnižje cene. — Tudi najmanjša naročila se izvrše najpozorneje in natančno po vzorcu. 615

Omožila

bi se prikupna, dom. vzgojena, brez lastne krivde ločena dama, samostojna, v dvajsetih letih 500.000 mark, prosto razpolož. premož. s honetnim, dobro situiranim gospodom. Ponudbe se prosijo pod „Gleichgesinnt 528“ Duisburg, hauptpostl Diskrecija zaj. 2453

Sepo posestvo

proda iz proste roke po zelo nizki ceni Elizabeta Kovačič, posestnica v Kostanjevici, Dolenjsko

Odda se takoj v najem zelo pripraven

lokal za trgovino ali obrt

ob križpotju dveh državnih cest v Idriji — Ponudbe naj se naslove: F. Didič, Idrija. 2328

Velika gostilna

kjer ostajajo vozniki, prav blizu Zagreba, z nekaj tujskimi sobami, hlevi, verando, vrtom, kinematografom v hiši, ledenico, vse popolnoma urejeno, se zaradi drugega podjetja takoj odda za K 6500.—. — Nizka najemina. 2476

Ponudbe pod „št. 2476“ na upravn. »Slov. Naroda«.

Gospodična išče pri boljši rodbini zračno in

svetlo stanovanje

terhrano, s 15. julijem ali pa s 15. septembrom. Zeli se uporaba glasovirja. Ponudbe se prosi na upravo »Slov. Naroda« pod naslovom „Stanovanje št. 25/2434.“

Akviziter suknene stroke

nemškega, slovenskega in italijanskega jezika popolnoma zmožen se išče za veliko razpošiljalnico sukna. Ponudbe z navedbo referenc pod „Tuchbranche 30“ na anončno ekspedicijo Edvard Braun, Dunaj I, Rotenturmstrasse 9. 2487

Jabolčnik

čisto in snažno pretočen, prav sladek, zamčeno naraven, najboljši vrste, iz jabolč (mošanci) razpošilja po povzetju liter po 20 viharjev, hruskovcev 1 po 17 h od 100 l naprej

Juri Jos. Stelzer, trgovina z moštomi

Wetzelsdorf pri Gradcu. 2405

Prodajalka

se sprejme v večjo trgovino na deželi. Ozira se le na zanesljivo v mešani stroki dobro izurjeno moč z dobrimi referencami. Plača po dogovoru, vstop z 15. avgustom, eventualno tudi poprej.

Ponudbe sprejema: J. Rudman, trgovec, Krškavas pri Brežicah.

Pojasnilo!

Znameniti profesorji in zdravniki priporočajo in rabijo za lastno porabo našo patentirano higienično iznajdbo. Zakonski dobe natančno brošuro 20 od

Verlag für hygienische Litteratur

Dunaj I., Wollzeile 12.

Kot tiskovino zastoj. Kot zaprto pismo proti znakmi za 20 v. 2298

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani.

obrestuje hranilne vloge po čistih

Rezervni zaklad nad K 800.000.

4 3/4 %

brez odbitka rentnega davka.

Ustanovljena leta 1881.

„Salvator“
gumijevi podpetniki.
Medosežni po elastičnosti, lahkotnosti, trdnosti.
Glavna zalogai:
Anton Krisper, Ljubljana.

Usta-
novljeno
L. 1842. **Tovarna oljnatih barv, laka in firneža** Telefon
Številka
154.

BRATA EBERL
črkostlikarja, lakirarja, stavbna in pohištvena pleskarja.
Prodajalnica: Miklošičeva ulica št. 6. nasproti hotela „Union“. Ljubljana
Delavnica: Igriška ulica št. 6. Električna sila.

Ivan Jax & sin
v Ljubljani, Dunajska cesta 15
priporoča svojo bogato zalogo

voznih koles.

Šivalni stroji
za rodbino in obrt.

Brezplačni kurzi za
vezenje v hiši.
Pisalni stroji
„ADLER“,
Pletilni stroji
vseh velikosti.

Najnižje cene.

Tovarna pohištva J. J. Naglas

Ljubljana, Kongresni trg št. 12. 232

Največja zaloga pohištva

za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke
sobe. Preproge, zastorji, modroci na vzmeti
žimnati modroci, otroški vozički itd.

Najsolidnejše blago.

Perje

za postelje in puh
priporoča po najnižjih cenah

EMIL KRAJEC

preje F. Niti

Prod Skofijo št. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Največja zaloga navadnih do najfinjših
otroških vozičkov
in navadno do najfinjših

žimo.

M. Pakič

v Ljubljani.

Bezanim naročnikom se
potinja s povzajem.

Ustanovljeno 1846.

Parno barvarstvo

ter kemično čiščenje in
snaženje oblek.

Apretura sukna.

JOS. REICH

Poljanski nasip - Ozka ulica št. 4.

Sprejemališče

Selenburgova ulica št. 3.

Postrežba točna. Solidne cene.

AVG. AGNOLA

v Ljubljani, Dunajska cesta 21.

Velika zaloga

steklenine, porcela-
na, svetilk, zrcal,
šip, kozarcev, vrčkov
l. t. d.

Gostilniška in kavarnar-
ska namizna posoda
po najnižjih cenah.

Zdrave, rdečelične otroke
hočete imeti?

Potem jim dajte uživati izboljšano, aro-
matično ribje olje iz lekarne pri zlatem
orlu. Vsak otrok uživa z lahkoto to ribje
olje iz katerega je popolnoma odstranjen
zoperni duh in vonj. 1 steklenica K 1-80.

**Zoper kašelj, zaslize-
nost in prehlajenje**

je v tem času za otroke najboljša pre-
izkušn in mnogostransko priporočen
trpotčev sok. — 1 steklenica 1 krono.

Zaloga vseh tu- in inozemskih
specialitet ter preizkušenih do-
mačih zdravil.

Izborna toaletna sredstva „Ada“.

Vedno sveže gumijske specialitete

Oddajajo se tudi zdravila za
šlane vseh bolniških blagajna.

Razpoložljivi so štiri na dan na vse strani.

Pharm. Mag.

Vinko Proházka

lekarne pri zlatem orlu

Ljubljana, Jurčičev trg št. 2.

Lepo kmetijsko poslopje je na prodaj.

V prijaznem kraju, deset minut od mesta in pet minut od kolodvora
na Spodnjem Štajerskem, pripravno za mlekarstvo, lesno trgovino in kmetijstvo.
Odda se pod ugodnimi pogoji. Posedstvo ima najlepšo lego, primeroma 10
oralov gozda, 10 oralov njiv in 10 oralov travnikov. Hiša in vse gospodarsko
poslopje je v prav dobrem stanju, zraven lep vrt in dva sadonosnika tudi je
zraven mlin z 3 pari kamnov. Iz kmetije se lahko redi do 20 glav živine.
Natančnejša pojasnila daje **Obrtna Kreditna zadruga v Slovenjgradcu.**

Triumph-Štedilnike, peči,
trajnošestne vlože,
(za uzidat v ločene peči)
varstvena **TRIUMPH** znamka
ceniki zastorj!
Do bavi nastavi se vsakemu naznani jo.
Triumph tovarna
Štedilnikov in peči z.z.o.z.Wels
Gorenje Avstrijsko.

Zagni polno jarmenik in
stroji za obdelovanje lesa
vseh vrst zlasti patentni
brzodelni jarmenik, jarmeniki
cepilniki, (samice), benčan-
ski jarmenik
enolistni in dvolistni.

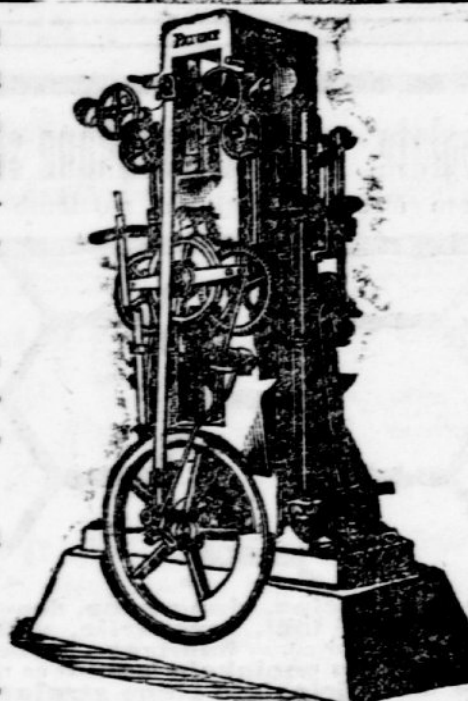
Vsi stroji za mizarje,
kolarje, strugarje, so-
darje, tesarje itd. itd.

Vsi stroji
za izdelovanje pohištva
iz vpojenega lesa.

Stroji za lupljenje lesa.

Stroji za lesno volno.

Tvornica strojev G. TUNNIES, Ljubljana P.

TURBINE
za vse vodne razmere
z največjo izrabljivostjo.
Precizijski regulatorji.
Patent prijavljen.

MODERNE 320

TRANSMISIJE.

Prevzem kompl. tvor-
niških oprav za vse

:: lesno industrijo. ::

Najfinjšje reference mnogo-
vrstnih obratov tu in v ino-
zemstvu. Sedaj se izdeluje
turbinska naprava za

1. kranjsko elektr. cen-
tralo: 2 turbini po 1600

konjskih sil.

Slovenska trgovska šola v Ljubljani (Kongresni trg št. 2.)
s pravico javnosti.

Sprejemno naznanilo.

Dvorazredna trgovska šola za dečke.

V pripravljani razred se sprejemajo učenci, ki so stari najmanj 13 let
in so dovršili vsaj štiri razrede ljudske šole.

V I. trgovski letnik se pa sprejemajo učenci, ki so stari vsaj 14 let
in ki napravijo posebno sprejemno izkušnjo. Brez sprejemne izkušnje se spre-
majo v I. letnik le učenci, ki so vsaj z uspehom dovršili 4. razrede kake srednje
ali meščanske šole.

Odhodno izpričevalo šole upravičuje do **dveletne** aktivne vojaške služ-
be in **nadomestila triletno učno dobo** v trgovini.

Dvorazredna trgovska šola za deklice.

V I. trgovski letnik za deklice se sprejemajo učence, ki so stare naj-
manj 14. let in ki so dovršile ali 8. razred ljudske šole ali 3. razred meščan-
ske ali 4. razred kake srednje šole.

Pripravljalnega razreda na dekliški šoli ni.

Vpisovanje se bo vršilo v soboto, 4. julija 1914, od 9. do 12. ure dopoldne,

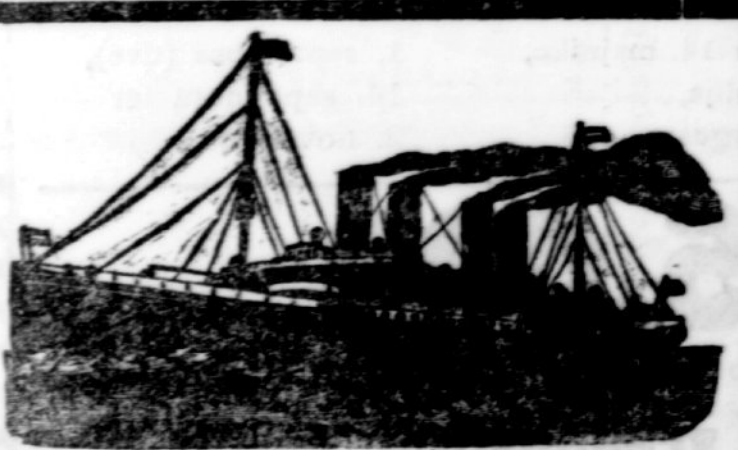
Pri sprejemu imajo prednost sinovi in hčere trgovcev in obrtnikov.

K vpisu naj pridejo učenci, oziroma učence v spremstvu starišev ali
njih namestnikov ter naj prinese s seboj **kratni list, zadnje šolsko izpri-
čevalo** in 15 kron vpisnine ter prispevka k učilom.

Ostala pojasnila daje tudi pismenim potom

V LJUBLJANI, dne 12. junija 1914.

ravnateljstvo.

Najhitrejša
in najsigurnejša
voznja

v Ameriko

je z ekspresnimi ocar-

skimi brzoparniki:

„Kaiser Wilhelm II.“,

„Kaiser Wilhelm d. Gr.“,

„Princ Friedrich Wilhelm“, „George Washington“, „Columbus“ itd.

Voznja 5 do 6 dni!

Posebno opozarjam na novo vpeljene kajute (kabine). — III. razr. V teh je pro-
stora za 2—4—6 oseb, opremljene so čim najudobneje. Potniki dobivajo v posebnih
jedilnih dvoranah ob pograjenih mizah izborna hrano. Na razpolago imajo poleg
družabnih in kadilnih dvoran tudi posebni **šatni krov, kopeli** itd. Na krovu
im igra vsak drugi dan godba. — **Odhod potnikov iz Ljubljane vsak tork in**
četrtak. — Potnik, ki kupi pri meni vozni list, dobi hrano in stanovanje v prista-
nišču brezplačno! — Edino veljavne vozne listke. za e parnike, kakor tudi za vse
proge ameriških železnic pri

EDVARDU TAVČARJU v Ljubljani, Kolodvorska ulica 35

nasproti obdružnane gostilne „pri Starom Tlačarju“.

Izdajanje voznih listov tudi za proge: Baltimore, Filadelfija, Galveston, Kanada,

Avstralija. — Zabavna potovanja v Italijo, Egipt, na severni rt itd.

THE VERA
American Shoe

za gospode in dame

so došli

iz Amerike.

Edina prodaja

čevljarnica

J. Szantner

Ljubljana

Selenburgova ulica št. 4.

Made by
Rice & Hutchins
Boston, Mass. U.S.A.

Lepe mesečne sobe

s popolno sobno in kuhinjsko opravo se oddajo pri
Francu Jarc, Medvode, Gorenjsko.

Anton Presker
krojač 40

Ljubljana, Sv. Petra c. 16

priloga svojo

veliko zalogo gotovih oblek
za gospode in dečke, jopie
in plaščev za gospe, nepre-
močljivih havelokov itd. itd.

Obleke po meri se po najnovejših vzor-
cih in najnižjih cenah izvršujejo.

Vsak dan svež

sladoled

in
ledena kava

se dobi

v slaščičarni

J. ZALAZNIK

Stari trg št. 21.

G. Čadež

v Ljubljani

Mestni trg št. 14

polet Urbančeve manuf. trgovine

priloga

klobuke

slamnike

čepice, razno moško perilo,

kravate, ovratnike itd. itd.

Blago imam solidno, cene

zmerne. Postrežem točno.

L. MIKUSCH

Ljubljana, Mestni trg 15

priloga svojo veliko izbor

dožnikov in solastnikov.

Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Lepe prsi dobe deklice in žene vsake starosti, ako
rabiyo moje najnovejše mazilo za
prsi, rabi se samo na zunaj, edino res-
nično učinkujoče sredstvo, zajamčeno ne-
škodljivo. Cena K 3, 5 in 8. Zraven spadajoče milo 60 vin.

Subi dobe lepe, polne telesne oblike z mojo redilno moko
»Käthe«, zajamčeno neškodljivo, mnogo zahvalnih
pisem. Cena kartonu K 2-20 po povzetju. Od 4 kar-
tonov naprej pošt. prosto. — Pošiljatelj poste re-
stante samo če se pošlje denar naprej. — Razpošilja ga

Käthe Menzel, Dunaj VI., Stumpergasse 49 K, 2. Stock.

Resljeva cesta. Resljeva cesta.

Sejem za posodo.

Svojim cenjeum odjemalcem naznanjam, da bom prodajal na
trgu za posodo

od 25. junija do 7. julija porcelansko kuhinjsko po-
sodo iz Karlovih var in drugo luksurijsno blago.

Za obilen obisk se priporoča

2404

K. U. S.

Usojam se naznaniti p. n. občinstvu,

da sem otvoril gostilno

in sicer v popolnoma preurejenih in prenovljenih prostorih
nekdanje Remčeve oziroma Grünthalove gostilne v
Kapli vasi.

Izborna naravna vina, sveže pivo, dobra meščanska kuhinja
in lične sobe za tujce vedno na razpolago.

Priporočam se izletnikom in letoviščarjem,
zlasti pa p. n. občinstvu kamniškega okraja za šte-
vilen obisk ter beležim

z odličnim spoštovanjem

FERDO VODE,

trgovec z vinom v Kapli vasi.

2434

ALFONZ BREZNIK učitelj Glasbene Matice in edini
zapriseženi strokovnjak c. kr.
deželnega sodišča.

Ljubljana, Kongresni trg 15.

(Nasproti nunske cerkve.)

Največja in najposobnejša trdka in izposojevalnica
klavirjev in harmonijev

na jugu Avstrije. — Velikanska zaloga vsega
glasbenega orodja, strun in muzikalij.

Edini založnik dvornih in komornih tvornic: Bösen-
dorfer, Hölzl & Heitzmann, Förster, Ehrbar, Gebrüder
Stingl, Rud. Stelzhammer, Czapka, Lauberger & Gloss,

Hofmann in Hofberg (amerik. harmoniji).

Obroki od K 15.— naprej. Najbogatejša izbira v vseh
modernih slogih in lesnih barvah. Oglejte si klavirje z
angleško ponavljajočo mehaniko. 10 letna postavno
obvezna garancija. Najemnina najnižja. Zamena naj-
ugodnejša. Uglasevanje ter popravila strokovno in ceno.
Ker imam zgoraj navedene prve fabrikate izključno le-
jaz za Kranjsko v zalogi, svarim pred nakupom falsi-
fikatov in navideznega „pofelna“ pri kričalcih, ki se
drznejo govoriti o „dobrem blagu“, dasi nimajo ni
jednega pomembnega fabrikata v zalogi.

475.000

kron, ozir. frankov in lir znašajo vsakoletni glavni dobitki velike skupine

5 originalnih vrednostnih srečk 5

kojih 13 vsakoletnih žrebanj se vrši dne

2. in 15. januarja,	1. in 14. majnika,	1. septembra (dve),
1. februarja,	1. julija,	14. septembra ter
1. marca (dve)	1. avgusta,	2. novembra.

375.000

kron, oz. frankov in lir znašajo vsakoletni glavni dobitki manjše skupine

3 originalnih vrednostnih srečk 3

kojih 9 vsakoletnih žrebanj se vrši dne

2. januarja,	1. majnika,	1. avgusta,
15. januarja,	14. majnika,	14. septembra,
1. februarja,	1. julija,	2. novembra.

Kupnina za veliko skupino vseh 5 srečk se plača v 60 mesecih po
6 K, za manjšo skupino vseh treh srečk pa v 60 mesecih po 4 krone.

Vsaka srečka mora najmanj enkrat zadeti! Vsi dobitki se
izplačajo v gotovem denarju!

Vse srečke imajo trajno vrednost denarja in igrajo po
izplačilu kupnine še dolgo vrsto let brez vsakega nadaljnjega
vplačevanja, torej zastonj.

Vsak cenj. naročnik zamore dobiti nagrade in premije ter na ta
način kupnino zase naročenih srečk poljubno znižati ali sploh dobiti
jih zastonj.

Pojasnila daje in naročila sprejema: Glavno zastopstvo srečkov-
nega oddelka Česke industrijske banke v Pragi, Ljubljana.
Naslov za pisma: Srečkovno zastopstvo Ljubljana 1* 2199

Gritzner

šivalni stroj je najboljši.

Garancija 10 let. Edino zastopstvo vseh
specijalnih strojev. Gritznerjev stroj krpa
(maši) perilo, nogavice in veze (štika), krog-
ljičen tek. — Nizka cena (tudi na obroke).

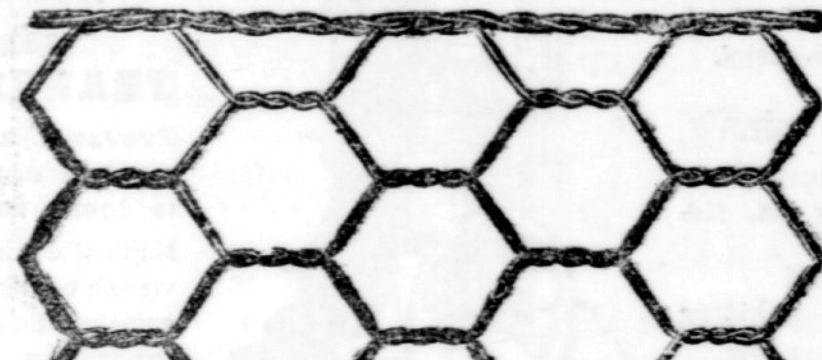
Vsi spadajoči deli in kolesa.

Josip Petelinc, Ljubljana, Križevniška ulica 7

Zahtevajte ilustriran prospekt, poštne prost.

Večkrat sukane, šesterooglate, v ognju pocinkane strojne žične pletenine

s 13—120 mm širokimi petljami različnih debelosti

807—III

priloge za ograditve parkov za divjačino, vinogradov, drevesnic, kot varstvo prot
zajem, za pasnike, varstvo proti toči, fazanerije, voliere in kletke, za lara-
lišča lav-tennisa (do 3 m širokosti v zalogi), za Rabitzove stene, monireko gradnje itd.
Te pletenine se šele po spietenju v ognju pocinkajo in zatorej ne rjavijo in so tudi trdnije nego vse
iz pocinkane žice napravljene pletenine, dalje štirooglate žične strojne pletenine za ograditve vseh
vrst, okonska mreža in mreže za pesek in gramoz, vse ogradilni materiali, loklena
bodeča žica za plotove, žičaste in litoželezne ograje, stopniške, okonske, grob-
ne, grobniške, pročelne in balkonske ograje ter vse različne izdelke dobavljajo po nizkih cenah

Hatter & Schranitz d. d., Dunaj VI., Windmühlg. 26/42

tvornica sitarskega in klobučevinskega blaga.

Naravni vzorci in pojasnila vsake vrste gratis in franko.

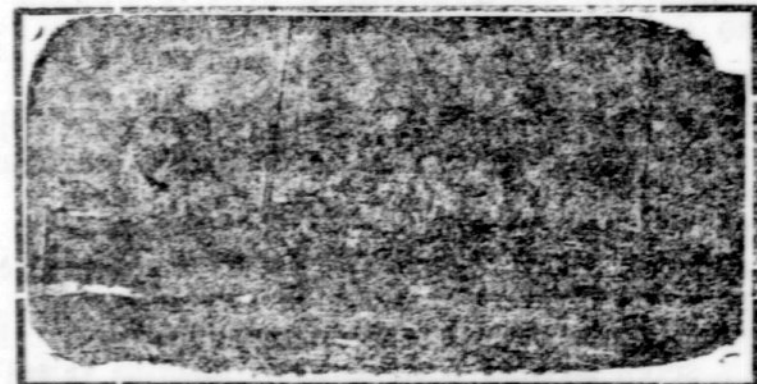
Dobiva se pri vseh večjih trgovcih z železnino.

HAMBURG - AMERIKA LINIE.

Glavno zastopstvo:

FR. SEUNIG, LJUBLJANA

Kolodvorska ulica št. 28.

442 parnikov.

„Waterland“

58.000 ton,

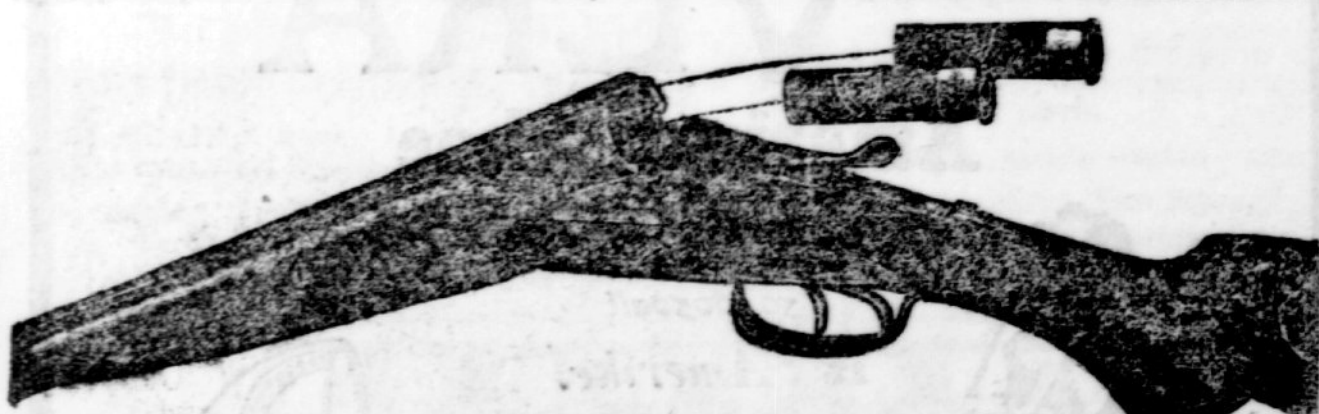
„Imperator“

52.000 ton.

Najnovejša in največja parnika na svetu.

Predno kupite vozne listke, pišite po brezplačna pojasnila ter podobe teh parnikov,
kajti nudijo vam z našo vožnjo danes najprijetnejše in najsigurnejše potovanje v
medkrovju osobito pa v novem meščanskem razredu obstoječim z 2, 4 in 6
posteljami z popolno opremo. V obednicah pri pogrnjenih mizah se donša hrana
po strežajih. Cena meščanskemu razredu 20—30 K višja.

Za vožnjo 6½, največ 7 dni dam na zahtevo jamstvo.

Ljubljana

Fr. Ševčik Zidovska ul. 7.

puškar

priloga svojo veliko zalogo raznovrstnih

217

pušk in samokresov

lastnega izdelka, kakor tudi belgijskih, avstrijskih in čeških stroge
preizkušenih pušk, za katere jamčim za dober strel. Posebno pripo-
ročam lahke treceve in puške Beck s Kruppovimi cevmi za brez-
dimni smodnik. — Priporočam tudi

veliko zalogo vseh lovskih potrebščin

po najnižjih cenah.

Popravila in naročila se izvršujejo točno in zanesljivo.

Cenevniki na zahtevanje zastonj in poštne prost.

Priznani izborni fotografski aparati

lasne in tuje konstrukcije. Dodelovanje vseh amaterskih posnetkov v našem ateljeju. Priporočamo pred nakupom aparata nas povprašati za svet. Vse hitre prodaje vedno svež material. Naše priljubljene kamere „Austria“ in „Austria“ se dobe tudi potom vasko trgovine s fotografskimi potrebščinami. Ravno izšli glavni katalog gratis. Trgovci naj se obrnejo na našo eksportno trgovino „Kamera Industrie“ Dunaj VII. 2120

R. Lechner (Wilh. Müller)

a. in hr. dvorana menzihura za fotografije na Dunaju I. Graben 39 in 41.

Največja zaloga za vasko fotografsko potrebo.

CERESIT dela mokre kleti, vlažna stanovanja, zajamčeno suha

IA REFERENCE, AVSTR. PATENT, ZASTON. ST. 36 PROSPEKT

Avstr. ceresitna družba zez Dunaj XIX. Eisenbahnstrasse 61. Tel. D. 252.

Mnogo denarja prihranijo kolesarji!!

K 85—namesto K 125—... Za reklamo razpošljem 500 novih koles „Torpedo“ s prostim tekom elegantne oblike s svežo pnevmatiko in 3 letnim jamstvom. Ista kolesa z gorsko pnevmatiko K 90—... Sveži plašči K 4—, 5—, 6—, zračne cevi K 2-80, 3—, 3-50. Popravila, emajljanje, ponikljanje in vse sestavine po tvorniških cenah. Ob sklicevanju na „Slovenski Narod“ 5% popusta na moje nizke katalogne cene.

A. Weissberg, tvorniška zaloga, Dunaj II, Untere Donaustr. 23 S.

Cenovniki gratis. Kupčija na obroke izključena. Slovenska korespondenca.

Edna posebnost likerja je Zdravnik želodca

je posebnost želodčnega likerja iz zdravilnih rastlin, kateri izborna vpliva proti slabostim v želodcu ter radi tega v nobeni družini ne bi smel manjkati

Najboljši češki nakupni vir.

Ceno posteljno perje!

1 kg. sivca, dobrega, puljenega 2 K; boljšega 2-40 K; prima polbelega 2-80 K; belega 4 K; belega puhastega 5-10 K; kg. velikega snežnobelega, puljenega, 6-40 K, 8 K; kg. puha, sivca 6 K, 7 K, belega, finega 10 K; najfiniši prsni puh 12 K. Naročila od 5 kg. naprej franko.

Zgostovljene postelje iz gostonitega rdečega, mo-nankinga, pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema zglavnicama, 80 cm dlj. 60 cm šir., polnjena z novim, sivim, prav stanovitnim puhastim perjem 16 K; napoi puh 20 K; puh 24 K; posamezne pernice 10 K, 14 K, 14 K, 16 K, zglavnice 3 K, 3-50, 4 K. Pernica, 200 cm dolga, 140 cm šir. 13 K, 14 K, 17 K, 17 K, 21 K, zglavnica, 90 cm dolga, 70 cm šir. 4 K, 5 K, 5 K, 20 K, 5 K, 70 K, spodnja pernica iz močnega, črtastega gradla, 180 cm dolga, 116 cm šir. 12 K, 14 K, 14 K, 80 K. Razpošilja se po povzetju od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja za neugajajoče se vrne denar. — Natančni cenovniki gratis in franko. **S Benisch, Dešenice št. 767, Češko.**

Brez konkurence!

F. L. Popper čevlji

za gospode in gospe so nogam najbolj priležni, lični in najboljše kakovosti. Napredaj samo pri

JULIJI STOR, Ljubljana

Prešernova ulica št. 5.

Goysserski čevlji za turiste, higijenični čevlji za otroke in Lawn-tenis-čevlji.

K 12-50—16-50.

Najboljše švicarske vezene.

A. ŠARC

last. Jadviga Šarc

Ljubljana, Selenburgova ulica 5.

Največja izbira namiznih garritur.

Najboljše platno v vseh širjavah.

Perilo za dame in gospode po meri.

A. KUNST

Ljubljana

Zidovska ulica št. 4.

Velika zaloga obuval

lastnega izdelka za dame, gospode in otroke je vedno na izbero.

Vsaki naročnik se izvršuje točno in po nizki ceni. Vse mere se shranjujejo in zadržujejo. — Pri zunanjih naročilih naj se blagovni vzorce poslati. 40

Josip Stupica

jermenar in sedlar

v Ljubljani, Slomškova ulica št. 6.

Priporočam svojo bogato zalogo najrazličnejših

konjskih oprav

krasno opremljene

kočije, druge vozove in najrazličnejšo

vpredno opravo

katero imam vedno v zalogi, kakor tudi vse druge v sedlarsko obrt spadajoče potrebščine, že obrabljene vozove in konjske oprave.

Lasne kite

najboljše kakovosti po 5, 7, 9 in 12 kron — vse vrste lasne podlage in mrežice — barva za lase in brado „Neril“ po 2 in 4 K — toaletne potrebščine — lasulje, brado in druge potrebščine za maskiranje, vse po zelo zmernih cenah priporočam

Štefan Strmoli

brivec in lasničar

Ljubljana, Pod Frančo št. 1.

(vogal Mesnega in Starega trga).

Izdeluje vsa lasničarska dela solidno in okusno. Kupuje zmešane in rezane ženske lase

Jos. Rojina

modni atelije

: za gospode :

Ljubljana,

Franca Jožefa cesta 3.

Najnovejši londonski kroj.

Pristno angleško blago.

Elegantna izdelava.

Točno in solidno.

:TONI:

JAGER

LJUBLJANA,

Zidovska ulica št. 5.

Prodiskartija

najnovejših vzorcev

za vezene obleke

in bluže.

SANATORIJ ELISABETINUM

zdravilišče za notranje, kirurške in ženske bolezni. Bolniška oskrba sester križark. — Prosta izbira zdravnikov. — Cene zmerno. — Moderno opravljena Röntgenova soba. — Udobno urejeno kopališče z vsemi zdravilnimi pripomočki. V sanatorij se sprejemajo tudi poročniški slučaj.

Poljanska cesta 16.

1059

Telefon št. 141.

C. kr. priv. tovarna za cement

Trboveljske premogokopne družbe v Trbovljah

priporoča svoj priznani izvrsten Portland-cement v vedno enakomerni, vse od avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določene predpise glede tlakovne in podorne trdote daleč nadkriljujoči dobroti kakor tudi svoje priznani izvrstno apno.

Priporočila in izpričevala

2181

raznih uradov in najslavitejših tvrdk so na razpolago.

Centralni urad: Dunaj, I., Maximilianstrasse 9.

Važno za „Sokole“!

Ravnokar sem dobil jako lične

sokolske spominske znake.

CENA 60 VIN.

Ker sem edini pooblaščen od „Slovenske Sokolske Zveze“, sem prepričan, da bodejo brati „Sokoli“ segali po istih, osobito pa še, ko je polovica čistega dobička v prid „Slovenski Sokolski Zvezi“. Pri naročilu več komadov dam primeren popust. Se priporoča

MILKO KRAPEŠ, urar in trgovec,
Ljubljana, Jurčičev trg št. 3.

2353

Dobro blago se samo hvali!

G. F. Jurásek

vglaševalec glasovirjev in trgovec glasbil

Ljubljana, Poljanska cesta 13.

Zaloga prvovrstnih glasovirjev, pianin, harmonijev, gosti, gitar, tamburic, clter, harmonik itd. Najboljše strune „Weichold“ in druge ter vse potrebščine glasbil. — Jamčim pisмено 10 let. — Zavod za vglasovanje ter popravila glasovirjev in vsega glasbenega orodja.

Najcenejša posojevalnica.

Vglasujem »Glasbeni Matic«, »Mladiki« in drugim slovenskim zavodom. Svarim pred samouki in neizkazanimi baje-strokovnjaki, ki instrumente samo pokvari. Edini samostojni strokovnjak za vglasovanje ter popravila vseh glasbenih instrumentov je na Kranjskem koncesionirana tyrdka

F. G. Jurásek.

Advokat

dr. Egon Starè

je otvoril

odvetniško pisarno

v Trstu, ulica Nuova 20/II

(hiša Živnostenske banke).

Telefon 28—83. Telefon 28—83.

Najkrajša in najcenejša pot v Ameriko

z modernimi velikimi brzoparniki iz Ljubljane čez Antwerpen v New-York

je proga

Red Star Line

Rdeča zvezda

Na naših parnikih Finland, Kronland, Vederland, Zeeland, Lapland in Samland, ki oskrbujejo vsak teden ob sobotah redne vožnje med Antwerpenom in Novim Yorkom je snaznost, izborna hrana, vljudna postrežba in spalnice po novem urejene kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminentnega pomena, ter traja vožnja 7 dni.

Dohod iz Ljubljane vsak torek popoldne.

Naši parniki vozijo tudi na mesec po večkrat čez Kanado v Severno Ameriko in je ta vožnja izdatno cenejša kakor na Novi York.

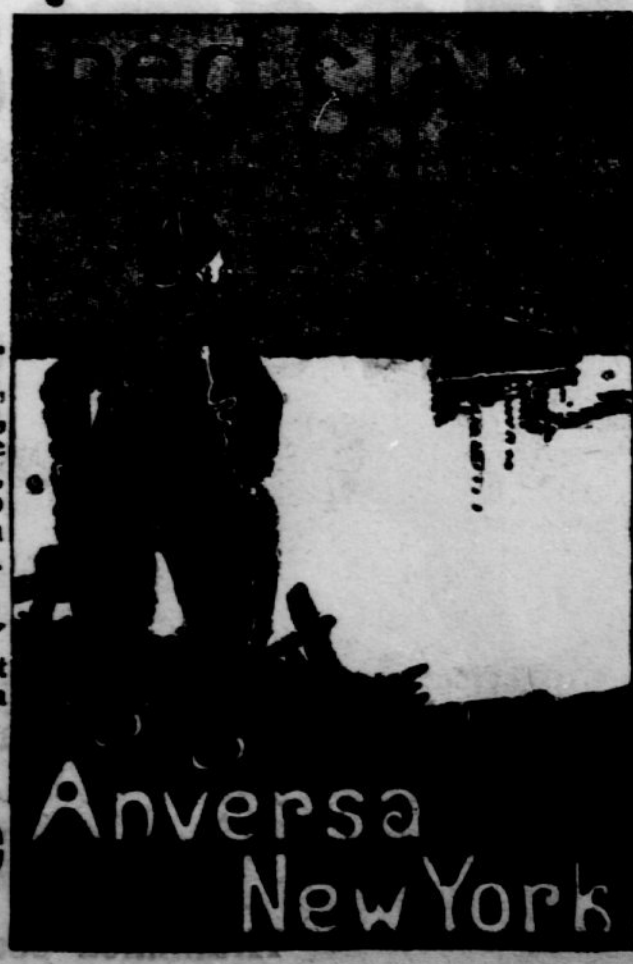
Pejasnita daje vladno potrjena zastopnik

Franc Dolenc

v Ljubljani,

Kolodvorska ulica očajev št. 35,

od janskega kolodvora na desno poleg predilnice.

Anversa
New York

B. Götzl

Krasne novosti spomladanskih in poletnih oblek, površnikov
domačega izdelka. Za naročila po meri največja izbira
tu- in inozemskega blaga.
Brez konkurence! Solidna postrežba! Najnižje cene!

LJUBLJANA,

Mestni trg št. 19.

Posojila.

Brez porokov! Brez porokov!
Brez poprejšnjih stroškov
častnikom, uradnikom, učiteljem, poduradni-
kom in penzionistom na mesečne obroke z
obrestmi K 6.16 za vsake 1000 K

Posojila

vsakemu proti porokom. Priskrbljevanje police
tudi brez zdravniške preiskave do 70. leta.
Brezplačna pojasnila daje bančna in zava-
rovalniška pisarna **krakoveškega zavarov-
nega zavarovalnega društva v Gradcu**,
Schlesstättgasse 47. Hochparterre.
Vprašanja v nemškem jeziku. 2220

Kmetovalci!

Superfosfati

so v ceni precej znižani.

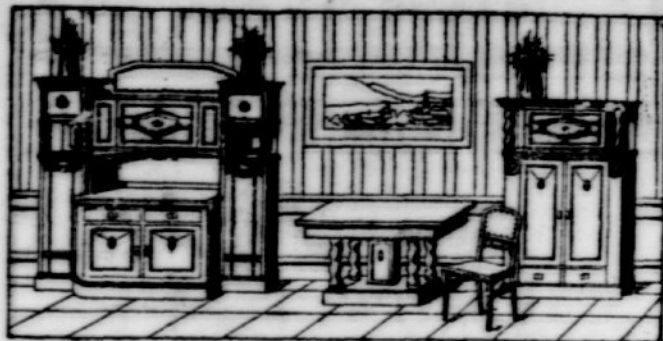
Dokazano najučinkovitej-
še, najcenejše nadome-
stilo za fosforjevo kislino
za vse vrste zemlje in
vse vrste sadežev,

prekašajo po zanesljivem, hitrem
učinku vsa druga priporočena
gnojila s fosforjevo kislino.
Amonijakovi, kalijevi, solitrovi
superfosfati najcenejša, najdo-
nosnejša gnojila dobavljajo vse
tvornice umetnih gnojil, kupče-
valci in kmetijska društva.

Centralna pisarna: 7
Ludvik Fortner, Praga, Pítkopy 17.

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga. Mizarstvo.

Popolna spalnica soba,
orehov ali hrastov les
K 350.—

Jamči se za solidno delo.
Cene konkurenčne.

J. Pogačnik, Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 13—18.

Zobozdravniški in zobotehnični atelije

v hotelu pri „Maliču“ nasproti glavne pošte

se priporoča p. n. občinstvu za vsa zobozdravniška in zobotehnična dela. Zobotehnični laboratorij vodi gospod
Leopold Weiss, ki je izvrševal skozi 9 let svoj poklic v tujini in bil pozneje 4 leta nastavljen pri trdki
O. Seydl kot prvi asistent in tehnik. — Atelije odgovarja najmodernejšim zahtevam higijene in je opremljen z
najnovejšimi iznajdbami na polju zobotehnike. Vsakojako zdravljenje zob, vrši se **brez bolečin**.

Cene zmerne, za revnejše tudi primeren popust. 2174 Ordinacijske ure od 8. zjutraj do 6. ure zvečer.

Ljubljana, hotel pri „Maliču“, nasproti glavne pošte.

Spreten pisarniški pomočnik

popolnoma več nemščine in sloven-
ščine v besedi in pisavi, učen stroje-
pisec in zanesljiv predstavljalec v slo-
venščini, se takoj sprejme pri
c. kr. okrajnem glavarstvu v Celju.

Vsi odjemalci pišejo,
da je od vseh vrst

malinčevega sirupa

kar jih pride na trg, najboljši
oni lekarnarja Piccolija v Ljub-
ljani. — Poštni zavitek franko
voznina in zavoj K 560.

Razpošilja se tudi v sodih in
v steriliziranih steklenicah po
1 kg. Naročila izvršuje

lekarnar Piccoli,
Ljubljana.

Cenovniki gratis in franko.

Brzjav. Le kratek čas. Brzjav.

Ravnokar smo dobili poročilo, da odda

Prvo gorenjsko skladišče manufakturnega blaga v Kranju, Gorenjsko

spodaj navedene predmete po izvanredno nizki ceni
in vam kar najbolje priporočamo ta ugodni nakup. 2399

Nudi se vam: 4 1/2 m pol. volnenega blaga za ženske obleke. — 2 1/4 m finega ripsa za
bluzo. — 1 par ženskih nogavic. — 1 kom. pol. svil. robec. — 1 kom. pol. del. robec s
svilenimi črtami. — 2 kom. žepna robca. — 1 kom. kambrikasta bluza. — 1 kom. ženski
pas. — 1 kom. ženski glavnik (stranski). — 1 kom. ženski predpasnik in 3-10 m finega
šofa za moško obleko (angleški vzorec). — Vse skupaj stane **samo 30 K** ali brez mo-
škega šofa **14-50 K**. Nobena prevara. Samo dobro blago. Pošilja po povzetju in se pripoča

Prvo gorenjsko skladišče manufakturnega blaga.

J. V. Stare, Kranj, Gorenjsko.

Domače podjetje!

Domače podjetje!

Samo 5 dni! z brzoparniki francoske družbe.

Najhitrejša in najkrajša vožnja iz

Havre v New York odhod iz Ljubljane vsaki torek.

Vožnja iz **Havre v Kanado** odhod vsak mesec enkrat in iz

Bordeaux v juž. Ameriko.

Veljavne vozne liste (Sifkarte)
in brezplačna pojasnila iz-
daja **edino**

Ed. Šmarda

konces. potovalna pisarna
v Ljubljani, Dunajska cesta 18

Veljavne vozne liste za pot-
nike iz Amerike nazaj v
domovino po najnižji ceni.

Cvetlični salon Viktor Bajt

Selenburgova ul. 6, zraven glavne pošte.

Sopki, venci s trakovi in napisi se
izdelujejo po najnižjih cenah. Delo
okusno vezano. Velika zaloga krasnih
suhih vencev.

Priporoča se z odličnim spoštovanjem
Viktor Bajt.

Naslov za brzjavi:
Viktor Bajt, cvetlični salon, Ljubljana.

Prodaja vina.

Zadruga hrvatskih vinogradnikov v Zagrebu ima v svojih kletah 4000
hekto čistega, zjamčeno naravnega belega in rdečega vina, novega in
starega nudi po kakovosti hektoliter za ceno od 35 do 100 kron, stavljeno
na kolodvor Zagreb. Prodaja se od 100 litrov naprej. Na vagone mnogo
ceneje. Vsa nadaljna navodila daje

ravnatelj. zadr. hrv. vinogradnikov v Zagrebu, Kukovičeva ul. 5.

Ivan Bizovičar

umetni in trgovski vrtnar

Ljubljana, Kolezijska ulica št. 16

priporoča slavnemu občinstvu svoje bogato
opremljeno vrtnarstvo, kakor tudi okusno
:: izdelane vence, šopke in trakove. ::

Dalje ima na razpolago
:: za izposojevanje ::
**ob mrtvaških odrh
drevesne cvetlice,
kakor tudi najli-
nejše dekoracijske
cvetlice za dvorane
:: in balkone. ::**

Imam tudi vsakovrstne
sadike do najzlahnej-
ših cvetlic in zelenjadi.
Sprejemam tudi naro-
čila za na deželo. Vsa
naročila se izvršujejo
:: točno in solidno. ::
Brzjavke: I. Bizovičar,
:: vrtnar, Ljubljana. ::

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

Največja slovenska hranilnica!

Denarnega prometa koncem leta 1913 K 700.000.000.—
Vlog „ 43.500.000.—
Rezervnega zaklada „ 1.330.000.—

4 1/2 %

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po

brez odbitka. Hranilnica je **poplarno varna** in

stoji pod kontrolo c. kr. deželne vlade.

Hranilnica posoja na zemljišča in posloplja proti 5 1/4 % obrestim in najmanj 2 % amortizacije. Za varčevanje ima vpeljane lične

domače hranilnike.

Akad. društvo „Slovenija“ na Dunaju in njeno stališče napram Jugoslovanstvu.

Odbor akad. društva „Slovenija“ na Dunaju je nam poslal v objavo dopis, ki ga priobčujemo, ne da bi se ž njim identificirali. Dopis slove:

Akad. društvo „Slovenija“ na Dunaju je priredilo dne 10. junija l. izvanredni občni zbor, na katerem se je razpravljalo o jugoslovanskem vprašanju. Predsednik pozdravi zastopnike akad. društev, posebno pa zastopnika akad. društva „Save“ in poudarja, da je njegova navzočnost znamenje najboljšega razmerja obeh društev in to treba tem bolj pozdravljati v času, ko je skupno delovanje vseh naprednih sil nujno potrebno. Toplo pozdravlja tudi navzočega starejšino g. dr. Prijatelja. Nato pridejo na dnevni red referati programatičnega odseka, kateremu je zadnji občni zbor poveril nalogo, da temeljito prouči vso snov, tikajočo se jugoslovanskega vprašanja. Kot prvi referira tov. Robič: O slovenski narodni ideji. Naslika orijentacijo prvih slov. kulturnih delavcev Trubarja, prosvitljene dobe, Čojzovega in Bleiweisovega kroga. Podatki kratko analizo razvoja slov. političnega programa. Konča s stavkom: „Vsi ti moji so bili obenem slovenski optimisti in jugoslovanski optimisti, nikoli pa ne samo poslednje.“ Nato poroča tov. Šlibar: O jugoslovanskem vprašanju. Poudarja pomen Prešernov in Levstikov za naše naziranje. Analizira ilirizem, mnenja naslednjih dob do novodobnega govorniškega ilirstva Iliščevega in najnovše takozvano jugoslovansko nacionalistično gibanje v posameznih fazah in varijacijah. Nato prečita tov. predsednik manifest, ki ga je sestavil programatični odsek in ki naj tvori spopolnitev društvenega programa. V debati razmotriva tov. Rutar podrobneje bistvene razlike med takozv. jugoslovansko nacionalistično idejo in nami. Tov. Verhunc analizira nazore slov. političnih strank o jugoslovanskem vprašanju in dokazuje nedoslednost klerikalne politike, katero ji narekuje oportuniteta. Od strani navzočih zastopnikov jugoslovanskih nacionalistov govore tov. Kozak, Srb Mijstović in starejšina Virant. Prva dva skušata dokazovati, da je jugoslov. vprašanje v prvi vrsti politično. Slednji pa sploh ne vidi nobenih razlik. Odgovarjata im oba referenta. Sprejem manifesta priporoča v imenu mlajših Slovenijanov, tov. Mrgole, v imenu starejših pa tov. phil. Rus, ki poudarja, da znači ta manifest dosledno nadaljevanje tradicij Slovenije. Na to je bil soglasno in z navdušenim ploskanjem sprejet sledeči

manifest:

Jugoslov. vprašanje ni toliko vprašanje ideje, kolikor v prvi vrsti metode ... Metoda nam pa narekuje stopnjevanje razvoji, ki se mora opirati na znanstvena in življenska dejstva.

(Dr. Lončar: Veda IX. št. 4-5.)

Antropologija in etnografija južnih Slovanov sta še malo raziskani, kot je njih najstarejša zgodovina še zelo temna. Skoro gotovo so bili posamezni jugoslovanski narodi prvotno krvno sorodnejši kot so danes in da se je ta diferenciacija dovršila, to je pripisovati dejstvu, da so južni Slovani asimilirali najraznovrstnejše tujerodne elemente. „Ako smatramo sociološko narodnost kot rezultat plemenskega razvoja, izprva odločno po krvni sorodnosti, pozneje po skupnem jeziku in kulturi, nastali vsled sožitja, moramo torej imenovati Slovence, Srbe, Hrvate in Bolgare kot tri posebne narodnosti. (Dr. Tuma: Veda IV. št. 4 do 5). Najmanj že 1300 let imamo ločeno zgodovino, različno stopnjo kulture in precej različne pogoje obstanka. Približno 14 milijonov nas je. Pripadamo sedmim državam, imamo štiri imena, tri književne jezike, tri veroizpovedanja in dva črkopisa. Vsi ti momenti nas ločijo in ker so ravno rezultat dolgotrajnega razvoja, jih ne moremo odstraniti čez noč, temveč jih moramo vpoštevati kot dane faktore.

Odkar se južni Slovani narodno zavedamo, gre razvoj in stremeljenje posameznih sorodnih narodnih individualnosti v smeri zblizevanja in vzajemnosti. Kot smo že poudarili s citatom je tu važna metoda in to nam kaže zgodovina tozadevnih mnenj naših najboljših mož. Smo pristaši evolucije t. j. naravnega razvoja, katerega moremo in moramo vsak po svoji moči pospeševati. S tem odklanjamo vsako revolucionarno metodo.

Južnoslovansko vprašanje delimo v gospodarsko, kulturno in politično. Nasprotno dosedanjim stremeljem starih ilirov in novodobnih političnih Jugoslovanov poudarjamo, da je osnovno vprašanje ravno gospodarsko. Na eni strani je vzajemnost jugoslovanskih narodov na gospodarskem temelju najbolj realna in nallajša, na drugi strani je pa gospodarstvo podlaga modernega življenja in naši narodni nasprotniki skušajo s kapitalom zavzeti naše pozicije. Gospodarsko močni in edini južnoslovanski narodi so mogočen jezi proti prodirajočemu nemštvu, italijanstvu in madžarstvu. Posamezen narod tu ne bo dosegel tega kot vsi skupno; vsak člen verige je nujno potreben.

Socijalna struktura južnih Slovanov je približno enaka: mali in srednji kmet je naš glavni ekonomski element. Smo brez velike trgovine in industrije, toda v ugodnem geografičnem položaju, naslonjeni na morje. Iz te konstelacije se nam že kažejo prvi gospodarski cilji: Organizacija združne produkcije v poljedelstvu in industriji. Sporedno z njo mora iti organizacija trgovine; prevzeti moramo izvozno trgovino, ki gre skozi naše pokrajine. Naravno gospodarsko ležišče Slovencev in Hrvatov je Trst, Srbov in Slovanov v Makedoniji — Solun, Bolgarov — Carigrad. S temi točkami so podane glavne smeri narodno — gospodarskega dela južnoslovanskih narodov. Plod vzajemnega gospodarskega delovanja pa bo približevanje kulture posameznih južnoslovanskih plemen.

Kar se tiče jezikovnega vprašanja je zgodovina Prešernu pritrčila in danes so zapozneli iliri le redke prikazni. Narodu vsiljevati tuj (četu di soroden) jezik, to bi nasprotovale obče priznanemu pedagoškemu načelu, da je izobraževanje ljudstva mogoče le v maternem jeziku. Tudi jezikovni dualizem: da naj bi rabili slovenščino le za poljudne spise, znanstvene knjige naj bi pa pisali v srbohrvaščini, moramo kot zastarel anahronizem odkloniti. Vsak piši v svojem jeziku in ker so si jeziki tako sorodni, bo Slovenec po majhnem trudu razumel, kaj piše Hrvat in obratno. Nedoslednost nam nasprotnega mnenja tiči ravno v tem, da se sicer poudarja jezikovna sorodnost, a obenem zahteva, da zatajimo materinščino, četudi le na posameznih poljih. Prvi pogoj zajednice je, da bi moral Hrvat enako lahko čitati slovensko, kakor hrvaško in narobe. »Kadar bomo Slovenci in Hrvati tako daleč, da bomo, poslužujoč se vsak svojega jezika, to občutili tako, kakor, če govori dandanes Štajerc s Kranjcem, takrat vedite, da je kraljestvo južnoslovanske zajednice blizu.« (Dr. Prijatelj: Naši zapiski I. 1910. št. 8.) — Kulturni del južnoslovanskega vprašanja nam je rešil že Prešeren: Vsak naj orje na svoji nivi in se seznanja s prizadevanjem in uspehi svojih bratov. Ko bo obojestranska kultura zadosti visoko, bo mogoča tudi trajna zveza. Treba je pri tem poudariti še dvoje. Slovenci nadkrilujemo ostale bratske narode glede ljudske kulture daleko. Vsled tega in zaradi svojega geografičnega položaja, ko smo v neposrednem stiku s kulturno visoko stoječimi narodi, smo naravni posredovalci zapadno — evropske kulture drugim južnim Slovanom. Kot si sami stavimo za prvo nalogo podrobno izobraževalno delo med narodom, pa zahtevamo tudi od inteligence bratskih narodov, da zastavi na domačih tleh delo v istem smislu. To mora biti eden glavnih pogojev vsake vzajemnosti in zblizevanja. Ta naš demokratizem nam bo dajal garancije, da ne ostane vzajemnost samo omejena na posamezne inteligentne sloje, temveč, da se pritegnejo široke plasti posameznih južnoslovanskih narodov. »Celotno jugoslovanstvo mora biti kulturno podobno staremu Helenstvu: vsako plemo prinašaj kar največ kulture v skupnost, ki se je mora zavdati vsakdo in se ozirati nanjo, dasi je vsakdo v svoji domači hiši samostojen, enakopraven in enakovreden drugemu.« (Dr. Lončar: Veda IV. št. 4-5).

V političnem oziru južnoslovansko vprašanje ni niti državno, niti dinastično. Obenem moramo tudi poudarjati, da je vsak historizem, tako Velika Hrvaška, Velika Srbija ali Velika Bolgarska, največja ovira naši ideji. Ta narodni imperializem je vzrok srbsko — bolgarskega spora, velikih bojev v istem srbo — hrvaškem narodu in tudi planinskega hrvaštva pravašev, ki nam odreka narodno samostojnost in nas ponižuje na nivo manjvrednih elementov. Ravnotako pripadnost h gotovi konfesiji ne more biti temelj južnoslovanskega političnega in kulturnega naziranja.

Dejstvu, da smo Slovenci samostojna narodna individualnost, odgovarja točka slovenijanskega programa, ki zahteva: Zedinjeno Slovenijo. Naravna posledica našega južnoslovanstva je, da v federativni Avstriji obenem zahtevamo ožjo zvezo južnoslovanskih administrativnih enot. Avstrija, kot zveza narodov, ima važne interese na Balkanu. Praktični cilji avstrijskih južnih Slovanov, ki tvorijo z balkanskimi Slovani gospodarsko in etnično enotno skupino, morajo biti, da odgovarja razmerje med Avstrijo in Balkanom našim interesom t. j. da stojita obe skupini gospodarsko, kulturno in politično v najboljšem soglasju. To je mogoče v federativni Avstriji, ki dosledno izvaja § 19. osnov. drž. zakona. Nedosledna politika slovenskega klerikalizma nam je v tem oziru največja ovira in vsled tega boj na celi črti proti njemu — summa lex.

Starši, zapomnite si to!

Ako se otrok slabo uči, je slabovoljen, utrujen ali prenapet, pogledimo mu v usta. Prav pogosto je vzrok v slabih zobeh, ki že sami na sebi dajo otroku opravlja, ki so pa tudi zaradi tega največja nevarnost za otrokovo zdravje, ker v njih gnezdeče bakterije proizvajajo strupene snovi, ki istotako najdejo pot v želodec in v kri otrokovo. S tem se pa v nevarnost spravljajo otrokovo zdravje vohče in nastanejo iz tega slabosti, glavobol, utrujenost in prenapetost, pogosto pa tudi nevarne žledodca, neredko celo nalezljive bolezni.

Ni moči zatorej priporočati zadosti nujno, navaditi otroka na redno

negovanje zob z zobno ščetko in kako antiseptično ustno vodo (Odol), ki deluje proti razkrojevalnim prikaznim. Vsak dan zjutraj in zvečer temeljito čiščenje ust z Odolom, varuje otroka zdravju škodljivega procesa gnitja in poleg tega še zobe ohranjuje zdrave.

Otroci Odol, ker je prijetnega okusa in izredno osvežujoč, prav radi rabijo. Par kron, ki jih vsako let oizdajo za Odol, nosi bogate obresti. Varovati se je bolje, nego zdraviti in tudi — ceneje.

GORČEVA

KOLESA PRIZNANO NAJ BOLJŠA SEDANJOSTI X

A. GOREC

LJUBLJANA MARIJE TERE ZIJE CESTA ST. 14 NOVI SVET MASPROTI KOLIZEJA ZAH TEVAJTE PRVI SLOV. CENIK BREZPLAČNO

Liljskomlečno milo s konjičkom

Bergmanna & Ko., Detin na Labi

je vedno bolj priljubljeno in razširjeno sprito svojega priznanega učinka proti pegam in njega dokazane neprekosljivosti za racionalno gojenje polti in lepote. Na tisoče priznanih pisem. Mnogo odlikovanj. Pozor pri nakupu. Pazite izrecno na označilo »s konjičkom« in na polno firmo! Po 80 h v lekarnah, drogerijah in parfumerijah itd. Istotako je Bergmannova liljska krema »Manera« (70 h lonček) čudovita za ohranitev nežnih damskih rok. 954

Malo posestvo na prodaj.

V prijetnem kraju Kokrica, blizu mesta Kranj na Gorenjskem, se prodaja iz proste roke malo posestvo, obstoječe iz pritične hiše s 3 sobami, kuhinjo, shrambo, hlev za prašiče in kuretnino, vse v dobrem stanju. Pred hišo majhen vrt za zelenjavo, za hišo majhen gozdiček in nekaj njive. Posstvo se nahaja v bližini glavne ceste, solčna lega, posebno pripravno za kakega upokojenca. Pojasnila daje Janez Rauter, Trst, via Giutta 6, L. 2431

Zivinske in mostne tehtnice

(Brückenwagen)

izdeluje najceneje in najsolidneje domača tvrdka

IVAN REBEK

stavbeno in umetno ključavničarstvo, Celje. Cenik brezplačno in franco na razpolago.

Bleščeče belo perilo.

Kakor na solncu beljeno — izgleda perilo po polurnem kuhanju s primesjo

Persil

MODERNO PRALNO SREDSTVO.

Persil ne vsebuje — kljub svojemu hitremu učinku — nikakih perilo škodljivih snovi. Zajemčeno neškodljivo pralno sredstvo.

TOVARNA,

Gottlieb Voith DUNAJ III./1.

Naprodaj po vseh trgovinah.

Noben rug šivalni stroj ni izdelan s tako točnostjo, skrbnostjo in trpežnostjo kakor PFAFF-šivalni stroj. Noben drug šivalni stroj nima toliko prednosti in izboljšanja kakor PFAFF-šivalni stroj.

V Vašo lastno korist je, da si pred nakupom ogledate mojo veliko zalogo ali pa zahtevate cenik. 713

Ign. Vok

največja trgovina šivalnih strojev in Puchovih koles, LJUBLJANA, Sodna ulica 7 (zraven sodnijo).

Trgovski pomočnik

spreten in zanesljiv prodajalec, v manufakturem blagu dobro izurjen, se sprejme v trgovino Anton Valenčak, Velenje. 2478

Sprejme se tudi

učenec.

Moški in ženske, ki so pri boleznih sečne cevi

(iztok svež in zastaran) brezuspešno poskušali vse mogoče, naj takoj zahtevajo brezplačnega pojasnila o popolnoma neškodljivem, povsod lahko izvršljivem zdravilju v zaprti kuverti, brez vsakega natisa. Ozdravljenje v okoli 10 dneh. Cena jako zmerna. Ob neuspešnosti znesek nazaj. 4564

Dr. med. H. Seemann, Sommerfeld 83.

(Bez. Frankfurt-Oder.)

Potrebna zdravila pošlje ob naročitvi dunajska ali budimpeštanska razpošiljalnica, v izogib vsem carinskim neprilikom.

Lepo

poletno stanovanje

je oddati v gradu „Brinje“ na Grosupljem, obstoječe iz 3 meblovanih sob, opremljene kuhinje in s porabo velikega lepega senčnega vrta. Vodovod v hiši. Tik posestva potok in senčnat gozd. Zaradi take ugodne železniške zveze za trgovce in uradnike iz Ljubljane posebno pripravno. Odda se pa tudi kot celoletno stanovanje, ki bi bilo za penzionista posebno pripravno. Cena po dogovoru. Ustmena ali pisarna vprašanja na lastnika g. Ign. Valentinčiča v Ljubljani, Dunajska cesta 29. 2416

803

Krvna bolezen

+ : ni sramota. +

Vsi smo ljudje in vsem prete venečne bolezni (stilis), škrofeljni, kožne bolezni in druge od slabe krvi izvirojoče bolezni. Vseh teh nevarnih — naj bodo stare kolikor hočejo se rešite samo z KROGLICAMI GERON. Zdraviljem s Prospekti zastoj. Skatljica z natančnim navodilom za zdravlje 6 kron.

Izdelaovalec: Iekarnar Fowler, Pariz.

Naroča se iz glavne zaloge:

E. LEDERER, Iekarnar,

Budimpešta IV. Museumring 21.

Zastopniki

2371

za Kranjsko se iščejo proti visoki proviziji. Po kratkem službovanju na poizkušnjo zagotovljeno mesto s pokojnino.

Ponudbe naj se vpošljejo na „Dunajsko mestno zavarovalnico“, Gradec, Herrengasse 11.

Katinka Widmayer

„pri Solncu“ za vodo.

Zaradi preureditve

trgovine vse blago

10 odstotkov ceneje.

Katinka Widmayer

„pri Solncu“ za vodo.

Berson

gumijevi podpetniki so najboljši!

